

รายงานการประเมินผล
โครงการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการระบาด
ของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ช่วงสิ้นสุดโครงการ

คณะกรรมการติดตามประเมินผลโครงการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบ
จากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
พฤศจิกายน 2563

รายงานการประเมินผล
โครงการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการระบาด
ของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ช่วงสิ้นสุดโครงการ

โดย

คณะกรรมการติดตามประเมินผล
โครงการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบ
จากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

บทสรุปผู้บริหาร

การประเมินผลโครงการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ใช้กลไกคณะกรรมการติดตามประเมินผลโครงการช่วยเหลือเกษตรกรฯ โดยประเมินผลช่วงสิ้นสุดโครงการ (Ex Post Evaluation) ซึ่งสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (สศก.) และหน่วยงานที่รับขึ้นทะเบียนเกษตรกรทั้ง 7 หน่วยงาน ร่วมกันสำรวจข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเกษตรกร รวม 36,233 ราย สรุปได้ดังนี้

โครงการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดำเนินการโดยนำข้อมูลการขึ้นทะเบียนเกษตรกรของ 7 หน่วยงานรับขึ้นทะเบียน ได้แก่ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมหม่อนไหม การยางแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย และกรมสหกรณ์การเกษตร มาตรวจสอบความซ้ำซ้อนภายในหน่วยงานที่รับขึ้นทะเบียนทั้ง 7 หน่วยงาน และตรวจสอบความซ้ำซ้อนกับ (1) บุคคลที่ได้รับสิทธิ์จากกลุ่มเป้าหมายตามมาตรการชดเชยรายได้แก่ลูกจ้างของสถานประกอบการที่ได้รับผลกระทบ หรือผู้ที่ได้รับผลกระทบอื่น ๆ ของการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของกระทรวงการคลัง (โครงการเราไม่ทิ้งกัน) (2) ผู้ที่ได้รับสวัสดิการผ่านระบบข้าราชการของกรมบัญชีกลาง (ข้าราชการประจำและลูกจ้าง รวมทั้งข้าราชการบำนาญ) และ (3) ผู้ที่ได้รับสวัสดิการผ่านระบบประกันสังคมของสำนักงานประกันสังคม (มาตรา 33) สำหรับเกษตรกรที่ผ่านการตรวจสอบความซ้ำซ้อน และเป็นผู้มีคุณสมบัติได้รับสิทธิ์ความช่วยเหลือตามโครงการฯ แล้ว สศก. รวบรวมข้อมูลส่งให้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ทำการตรวจสอบสถานะมีชีวิตของบุคคลจากฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร์ และจ่ายเงินช่วยเหลือเกษตรกร โดยตั้งแต่วันที่ 15 พฤษภาคม – 30 กันยายน 2563 มีเกษตรกรที่ได้รับการช่วยเหลือทั้งสิ้น จำนวน 7,565,880 ราย รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 113,304.400 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 97.16 ของจำนวนเกษตรกรที่จัดส่งให้ ธ.ก.ส.

การดำเนินงานโครงการสามารถช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนของเกษตรกร และครอบครัวให้มีรายได้เพียงพอต่อการยังชีพในช่วงภาวะวิกฤติ โดยเกษตรกรร้อยละ 99.54 เห็นว่าโครงการฯ สามารถช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนของเกษตรกรได้ในระดับมาก ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.11 (คะแนนเต็ม 5) โดยเกษตรกรนำเงินที่ได้รับการช่วยเหลือไปใช้ในหลายด้าน เช่น เกษตรกรร้อยละ 71.58 นำเงินไปลงทุนทางการเกษตร เช่น ซื้อปุ๋ย ยา ฮอร์โมน อาหารสัตว์ พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ และปรับปรุงโรงเรือน บ่อเลี้ยงสัตว์น้ำ ตลอดจนอุปกรณ์ทางการเกษตร เฉลี่ย 6,113.45 บาทต่อราย รองลงมาร้อยละ 62.56 นำเงินไปซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคภายในครัวเรือน เฉลี่ย 3,930.70 บาทต่อราย และร้อยละ 21.38 นำเงินไปชำระหนี้สิน จ่ายค่าเช่า เฉลี่ย 889.48 บาทต่อราย ทั้งนี้เมื่อวิเคราะห์ผลกระทบทางเศรษฐกิจ พบว่า งบประมาณที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จ่ายเงินช่วยเหลือเกษตรกร ก่อให้เกิดเงินหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจ จำนวน 401,813 ล้านบาท หรือคิดเป็น 3.48 เท่าของวงเงินช่วยเหลือ โดยเงินหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจเกิดจากการลงทุนทางการเกษตร จำนวน 198,099 ล้านบาท การบริโภค จำนวน 193,068 ล้านบาท และการลงทุนนอกการเกษตรจำนวน 10,645 ล้านบาท ทำให้มีการหมุนเวียนเงินในระบบเศรษฐกิจชุมชนมากขึ้น ซึ่งจะช่วยให้เพิ่มเติมสภาพคล่องทางเศรษฐกิจต่อเนื่องไปด้วย

ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการดำเนินงานโครงการในภาพรวม พบว่า เกษตรกรร้อยละ 99.42 พึงพอใจต่อโครงการ ในระดับมาก ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.16 โดยหลังการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในช่วงแรกเมื่อโครงการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรแล้ว เกษตรกรแต่ละรายมีการปรับรูปแบบการใช้ชีวิต หรือวิธีการผลิตทางการเกษตรให้เข้ากับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในหลายด้าน โดยร้อยละ 52.87 มีการปรับวิธีการผลิตทางการเกษตรจากการผลิตแบบเชิงเดี่ยว เป็นแบบเกษตรผสมผสาน รองลงมาร้อยละ 37.57 นำเทคโนโลยีหรือเครื่องมือ อุปกรณ์การเกษตรที่ทันสมัยมาใช้ในการทำการเกษตรเพิ่มมากขึ้น ร้อยละ 29.36 มีการลดการใช้แรงงานหรือการจ้างแรงงาน ซึ่งเป็นไปตามมาตรการ Social Distancing ร้อยละ 22.11 ลดพื้นที่ทำการเกษตร/ลดจำนวนการผลิตสินค้าเกษตรลง ร้อยละ 20.16 ทำการเกษตรเพิ่มมากขึ้น สำหรับรูปแบบหรือวิธีการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร พบว่า เกษตรกรร้อยละ 65.39 ยังคงมีรูปแบบหรือวิธีการจำหน่ายผลผลิตในรูปแบบเดิม และร้อยละ 25.15 จำหน่ายผลผลิตผ่านช่องทางออนไลน์ นอกจากนี้แล้ว เกษตรกรร้อยละ 69.75 มีการปรับเปลี่ยนในการทำอาชีพเสริม รองลงมา ร้อยละ 35.43 รับจ้างนอกภาคเกษตร และร้อยละ 14.96 ปรับเปลี่ยนอาชีพไปประกอบอาชีพอื่น เช่น ค้าขาย เป็นต้น

โครงการสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ โดยสามารถช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนของเกษตรกร และครอบครัว เกษตรกรนำเงินที่ได้รับไปใช้จ่ายในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การนำไปลงทุนทางการเกษตร ซึ่งปัจจัยการผลิตบางส่วน แต่เนื่องจากเป็นโครงการเร่งด่วนครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายจำนวนมาก จึงมีการปรับหลักเกณฑ์ เงื่อนไขต่าง ๆ ให้เหมาะสม สอดรับสภาพข้อเท็จจริง และขยายระยะเวลาโครงการให้สามารถดำเนินงานได้แล้วเสร็จตามเจตนารมณ์โครงการที่ต้องการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบอย่างทั่วถึง ทั้งนี้ เกษตรกรส่วนใหญ่ตระหนักถึงประโยชน์ของการขึ้นทะเบียน/ปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรอย่างสม่ำเสมอ และต้องการขึ้นทะเบียนเป็นรายหน่วยงาน ดังนั้น การขึ้นทะเบียนเกษตรกรของแต่ละหน่วยงานควรกำหนดข้อมูลพื้นฐานเป็นรูปแบบชุดข้อมูลลักษณะเดียวกัน อย่างไรก็ตาม เกษตรกรที่พลาดโอกาสได้รับความช่วยเหลือ เนื่องจากไม่ได้ขึ้นทะเบียนหรือปรับปรุงทะเบียน หน่วยงานที่ดูแลเกษตรกรจึงควรประชาสัมพันธ์ และมีระบบกระตุ้นเตือนให้ขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ เกษตรกรผู้สูงอายุ ยังต้องการความช่วยเหลือจากภาครัฐในการเข้าถึงเทคโนโลยีการสื่อสาร จึงควรสร้างเกษตรกรผู้สูงอายุเป็นเครือข่ายประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่าง ๆ ของภาครัฐ และช่วยแก้ไขปัญหาค่าใช้จ่ายข้อมูลข่าวสารต่อไป

(ง)

คำนำ

การประเมินผลโครงการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ช่วงสิ้นสุดโครงการ เน้นการประเมินปัจจัยนำเข้า กระบวนการที่ยังต้องดำเนินการต่อเนื่องจนสิ้นสุดโครงการ ผลผลิต และผลลัพธ์/ผลกระทบที่เกิดขึ้นของโครงการ รวมทั้งเพื่อให้ข้อเสนอแนะ และแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงการดำเนินงานโครงการที่มีลักษณะนี้ในระยะต่อไป

ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่งจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 7 หน่วยงาน ได้แก่ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมประมง กรมปศุสัตว์ กรมหม่อนไหม สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย การยางแห่งประเทศไทย และกรมสรรพสามิต รวมทั้งเกษตรกรที่ได้รับเงินช่วยเหลือจากโครงการฯ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการจัดทำรายงานฉบับนี้ จึงใคร่ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้อง และผู้สนใจทั่วไป

คณะกรรมการติดตามประเมินผล
โครงการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบ
จากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร	(ข)
คำนำ	(ง)
สารบัญตาราง	(ช)
สารบัญตารางผนวก	(ญ)
สารบัญภาพ	(ฉ)
สารบัญภาพผนวก	(ฉ)
บทที่ 1 สาระสำคัญของโครงการ	1
1.1 ความเป็นมาของโครงการ	1
1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ	2
1.3 ระยะเวลาดำเนินงาน	2
1.4 พื้นที่ดำเนินการ	2
1.5 งบประมาณประมาณ	2
1.6 เป้าหมายโครงการ	2
1.7 คุณสมบัติของเกษตรกรที่ได้รับสิทธิ์เข้าร่วมโครงการ	2
1.8 หน่วยงานและบทบาทหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการ	3
1.9 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	4
1.10 การตรวจสอบ	7
1.11 การติดตามประเมินผล	8
1.12 ผลที่คาดว่าจะได้รับ	8
บทที่ 2 ระเบียบวิธีการประเมินผล	9
2.1 ความสำคัญของการประเมินผล	9
2.2 วัตถุประสงค์ของการประเมินผล	9
2.3 ขอบเขตการประเมินผล	9
2.4 การตรวจเอกสาร แนวคิดและทฤษฎี	9
2.5 วิธีการประเมินผลโครงการ	15
2.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินผล	18

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 ผลการติดตามประเมินผล	
3.1 สภาพความเป็นอยู่ของเกษตรกรในช่วงการระบาดของโรคติดเชื้อ ไวรัสโคโรนา 2019 กับช่วงสิ้นสุดโครงการ	19
3.2 ปัจจัยนำเข้า (Inputs)	22
3.3 กระบวนการ (Process)	27
3.4 ผลผลิต (Outputs)	44
3.5 ผลลัพธ์และผลกระทบ (Outcomes/Impacts)	49
บทที่ 4 สรุป และข้อเสนอแนะ	67
4.1 สรุป	67
4.2 ข้อเสนอแนะ	73
บรรณานุกรม	76
ภาคผนวก	77
ภาคผนวกที่ 1	77
ภาคผนวกที่ 2	81
ภาคผนวกที่ 3	85
ภาคผนวกที่ 4	95

สารบัญตาราง

	หน้า	
ตารางที่ 2.1	ประเด็น และตัวชี้วัดการประเมินผลโครงการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	16
ตารางที่ 3.1	สภาพความเป็นอยู่ของเกษตรกรในด้านต่าง ๆ ในช่วงเกิดการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เปรียบเทียบกับช่วงสิ้นสุดโครงการ	21
ตารางที่ 3.2	การประสบปัญหาด้านการเกษตรนอกเหนือจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	21
ตารางที่ 3.3	แผนและผลการจัดส่งเช็คให้กับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 28 เมษายน 2563	23
ตารางที่ 3.4	แผนและผลการจัดส่งเช็คให้กับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2563	24
ตารางที่ 3.5	ความเพียงพอและความทันเวลาของงบประมาณสำหรับการดำเนินงานของหน่วยงานในพื้นที่	25
ตารางที่ 3.6	ความเพียงพอของอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน	26
ตารางที่ 3.7	การจัดส่งรายชื่อเกษตรกรให้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	28
ตารางที่ 3.8	ผลการอุทธรณ์เยียวยาเกษตรกร	30
ตารางที่ 3.9	ความทันเวลาในการช่วยเหลือเยียวยาเกษตรกร	30
ตารางที่ 3.10	ความเหมาะสมของหลักเกณฑ์การจ่ายเงินช่วยเหลือเกษตรกร	31
ตารางที่ 3.11	ความเหมาะสมของขั้นตอนการช่วยเหลือเกษตรกร	34
ตารางที่ 3.12	ความเหมาะสมของการโอนเงินช่วยเหลือเข้าบัญชีธนาคารของเกษตรกร	34
ตารางที่ 3.13	ความเหมาะสมของระยะเวลาในการดำเนินงาน	36
ตารางที่ 3.14	ความเหมาะสมของช่องทางการชี้แจงข้อมูลโครงการ	38
ตารางที่ 3.15	ความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อแนวทางการดำเนินงาน	38
ตารางที่ 3.16	สื่อที่หน่วยงานใช้ในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารโครงการให้กับเกษตรกร	39
ตารางที่ 3.17	ช่องทางการรับทราบข้อมูลข่าวสารโครงการของเกษตรกร	41
ตารางที่ 3.18	ผลกระทบของข้อมูลข่าวสารจากช่องทาง Social Media ที่มีต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่	43
ตารางที่ 3.19	ผลการโอนเงินช่วยเหลือเยียวยาเกษตรกร	46
ตารางที่ 3.20	สาเหตุการขอคืนสิทธิ์ของเกษตรกรที่ได้รับสิทธิ์ภายใต้โครงการฯ	47
ตารางที่ 3.21	การดำเนินงานของเกษตรกรที่ยังไม่ได้รับเงินช่วยเหลือ	48
ตารางที่ 3.22	ความเหมาะสมของระยะเวลาการทราบผลอุทธรณ์ของเกษตรกร	48
ตารางที่ 3.23	การช่วยเหลือสามารถบรรเทาความเดือดร้อนของเกษตรกรและครอบครัว	49
ตารางที่ 3.24	การนำเงินที่ได้รับไปใช้ประโยชน์	50

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 3.25 ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรในช่วงเกิดการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เปรียบเทียบกับช่วงสิ้นสุดโครงการ	53
ตารางที่ 3.26 มูลค่าผลกระทบทางเศรษฐกิจของการนำเงินที่ได้รับการช่วยเหลือไปใช้จ่าย	54
ตารางที่ 3.27 รูปแบบความช่วยเหลือที่เกษตรกรต้องการจำแนกตามประเภทการขึ้นทะเบียนเกษตรกร	57
ตารางที่ 3.28 ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการในด้านต่าง ๆ	58
ตารางที่ 3.29 ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการแยกตามประเภทการขึ้นทะเบียนของเกษตรกร	58
ตารางที่ 3.30 ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการบริการของเจ้าหน้าที่แยกตามประเภทการขึ้นทะเบียน ของเกษตรกร	59
ตารางที่ 3.31 ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อสถานที่ของหน่วยงานแยกตามประเภทการขึ้นทะเบียน ของเกษตรกร	60
ตารางที่ 3.32 รูปแบบหรือวิธีการผลิตทางการเกษตรหลังการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	61
ตารางที่ 3.33 รูปแบบหรือวิธีการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรหลังการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	62
ตารางที่ 3.34 การปรับเปลี่ยนอาชีพของเกษตรกรหลังการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	63
ตารางที่ 3.35 ช่องทางที่เหมาะสมในการขึ้นทะเบียนเกษตรกร	64
ตารางที่ 3.36 ประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับจากการสนับสนุนของภาครัฐในด้านต่าง ๆ	65

(ญ)

สารบัญตารางผนวก

	หน้า	
ตารางผนวกที่ 3.1	ประมาณการโครงสร้างการใช้จ่ายของเกษตรกร	90
ตารางผนวกที่ 3.2	ผลการวิเคราะห์จากกิจกรรมการใช้จ่ายของเกษตรกรต่อผลกระทบ ทางเศรษฐกิจ	91
ตารางผนวกที่ 3.3	ผลกระทบสาขากิจกรรมการผลิต	94

สารบัญภาพ

		หน้า
ภาพที่ 2.1	แบบจำลองโลจิก (Logic Model)	13
ภาพที่ 3.1	ความเพียงพอของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงาน	25
ภาพที่ 3.2	ช่องทางการตรวจสอบสิทธิ์ต่าง ๆ ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	29
ภาพที่ 3.3	ความเหมาะสมของการใช้ทะเบียนเกษตรกรในการกำหนดกลุ่มเป้าหมาย	32
ภาพที่ 3.4	เจ้าหน้าที่ในพื้นที่ได้รับการชี้แจงแนวทางการดำเนินงานโครงการ	37
ภาพที่ 3.5	ข้อมูลการสนทนาเกี่ยวกับโครงการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการระบาด ของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์บนโลกออนไลน์	42
ภาพที่ 3.6	อันดับความเชื่อมั่นของเกษตรกรที่มีต่อช่องทางการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร	44
ภาพที่ 3.7	เกษตรกรที่ได้รับผลตอบแทนจากการนำเงินไปลงทุนทางการเกษตร	51
ภาพที่ 3.8	รูปแบบความช่วยเหลือที่เกษตรกรต้องการ	55
ภาพที่ 3.9	รูปแบบความช่วยเหลือตามความเห็นของเจ้าหน้าที่	56
ภาพที่ 3.10	รูปแบบความช่วยเหลือที่เกษตรกรต้องการ	50
ภาพที่ 3.11	รูปแบบความช่วยเหลือที่เหมาะสมกับเกษตรกร	51

(๘)

สารบัญภาพผนวก

	หน้า
ภาพผนวกที่ 3.1	วิธีการศึกษา
ภาพผนวกที่ 3.2	สัดส่วนผลกระทบรายสาขาการผลิตภายในประเทศ

บทที่ 1

สาระสำคัญของโครงการ

1.1 ความเป็นมาของโครงการ

ตามที่ได้มีการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในประเทศจีน ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2562 และเริ่มระบาดเข้ามาในประเทศไทยตั้งแต่เดือนมกราคม 2563 และทวีความรุนแรงยิ่งขึ้นทั่วโลก ส่งผลให้หลายประเทศปิดเส้นทางการขนส่งสินค้าทั้งทางบก ทางอากาศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศจีน เกาหลี และญี่ปุ่น ซึ่งเป็นประเทศผู้นำเข้าสินค้าเกษตรจากประเทศไทยจำนวนมาก ตลอดจนรัฐบาลได้มีพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ซึ่งส่งผลให้การขนส่งสินค้าเกษตรภายในประเทศไทยเกิดข้อจำกัดในการขนส่งข้ามพื้นที่ ตลาดค้าขายปิดตัวลง ทำให้เกษตรกรได้รับความเดือดร้อน ไม่สามารถขายผลผลิตทางการเกษตรได้เท่าที่ควร รายได้จากการประกอบอาชีพลดน้อยลงไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพของตนเองและครอบครัว เกษตรกรจึงถือว่าเป็นผู้ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคในครั้งนี้อย่างมากเช่นกัน ซึ่งการช่วยเหลือเยียวยาเฉพาะหน้า ถือเป็นสิ่งจำเป็นเร่งด่วน ที่จะกอบกู้สภาพคล่องทางเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนเกษตรกร ซึ่งจะส่งผลต่อเศรษฐกิจและสังคมโดยรวมอีกด้วย รัฐบาลจึงได้ออกพระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหา เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พ.ศ. 2563 ประกอบกับคณะรัฐมนตรีได้มีมติ เมื่อวันที่ 21 เมษายน 2563 เห็นชอบระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการดำเนินการตามแผนงาน หรือโครงการภายใต้พระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินฯ ไว้ด้วยแล้ว ซึ่งโครงการฯ นี้ได้ถูกบรรจุอยู่ภายใต้พระราชกำหนดฯ ดังกล่าวด้วย

คณะรัฐมนตรีในคราวประชุมเมื่อวันที่ 28 เมษายน 2563 ได้มีมติเห็นชอบผลการพิจารณาของคณะกรรมการกลั่นกรองการใช้จ่ายเงินกู้ ในคราวประชุมครั้งที่ 2/2563 เมื่อวันที่ 23 เมษายน 2563 ซึ่งได้เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติโครงการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ภายใต้พระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหา เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบ จากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พ.ศ. 2563 โดยอนุมัติการช่วยเหลือเกษตรกรโดยตรงรายละ 5,000 บาทต่อเดือน เป็นระยะเวลา 3 เดือน ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม - กรกฎาคม 2563 กลุ่มเป้าหมายเกษตรกรไม่เกิน 10 ล้านราย ประกอบด้วย (1) เกษตรกรเป้าหมายกลุ่มแรก ได้แก่ เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนไว้กับกรมส่งเสริมการเกษตร กรมปศุสัตว์ และกรมประมง จำนวน 8.43 ล้านราย และ (2) เกษตรกรเป้าหมายกลุ่มที่ 2 ได้แก่ เกษตรกรที่อยู่ระหว่างการตรวจสอบข้อมูลการขึ้นทะเบียน ไม่เกิน 1.57 ล้านราย รวมวงเงินของโครงการฯ ไม่เกิน 150,000 ล้านบาท

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ

1.2.1 เพื่อช่วยเหลือ เยียวยา ให้กับเกษตรกรผู้ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

1.2.2 เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของเกษตรกรและครอบครัว

1.3 ระยะเวลาดำเนินงาน 5 เดือน ตั้งแต่วันที่ 15 พฤษภาคม - 30 กันยายน 2563

1.3.1 มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 28 เมษายน 2563 กำหนดระยะเวลาโครงการ ตั้งแต่วันที่ 15 พฤษภาคม - 31 กรกฎาคม 2563

1.3.2 มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2563 วันที่ 18 สิงหาคม 2563 และวันที่ 22 กันยายน 2563 ขยายระยะเวลาการดำเนินงานโครงการ และระยะเวลาการจ่ายเงิน ถึงวันที่ 30 กันยายน 2563

1.4 พื้นที่ดำเนินการ 76 จังหวัด และกรุงเทพมหานคร

1.5 วงเงินงบประมาณ

เงินกู้เพื่อแก้ไขปัญหา เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 วงเงิน 150,000 ล้านบาท

1.6 เป้าหมายโครงการ เกษตรกรเป้าหมาย ไม่เกิน 10 ล้านราย

1.7 คุณสมบัติของเกษตรกรที่ได้รับสิทธิ์เข้าร่วมโครงการฯ

ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 28 เมษายน 2563 และวันที่ 26 พฤษภาคม 2563 กำหนดคุณสมบัติของเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งจะได้รับสิทธิรับเงินเยียวยาของโครงการฯ จะต้องมียอดประกอบครบถ้วน ดังต่อไปนี้

1.7.1 เป็นบุคคลธรรมดาที่ประกอบการเกษตร

1.7.2 ขึ้นทะเบียนเกษตรกรตามกฎหมาย ระเบียบ คู่มือ ของส่วนราชการรับขึ้นทะเบียนเกษตรกร ทั้ง 7 หน่วยงาน (ประกอบด้วย กรมส่งเสริมการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมหม่อนไหม การยางแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย และกรมสรรพสามิต) ภายในวันที่ 30 เมษายน 2563

1.7.3 ยื่นขอรับการขึ้นทะเบียนเกษตรกร ตามกฎหมาย ระเบียบ คู่มือ ของส่วนราชการรับขึ้นทะเบียนเกษตรกร ทั้ง 7 หน่วยงาน (ประกอบด้วย กรมส่งเสริมการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมหม่อนไหม การยางแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย และ กรมสรรพสามิต) ในห้วงวันที่ 1 - 15 พฤษภาคม 2563 และได้รับการขึ้นทะเบียนจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

1.7.4 เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดเพิ่มเติม โดยหน่วยงานรับขึ้นทะเบียนกำหนด สำหรับโครงการช่วยเหลือเกษตรกรฯ ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

1.7.5 ไม่เป็นบุคคลที่ได้รับสิทธิจากกลุ่มเป้าหมายตามมาตรการชดเชยรายได้แก่ลูกจ้างของสถานประกอบการที่ได้รับผลกระทบ หรือผู้ที่ได้รับผลกระทบอื่น ๆ ของการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โครงการเราไม่ทิ้งกัน) ของกระทรวงการคลัง

1.7.6 ไม่เป็นบุคคลตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม 2563 ที่ได้มีมติรับทราบเจตนารมณ์ของผลการพิจารณาของคณะกรรมการกลั่นกรองการใช้จ่ายเงินกู้ ครั้งที่ 2/2563 ได้มีมติโดยสรุปว่า กรณีของข้าราชการประจำและลูกจ้าง รวมถึงข้าราชการบำนาญ ที่ประกอบอาชีพเกษตรกรไม่เข้าข่ายเป็นผู้มีสิทธิ์รับเงินช่วยเหลือภายใต้มาตรการฯ เนื่องจากได้รับค่าตอบแทนและสวัสดิการของภาครัฐอยู่แล้ว และหากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้จ่ายเงินช่วยเหลือให้กับกลุ่มข้าราชการดังกล่าวแล้ว ขอให้กระทรวงเกษตรฯ ประสานกรมบัญชีกลางในการพิจารณาดำเนินการหักเงินดังกล่าวจากค่าตอบแทนคืนที่กระทรวงการคลัง ต่อไป

1.7.7 ไม่เป็นบุคคลที่ได้รับสิทธิจากระบบประกันสังคมของสำนักงานประกันสังคม

1.8 หน่วยงานและบทบาทหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการ

หน่วยงานร่วมดำเนินงานโครงการ รวม 10 หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมหม่อนไหม การยางแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย กรมสรรพสามิต และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร โดยกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังนี้

1.8.1 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดย ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร อธิบดีกรมปศุสัตว์ และอธิบดีกรมประมง มีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ เป็นผู้รับผิดชอบโครงการฯ

1.8.2 กรมส่งเสริมการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมหม่อนไหม การยางแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย และกรมสรรพสามิต มีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบในการรับขึ้นทะเบียนเกษตรกรตามกฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ คู่มือ ที่หน่วยงานกำหนด และหลักเกณฑ์ของโครงการฯ ที่กำหนดเพิ่มเติมและตรวจสอบความถูกต้องคุณสมบัติของเกษตรกร

1.8.3 สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร มีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลความซ้ำซ้อนของบุคคล ดังนี้

1) เลขบัตรประจำตัวประชาชน
2) บุคคลที่ได้รับสิทธิ์ตามมาตรการชดเชยรายได้แก่ลูกจ้างของสถานประกอบการที่ได้รับผลกระทบหรือผู้ที่ได้รับผลกระทบอื่น ๆ ของการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โครงการเราไม่ทิ้งกัน) ของกระทรวงการคลัง

3) ผู้ที่ได้รับสวัสดิการผ่านระบบข้าราชการของกรมบัญชีกลาง ได้แก่ ข้าราชการประจำและลูกจ้าง รวมถึงข้าราชการบำนาญ

4) ผู้ที่ได้รับสวัสดิการผ่านระบบประกันสังคมของสำนักงานประกันสังคม (ผู้ประกันตนตามมาตรา 33)

1.8.4 ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร มีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ

1) ตรวจสอบสถานะการมีชีวิตของบุคคลจากฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร
2) รับแจ้งเลขที่บัญชี และตรวจสอบสถานะทางบัญชีเพื่อจ่ายเงินช่วยเหลือผ่านระบบกลไกของธนาคาร

3) จ่ายเงินให้แก่เกษตรกรผู้มีสิทธิ์รับเงินผ่านการโอนเงินไปยังเลขบัญชีธนาคารที่ได้แจ้งไว้

1.8.5 สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ สนับสนุนและอำนวยความสะดวกบริหารจัดการโครงการฯ อาทิ การอำนวยความสะดวกเรื่องร้องเรียน การสนับสนุนระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ กฎหมาย การประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ และการให้บริการที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

1.9 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

1.9.1 การขึ้นทะเบียนเกษตรกรตามคุณสมบัติ และเงื่อนไขของโครงการฯ

1) ส่วนราชการรับขึ้นทะเบียนเกษตรกรทั้ง 7 หน่วยงาน มีหน้าที่ให้บริการ (1) รับคำร้องเพื่อขึ้นทะเบียน (2) ปรับปรุงทะเบียน (3) ตรวจสอบคุณสมบัติ

2) ระยะเวลาการให้บริการ

2.1) กลุ่มเป้าหมายที่ 1 : มีสถานะขึ้นทะเบียนเกษตรกร ภายในวันที่ 30 เมษายน 2563

2.2) กลุ่มเป้าหมายที่ 2 : ขึ้นหรือปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรในห้วงวันที่ 1 - 15 พฤษภาคม 2563

3) ช่องทางการให้บริการ เกษตรกรสามารถขอรับบริการด้วยตัวเองได้ที่ส่วนราชการรับขึ้นทะเบียนเกษตรกรทั้ง 7 หน่วยงาน ทั้งที่ตั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค (ส่วนกรณี เกษตรกรรายเดิมแปลงเดิมที่เคยขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับกรมส่งเสริมการเกษตรแล้ว สามารถดำเนินการปรับปรุงทะเบียนผ่านช่องทาง DOAE Farmbook Application)

1.9.2 การแจ้ง/ปรับปรุง เลขที่บัญชีธนาคารเพื่อการรับเงิน

เกษตรกรที่มีคุณสมบัติครบถ้วน สามารถเข้าไปแจ้ง หรือปรับปรุงเลขบัญชีได้ที่เว็บไซต์ www.เยียวยาเกษตรกร.com ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

1.9.3 การตรวจสอบกลิ่นกรองคุณสมบัติ และเงื่อนไขของเกษตรกรที่ได้รับสิทธิ์ภายใต้โครงการฯ

1) ส่วนราชการที่รับขึ้นทะเบียนเกษตรกร ตรวจสอบกลิ่นกรองคุณสมบัติตามระเบียบ หลักเกณฑ์ และเงื่อนไขของส่วนราชการ

2) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ตรวจสอบความซ้ำซ้อนของบุคคล (เลขบัตรประจำตัวประชาชน) กับสิทธิ์ที่ได้รับและตามมติคณะรัฐมนตรี โดยใช้ฐานข้อมูลร่วมกับชุดข้อมูลของกรมบัญชีกลาง สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง และสำนักงานประกันสังคม

3) ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ตรวจสอบสถานะการมีชีวิตของบุคคลจากฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร์ และตรวจสอบสถานะทางบัญชีเพื่อจ่ายเงินช่วยเหลือผ่านระบบกลไกของธนาคาร

1.9.4 การรวบรวมข้อมูลและส่งต่อข้อมูล

1) ชุดข้อมูลดิจิทัล ประกอบด้วย ข้อมูลบุคคล (เลขบัตรประจำตัวประชาชน ชื่อ-สกุล)

2) ส่วนราชการรับขึ้นทะเบียนเกษตรกรทั้ง 7 หน่วยงาน ส่งชุดข้อมูลดิจิทัลของเกษตรกรที่มีคุณสมบัติครบถ้วน สมบูรณ์ ตามที่โครงการกำหนด ส่งให้สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เพื่อคัดกรองความซ้ำซ้อนของบุคคล

3) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ตรวจสอบความซ้ำซ้อนของบุคคล (จากเลขบัตรประจำตัวประชาชน 13 หลัก) กับสิทธิ์อื่น ๆ ที่ได้รับตามมติคณะกรรมการกลิ่นกรองฯ เรียบร้อยแล้ว จะส่งข้อมูลที่ตรวจสอบ

ความซ้ำซ้อนแล้วให้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ซึ่งมีข้อมูลบัญชีเงินฝากธนาคารของเกษตรกรผู้มีสิทธิ เพื่อทำหน้าที่เบิกจ่ายแทนให้แก่เกษตรกรที่ได้รับเงินเยียวยา

1.9.5 การบริการเกษตรกรในการตรวจสอบข้อมูลสิทธิ

- 1) ช่องทางให้บริการตรวจสอบสิทธิการเข้าร่วมโครงการ www.สิทธิเยียวยาเกษตรกร.com
- 2) ช่องทางให้บริการตรวจสอบผลการโอนเงินเข้าบัญชีของเกษตรกรที่ได้รับสิทธิสามารถตรวจสอบได้จากเว็บไซต์ www.เยียวยาเกษตรกร.com

1.9.6 การจ่ายเงินให้แก่เกษตรกรผู้มีสิทธิรับเงิน

- 1) ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรจ่ายเงินให้แก่เกษตรกรผู้มีสิทธิรับเงินผ่านการโอนเงินไปยังเลขบัญชีธนาคารที่เกษตรกรได้แจ้งไว้
- 2) ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรเก็บรวบรวมข้อมูลหลักฐานการจ่ายเงินเพื่อการตรวจสอบตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ให้แก่สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เพื่อดำเนินการรายงานผลการเบิกจ่ายต่อสำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ

1.9.7 การอุทธรณ์และคณะกรรมการอุทธรณ์

- 1) หน่วยงานให้บริการรับคำร้องอุทธรณ์ เกษตรกรสามารถยื่นอุทธรณ์ด้วยตนเอง หรือทำหนังสือมอบอำนาจให้ผู้แทนมายื่นแบบคำร้องต่อเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการรับขึ้นทะเบียนเกษตรกรทั้ง 7 หน่วยงาน และสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด ทุกจังหวัด ดังนี้

1.1) สำนักงานเกษตรอำเภอ และสำนักงานเกษตรพื้นที่ 1 มินบุรี/สำนักงานเกษตรพื้นที่ 2 ลาดกระบัง/สำนักงานเกษตรพื้นที่ 3 ตลิ่งชัน/สำนักงานเกษตรพื้นที่ 4 ทวีวัฒนา

1.2) สำนักงานประมงจังหวัด และ สำนักงานประมงอำเภอทุกแห่ง/สำนักงานประมงพื้นที่ กรุงเทพมหานคร

1.3) สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด และสำนักงานปศุสัตว์อำเภอทุกแห่ง

1.4) กรมหม่อนไหม และ ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ ทุกศูนย์ ทั้ง 21 แห่ง

1.5) การยางแห่งประเทศไทยจังหวัด และสาขาทุกแห่ง และสำนักงานกลาง

1.6) สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่/พื้นที่สาขาที่ออกใบอนุญาต

1.7) สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย ส่วนกลาง และส่วนภูมิภาคทุกแห่ง และเจ้าหน้าที่ประจำโรงงานน้ำตาล 57 แห่ง

1.8) สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด ทุกจังหวัด

2) ห้วงเวลาการยื่นคำร้องอุทธรณ์ ผู้มีสิทธิยื่นคำร้องอุทธรณ์ได้ตั้งแต่วันที่ 19 พฤษภาคม – 5 มิถุนายน 2563

3) การพิจารณารับคำร้องอุทธรณ์ กำหนดให้ส่วนราชการในระดับส่วนภูมิภาคและส่วนราชการระดับกรม พิจารณากลับกรองรับคำร้องอุทธรณ์ ตามกฎหมาย ระเบียบ และหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ หากหน่วยงานระดับกรมไม่เห็นด้วยกับคำร้องอุทธรณ์ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนก็ตามให้รายงานความเห็น

พร้อมเหตุผลไปยังคณะกรรมการพิจารณาการอุทธรณ์โครงการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

4) คณะกรรมการพิจารณาการอุทธรณ์

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้มีคำสั่งที่ 684/2563 ลงวันที่ 22 พฤษภาคม 2563 แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาผลการอุทธรณ์โครงการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยมีปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธาน อธิบดี/ผู้บริหารระดับสูง ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมเป็นกรรมการ และเลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เป็นกรรมการและเลขานุการ ซึ่งคณะกรรมการชุดนี้ มีอำนาจหน้าที่ รับเรื่อง/พิจารณา/ตรวจสอบการอุทธรณ์ตามโครงการฯ ให้เป็นไปด้วยความรวดเร็ว รัดกุม ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด และประกาศผลการพิจารณาให้ผู้อุทธรณ์ทราบโดยเร็ว รวมถึงแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ/คณะทำงาน/หรือมอบหมายเจ้าหน้าที่เพื่อดำเนินงานได้ตามความจำเป็นและเหมาะสม

1.9.8 การบริหารโครงการ

ตามมติคณะกรรมการกลั่นกรองการใช้จ่ายเงินกู้ ในคราวประชุมครั้งที่ 2/2563 เมื่อวันที่ 23 เมษายน 2563 ได้มีมติ (ตามข้อ 2.3.2) มอบหมายกระทรวงเกษตรฯ ดำเนินการโดยสรุปดังนี้

(1) กำหนดหน่วยงานรับงบประมาณ

(2) ตรวจสอบยืนยันตัวตนของเกษตรกรที่จะได้รับความช่วยเหลือตามโครงการฯ ให้ถูกต้องและครบถ้วน และต้องไม่ซ้ำซ้อนกับกลุ่มเป้าหมายตามมาตรการชดเชยรายได้แก่ลูกจ้างของสถานประกอบการที่ได้รับผลกระทบ หรือผู้ที่ได้รับผลกระทบอื่น ๆ ของการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โครงการเราไม่ทิ้งกัน) ที่กระทรวงการคลังอยู่ระหว่างดำเนินการ และผู้ที่ได้รับสวัสดิการ ผ่านระบบข้าราชการบำนาญของกรมบัญชีกลาง (มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม 2563 รับทราบเจตนารมณ์ของผลการพิจารณาของคณะกรรมการกลั่นกรองการใช้จ่ายเงินกู้ ครั้งที่ 2/2563 ได้มีมติโดยสรุปว่า กรณีของข้าราชการประจำและลูกจ้างรวมถึงข้าราชการบำนาญ ที่ประกอบอาชีพเกษตรกรไม่เข้าข่าย เป็นผู้ที่มีสิทธิรับเงินช่วยเหลือภายใต้มาตรการฯ เนื่องจากได้รับค่าตอบแทนและสวัสดิการของภาครัฐอยู่แล้ว และหากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้จ่ายเงินช่วยเหลือให้กับกลุ่มข้าราชการดังกล่าวแล้ว ขอให้กระทรวงเกษตรฯ ประสานกรมบัญชีกลางในการพิจารณาดำเนินการหักเงินดังกล่าวจากค่าตอบแทนคืนที่กระทรวงการคลังต่อไป) และระบบประกันสังคมของสำนักงานประกันสังคม

(3) พิจารณากำหนดเงื่อนไขและหลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรเป้าหมายกลุ่มที่ 2 ให้ชัดเจน โดยเห็นควรกำหนดให้เกษตรกรที่สามารถลงทะเบียนเพิ่มเติมจะต้องเป็นเกษตรกรที่ดำเนินการในพื้นที่ที่ถูกต้องตามกฎหมาย

(4) ประสานกับสำนักงบประมาณและสำนักงานบริหารหนี้สาธารณะในการจัดทำประมาณการความต้องการใช้จ่ายเป็นรายเดือนฯ

(5) รายงานความก้าวหน้าในการดำเนินโครงการ และการใช้จ่ายเงินกู้ รวมถึงปัญหาอุปสรรค โดยจัดส่งให้สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ ภายในวันที่ 7 ของเดือนถัดไป

ทั้งนี้ ในระหว่างการดำเนินงานโครงการได้มีมติคณะรัฐมนตรีเพิ่มเติม ซึ่งหน่วยงานได้ยึดเป็นหลักการในการบริหารโครงการ ดังนี้

มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2563 เห็นชอบขยายกรอบการช่วยเหลือไปถึงเกษตรกรที่ด้อยโอกาส ยังไม่สามารถเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานด้านการเกษตรได้ หรือเป็นกลุ่มที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ที่ดินทำกินเป็นของตนเอง จำนวน 1.3 แสนราย รวมทั้งได้ขยายเวลาให้เกษตรกรกลุ่มที่ยังไม่ได้ทำการเพาะปลูก และจะมีการปลูกพืชจริงก่อน 30 มิถุนายน 2563 แต่ไม่สามารถปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรได้ทันวันที่ 15 พฤษภาคม 2563 ที่ผ่านมา หรือเพาะปลูกไม่ทันเนื่องจากเกิดภัยแล้ง ซึ่งมีอยู่ประมาณ 1.2 แสนราย ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดำเนินการลงทะเบียนเกษตรกร/ปรับปรุงข้อมูลเกษตรกรกลุ่มดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในวันที่ 15 กรกฎาคม 2563 โดยธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) จะจ่ายเงิน 15,000 บาท รอบเดียวภายในวันที่ 15 สิงหาคม 2563

มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2563 เห็นชอบให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ขยายระยะเวลาดำเนินงานโครงการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และเร่งดำเนินการจ่ายเงินเยียวยาให้แก่กลุ่มเกษตรกร ที่ยังไม่สามารถขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรได้อย่างสมบูรณ์ จำนวนไม่เกิน 38,737 ราย เกษตรกรที่อุทธรณ์ รวมถึงกลุ่มเกษตรกรที่ไม่ได้รับสิทธิ์เงินช่วยเหลือภายใต้โครงการฯ และได้ผ่านการพิจารณาของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์แล้ว แต่ไม่สามารถจ่ายเงินช่วยเหลือฯ ได้ทันวันที่ 31 กรกฎาคม 2563 จำนวนไม่เกิน 1,028 ราย โดยให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เร่งดำเนินการจ่ายเงินให้แก่เกษตรกรกลุ่มดังกล่าวงวดเดียว จำนวน 15,000 บาทต่อราย ให้แล้วเสร็จก่อนวันที่ 15 กันยายน 2563 สำหรับเกษตรกรที่ยังไม่ได้แจ้งเลขบัญชีรับโอนเงินนั้น ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการติดตามเกษตรกรผู้รับสิทธิ์ ที่ยังไม่มาแจ้งเลขบัญชีรับโอนเงินกับหน่วยงานที่รับผิดชอบ ให้สิ้นสุดภายในวันที่ 30 กันยายน 2563 หากพ้นกำหนด ให้ยุติการดำเนินการติดตามหรือการโอนเงิน

มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 22 กันยายน 2563 ได้เห็นชอบตามที่คณะกรรมการกั่นกรองการใช้จ่ายเงินกู้ได้เห็นควรให้ความช่วยเหลือเกษตรกรทดแทนผู้เสียชีวิตที่มีสิทธิ์โครงการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหลักเกณฑ์การขึ้นทะเบียนของหน่วยงานรับผิดชอบ จำนวน 5,278 ราย โดยให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ขยายระยะเวลาการจ่ายเงินให้ความช่วยเหลือเกษตรกรกลุ่มดังกล่าวเป็นภายในวันที่ 30 กันยายน 2563

1.10 การตรวจสอบ

กำหนดให้ผู้ตรวจสอบภายในของหน่วยงานเจ้าของโครงการ ตรวจสอบความถูกต้องของการใช้จ่ายเงินสำหรับโครงการเพื่อแก้ปัญหา เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมฯ ตามแนวทาง ระเบียบ หรือข้อบังคับของส่วนราชการ ทั้งนี้ ตามหนังสือที่ กค 0402.2/ว75 ลงวันที่ 24 เมษายน 2563 เรื่อง หลักเกณฑ์การเบิกจ่ายเงินจากคลังตามโครงการเงินกู้เพื่อแก้ปัญหา เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมฯ

1.11 การติดตามประเมินผล

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามประเมินผลโครงการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยมีเลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เป็นประธาน รองอธิบดี/ผู้แทนที่ได้รับมอบหมาย ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมหม่อนไหม การยางแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย กรมสรรพสามิต ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ร่วมเป็นกรรมการ และผู้เชี่ยวชาญด้านประเมินผล การพัฒนาการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เป็นกรรมการและเลขานุการ ผู้อำนวยการส่วนวิชาการ และนวัตกรรมประเมินผล เป็นผู้ช่วยเลขานุการ คณะกรรมการ มีอำนาจหน้าที่กำหนดกรอบ และวิธีการติดตามประเมินผลโครงการช่วยเหลือเกษตรกรฯ ดำเนินการติดตามประเมินผลโครงการฯ และรายงานผลการติดตามประเมินผลต่อปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รวมถึงแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ คณะทำงาน หรือมอบหมายเจ้าหน้าที่เพื่อดำเนินงานได้ตามความจำเป็นและเหมาะสม

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมหม่อนไหม การยางแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย กรมสรรพสามิต ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ติดตามประเมินผลการดำเนินงานโครงการฯ และรายงานผลเป็นระยะ ๆ

1.12 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

เกษตรกรผู้ได้รับผลกระทบที่ขึ้นทะเบียนไม่เกิน 10 ล้านบาท ได้รับเงินเยียวยาโดยการจ่ายตรงรวม 15,000 บาทต่อราย และมีรายได้เพียงพอต่อการยังชีพในช่วงที่มีภาวะวิกฤติ และมีความจำเป็นเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาเพื่อเพิ่มเติมสภาพคล่องทางเศรษฐกิจ และป้องกันการเกิดปัญหาทางสังคมที่อาจจะตามมา

บทที่ 2

ระเบียบวิธีการประเมินผล

2.1 ความสำคัญของการประเมินผล

การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลกระทบต่อในทุก ๆ ด้าน ประชากรในประเทศไทยต่างได้รับผลกระทบร่วมกัน ตลอดจนเกษตรกรได้รับความเดือดร้อนที่ไม่สามารถขายผลผลิตทางการเกษตรได้เท่าที่ควร ส่งผลให้รายได้ของเกษตรกรลดลงไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพของตนเองและครอบครัว คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติเห็นชอบผลการพิจารณาของคณะกรรมการกลั่นกรองการใช้จ่ายเงินกู้อนุมัติโครงการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยการช่วยเหลือเกษตรกรรายละ 5,000 บาทต่อเดือน เป็นระยะเวลา 3 เดือน เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคม - กรกฎาคม 2563 และขยายระยะเวลาการจ่ายเงินช่วยเหลือเกษตรกรที่ยังไม่ได้รับเงินช่วยเหลือถึงวันที่ 30 กันยายน 2563 กลุ่มเป้าหมายเกษตรกรไม่เกิน 10 ล้านราย เพื่อช่วยเหลือเยียวยาให้กับเกษตรกรผู้ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และบรรเทาความเดือดร้อนของเกษตรกรและครอบครัว ดำเนินการในพื้นที่ 76 จังหวัด และกรุงเทพมหานคร

คณะกรรมการติดตามประเมินผลโครงการ ร่วมกับสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงได้ประเมินผลโครงการฯ เพื่อทราบผลได้ และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกร ตลอดจนปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงาน และรายงานต่อผู้บริหารกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.2 วัตถุประสงค์ของการประเมินผล

เพื่อประเมินปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบของโครงการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.3 ขอบเขตของการประเมินผล

2.3.1 พื้นที่เป้าหมาย เกษตรกรที่ได้รับสิทธิเงินช่วยเหลือเยียวยา 76 จังหวัดทั่วประเทศ

2.3.2 ประชากรเป้าหมาย สัมภาษณ์เกษตรกรที่ได้รับสิทธิเงินช่วยเหลือเยียวยา เกษตรกรที่ได้รับสิทธิแต่ไม่ได้รับเงินช่วยเหลือเยียวยา และเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการในระดับจังหวัด และระดับอำเภอ

2.3.3 ระยะเวลาของข้อมูล ผลการดำเนินงานตั้งแต่เริ่มจ่ายเงินให้แก่เกษตรกร จนกระทั่งสิ้นสุดโครงการ (15 พฤษภาคม – 30 กันยายน 2563)

2.4 การตรวจเอกสาร แนวคิด และทฤษฎี

2.4.1 การตรวจเอกสาร

1) ผลจากมาตรการภาครัฐ

การดำเนินงานมาตรการต่าง ๆ มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง หรือสถานการณ์หนึ่ง ให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น หรือปรับเปลี่ยนการปลูกพืชเพื่อให้ยังคงมีรายได้เพียงพอต่อตนเองและครอบครัว ซึ่งมาตรการต่าง ๆ สามารถช่วยให้เกษตรกรสามารถประกอบอาชีพด้านการเกษตรได้ดีขึ้น หรือมีการปรับเปลี่ยนวิธีการประกอบอาชีพ เพื่อให้สามารถเอาตัวรอดจากสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ จะเห็นได้จากที่ ศูนย์ประเมินผล (2562) ได้ประเมินผลมาตรการช่วยเหลือเกษตรกร

ปีการผลิต 2559/60 ด้านการผลิต ที่เป็นการดำเนินงานภายใต้แผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร ซึ่งประกอบด้วยมาตรการย่อยด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว เพื่อส่งเสริมการปลูกข้าวหอมมะลิ ซึ่งเป็นที่ต้องการของตลาด และด้านการลดพื้นที่ปลูกข้าว เพื่อปรับสมดุลอุปสงค์ อุปทานข้าว โดยลดรอบการปลูกข้าวที่มีมากขึ้น คณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติเห็นชอบโครงการภายใต้มาตรการดังกล่าว รวม 10 โครงการ โดยช่วยเหลือสนับสนุนเกษตรกร 163,882 ราย พื้นที่ 1,280,616.27 ไร่ ซึ่งผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นพบว่า เกษตรกรมีประสิทธิภาพการผลิตข้าวดีขึ้นในบางส่วนจากโครงการส่งเสริมการใช้เมล็ดพันธุ์ฯ เกษตรกรลดการใช้เมล็ดพันธุ์ลง 5.82 กิโลกรัมต่อไร่ ได้ผลผลิตเฉลี่ย 372.7 กิโลกรัมต่อไร่ สูงกว่าก่อนเข้าร่วมโครงการ 5.34 กิโลกรัมต่อไร่ ต้นทุนการผลิตในส่วนที่เป็นเงินสดลดลง 30.07 บาทต่อไร่ ลดลงร้อยละ 1.72 นอกจากนี้เกษตรกรเกิดการปรับเปลี่ยนระบบการผลิต โดยร้อยละ 81.13 สามารถจัดทำแปลงผลิตเมล็ดพันธุ์ ได้ปรับเปลี่ยนวิธีการผลิต ปฏิบัติตามเทคโนโลยีเมล็ดพันธุ์มากขึ้น และมีการผลิตทางการเกษตรที่หลากหลายมากขึ้นกว่า 30 ชนิดสินค้า สลับหรือทดแทนการปลูกข้าว ทั้งนี้ เกษตรกรสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทำให้ข้าวพันธุ์ขาวดอกมะลิ 105 ออกสู่ตลาดเพิ่มขึ้น เกษตรกรสามารถเก็บผลผลิตไว้เป็นเมล็ดพันธุ์ใช้ในฤดูกาล ถัดไปได้ นอกจากนี้สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2558) ได้ประเมินผลมาตรการชดเชยรายได้แก่เกษตรกรผู้ปลูกข้าวไร่ละ 1,000 บาท โดยจ่ายเงินช่วยเหลือเกษตรกรที่ปลูกข้าวนาปี 3.567 ล้านครัวเรือน วงเงิน 40,000 ล้านบาท ครัวเรือนละไม่เกิน 15 ไร่ ไร่ละ 1,000 บาท มีเกษตรกรได้รับความช่วยเหลือ 3.636 ล้านครัวเรือน จำนวนเงิน 39,482 ล้านบาท โดยเกษตรกรได้รับเงินชดเชย เฉลี่ย 10,880 บาทต่อราย ซึ่งเกษตรกรร้อยละ 49 นำเงินที่ได้รับไปใช้ในการลงทุนทำนาในครั้งต่อไป รองลงมาร้อยละ 38 นำไปซื้อสินค้าอุปโภค บริโภคในครัวเรือน และร้อยละ 10 นำไปจ่ายค่าหนี้สินที่เป็นปัจจัยการผลิตข้าวที่ค้างจ่าย ทั้งนี้ เกษตรกรร้อยละ 55 พึงพอใจต่อมาตรการในระดับมาก ซึ่งมาตรการสามารถบรรเทาความเดือดร้อนของเกษตรกร และทำให้มีเงินทุนหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังมีการประเมินผลมาตรการชดเชยรายได้ให้แก่เกษตรกรชาวสวนยางไร่ละ 1,000 บาท โดยจ่ายเงินให้เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีสวนยางเปิดกรีด จำนวน 850,000 ครัวเรือน พื้นที่ประมาณ 8.2 ล้านไร่ ครัวเรือนละไม่เกิน 15 ไร่ ไร่ละ 1,000 บาท โดยเกษตรกรได้รับเงินชดเชยจำนวน 807,887 ครัวเรือน จำนวนเงิน 8,122 ล้านบาท เฉลี่ย 10,054 บาทต่อราย ส่วนใหญ่ร้อยละ 64 นำเงินที่ได้รับไปซื้อปุ๋ยและวัสดุอุปกรณ์สวนยาง รองลงมาร้อยละ 34 นำไปซื้อสินค้าอุปโภค บริโภค และร้อยละ 10 นำเงินไปจ่ายค่าหนี้สินที่เป็นปัจจัยการผลิตยางที่ค้างจ่าย โดยรวมเกษตรกรร้อยละ 54 พึงพอใจระดับปานกลาง โดยเงินที่ได้รับช่วยบรรเทาความเดือดร้อนของเกษตรกร ถึงแม้จำนวนเงินจะไม่มากก็ตาม แต่ก็ยังสามารถช่วยได้ในส่วนหนึ่ง

2) การปรับตัวของเกษตรกรจากภาวะภัยแล้ง

เมื่อมีมาตรการต่าง ๆ เข้ามาช่วยเหลือเกษตรกร เกษตรกรมีการปรับตัวต่อปัญหา และมาตรการจะเห็นได้จาก จีรวัฒน์ ชนะ (2559) ที่ได้สำรวจข้อมูลเกษตรกรด้านการปรับตัว กรณีเกิดปัญหาภัยแล้งในช่วงปี 2558 – 2559 ซึ่งถือว่าเป็นช่วงที่มีปัญหาภัยแล้งรุนแรงกว่าทุกปีที่ผ่านมา และมีผลกระทบในวงกว้างไปทั่วทุกภูมิภาค รวมทั้งความเสียหายได้ขยายไปถึงพืชชนิดอื่น ๆ ที่ใช้น้ำน้อยด้วย โดย พบว่า ในแต่ละภูมิภาคเกษตรกรได้รับผลกระทบในระดับที่แตกต่างกัน เขตภาคกลางและภาคเหนือได้รับผลกระทบจากภัยแล้งมากกว่าภูมิภาคอื่น มีพื้นที่และผลผลิตทางการเกษตรได้รับความเสียหายมาก การปรับตัวของเกษตรกร

ค่อนข้างจำกัด เกษตรกรทำได้เพียงงดและลดการปลูก เนื่องจากปริมาณน้ำไม่เพียงพอ เขตชลประทานงดส่งน้ำ ส่วนการปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชชนิดอื่นมีข้อจำกัด คือ เกษตรกรขาดประสบการณ์ และเงินทุน รวมทั้งบางรายที่มีการปรับตัวมาปลูกพืชอื่นแล้ว แต่รายได้จากพืชอื่นยังไม่มาก เมื่อเทียบกับพืชชนิดเดิม ทำให้มีบางส่วนย้ายไปทำงานภาคก่อสร้างและรับจ้างแทน สำหรับเกษตรกรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ ได้รับผลกระทบจากภัยแล้งระดับปานกลางถึงน้อย ทำให้มีการปรับตัวจากเดิมไม่มากนัก สำหรับการปรับตัวด้านการเงินในภาพรวมเกษตรกรเลือกที่จะใช้เงินเก็บ และกู้เงินเพิ่มจาก ธ.ก.ส. มาใช้จ่าย ซึ่งทำให้ฐานะการเงินย่ำแย่ลงไปอีก ทั้งนี้ ปัญหาภัยแล้งที่เกิดขึ้นในช่วง 2 ปี ดังกล่าวนั้น ได้สะท้อนให้เห็นถึงความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติมากขึ้น เกษตรกรต้องเรียนรู้และปรับตัว โดยเฉพาะการวางแผนจัดการน้ำในพื้นที่เพาะปลูกของตนเอง การบริหารการปลูกพืชตามความต้องการของตลาด ต้องมีความยืดหยุ่นในการปรับเปลี่ยนการปลูกพืชอื่น ๆ เพื่อกระจายความเสี่ยง และการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลผลิตทางการเกษตรต่อไป

2.4.2 แนวคิดและทฤษฎี

1) แนวคิดการประเมินผล (Evaluation)

บรรเทิง มาแสง, 2546 ได้สรุปความหมายของการประเมินผล ซึ่งการประเมินผล (Evaluation) หมายถึง กระบวนการที่จะวัดและทำการวิเคราะห์ว่าผลที่เกิดจากการดำเนินงานนั้นตรงกับวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่ การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลหรือไม่ ผลกระทบเป็นไปตามที่วางแผนหรือไม่ การประเมินผลมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทบทวนทั้งในแง่บวกและแง่ลบ เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงโครงการเดิม หรือจัดทำโครงการใหม่ การประเมินผลโครงการแบ่งเป็น 3 ประเภท ตามระยะเวลาดำเนินงานโครงการ ดังนี้

1.1) การประเมินผลก่อนเริ่มโครงการ (Ex - ante or Pre - Project Evaluation) เป็นการประเมินผลก่อนการดำเนินงานตามโครงการ วัตถุประสงค์ในการประเมินผลเพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ โดยการวิเคราะห์ว่าผลที่จะได้ตามโครงการนั้น จะคุ้มกับการลงทุนหรือไม่ เป็นการวิเคราะห์เสนอผู้ที่มีหน้าที่ในการอนุมัติโครงการ

1.2) การประเมินผลระหว่างการดำเนินงานโครงการ (Ongoing Evaluation) เป็นการประเมินผลระหว่างการดำเนินงานตามโครงการ ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ระหว่างผลผลิตที่ได้ (Output) กับผลกระทบในระยะสั้นของโครงการ (Effect) การประเมินผลในระยะนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานตามโครงการให้ดีขึ้น ซึ่งจะเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดโครงการล้มเหลว นอกจากนี้บทเรียนที่ได้จากการประเมินผลยังสามารถนำไปใช้ในการจัดทำโครงการอื่น ๆ ที่มีลักษณะคล้ายกันได้

1.3) การประเมินผลหลังจากโครงการสิ้นสุดแล้ว (Ex-post Evaluation) การประเมินผลในลักษณะนี้เป็นการประเมินผลกระทบ (Impact) อันเกิดจากการดำเนินงานตามโครงการโดยการเปรียบเทียบผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ระหว่างก่อนและหลังดำเนินงาน เป็นการวิเคราะห์ว่าผลการดำเนินงานนั้นเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่อย่างไร นอกจากนี้บทเรียนซึ่งไม่ว่าจะเป็นความสำเร็จหรือล้มเหลวของโครงการจะได้นำไปประกอบการพิจารณาเป็นแนวทางในการจัดทำโครงการอื่น ๆ ต่อไป

2) การประเมินที่เน้นการตัดสินใจของ Stufflebeam

Stufflebeam ได้เสนอแนวคิดในการประเมินที่เรียกว่า “CIPP approach” ซึ่งคำว่า “CIPP” เป็นคำที่ย่อมาจากคำว่า context, input, process และ product การประเมินตามแนวทาง CIPP นี้เป็นการประเมินที่เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง เน้นการใช้ข้อมูลควบคู่กับการบริหารโครงการ เพื่อหาสารสนเทศประกอบการตัดสินใจ วัตถุประสงค์ของการประเมิน คือ การให้สารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมียุทธศาสตร์ที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ โดยสามารถประยุกต์ใช้ในการประเมินโครงการ ดังนี้

2.1) การประเมินบริบทหรือสภาพแวดล้อม (Context evaluation : C) เป็นการพิจารณาและวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของโครงการเพื่อให้ได้ข้อมูลสำคัญ ช่วยในการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ ความเป็นไปได้ของโครงการ ตรวจสอบโครงการที่จะตอบสนองความต้องการที่จำเป็น

2.2) การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input evaluation : I) วิเคราะห์เพื่อใช้ข้อมูลตัดสินใจ ต่อปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการว่าเหมาะสมหรือไม่ คุ้มค่าปัจจัยที่ใช้ ทั้งบุคคล งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ และการบริหารจัดการจะมีส่วนช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่ ปัจจัยที่กำหนดเหมาะสมเพียงพอหรือไม่ กิจกรรมและทางเลือกที่ได้เลือกสรรมีความเป็นไปได้และเหมาะสมเพียงใด

2.3) การประเมินกระบวนการ (Process evaluation : P) ประเมินระหว่างดำเนินโครงการ เพื่อหาข้อดีข้อบกพร่องการดำเนินงานตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ว่าปฏิบัติงานเป็นไปตามแผนที่กำหนดหรือไม่

2.4) การประเมินผลผลิต (Product evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อดูว่า ผลที่เกิดขึ้นเมื่อสิ้นสุดโครงการเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือตามที่คาดหวังหรือไม่ อาศัยข้อมูลจากการประเมินสภาพแวดล้อม ปัจจัยเบื้องต้น และกระบวนการร่วมด้วย เพื่อตรวจสอบว่าเกิดผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดหรือไม่ คุณภาพของผลลัพธ์เป็นอย่างไร เกิดผลกระทบหรือผลข้างเคียงอื่นใด หรือไม่

3) แนวคิดเกี่ยวกับตัวแบบเชิงตรรกะ (Logic Model) (อ้างใน วัฒนา, 2553)

ตัวแบบ Logic Model เป็นวิธีการสื่อที่เป็นระบบ และเห็นภาพได้ชัดเจนที่นำเสนอความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างทรัพยากรในการปฏิบัติงานของแผนงาน การจัดทำกิจกรรม และการเปลี่ยนแปลงหรือผลงานที่ต้องการบรรลุผลสำเร็จ (W.K. Kellogg Foundation, 2004:p1) ตัวแบบ Logic Model มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่

3.1) ทรัพยากรต่าง ๆ (Resources) เช่น คน เงิน การจัดการองค์การ และชุมชน ที่แผนงานสามารถจัดหาได้เพื่อดำเนินงาน หรือที่เรียกว่า ปัจจัยนำเข้า (Inputs)

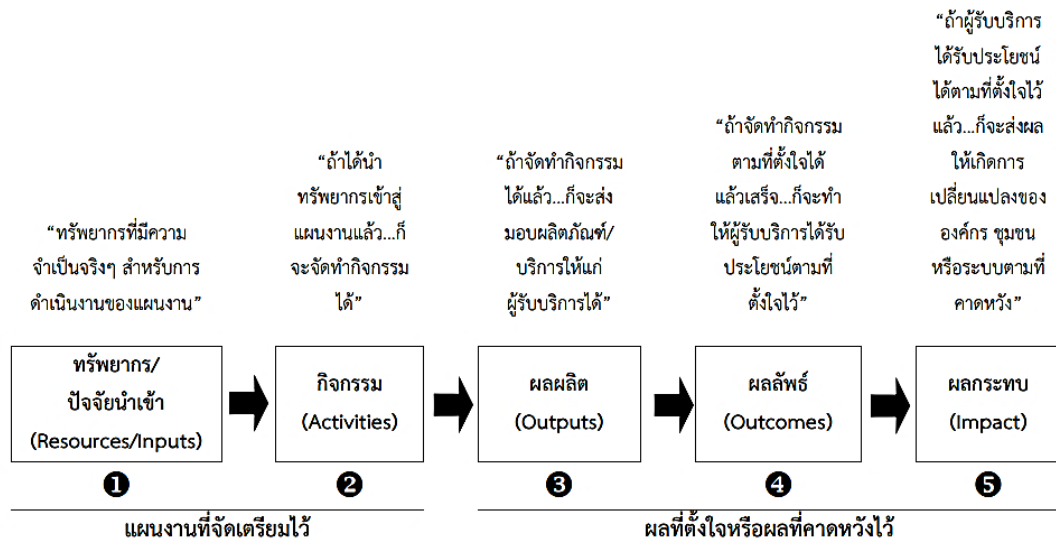
3.2) กิจกรรมของแผนงาน (Program Activities) เป็นสิ่งที่แผนงานจัดทำโดยใช้ทรัพยากร กิจกรรมเป็นทั้งกระบวนการ เครื่องมือ เหตุการณ์ เทคโนโลยี และการกระทำที่เป็นส่วนที่แผนงานตั้งใจจะทำ กิจกรรมการพัฒนานี้จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง หรือผลงานที่ต้องการบรรลุผลสำเร็จ ได้แก่ ผลผลิต (Outputs) ผลลัพธ์ (Outcomes) และผลกระทบ (Impacts)

3.3) ผลผลิต (Outputs) เป็นผลิตภัณฑ์ที่เกิดขึ้นโดยตรงจากการจัดกิจกรรมของแผนงาน และอาจครอบคลุมถึงประเภท ระดับ และเป้าหมายของการให้บริการที่ส่งมอบของแผนงาน

3.4) ผลลัพธ์ (Outcomes) เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ความรู้ ทักษะ สถานภาพ และระดับของหน้าที่การงานของผู้มีส่วนร่วมในแผนงาน ผลลัพธ์ระยะสั้นวัดได้ภายใน 1-3 ปี ผลลัพธ์ระยะยาววัดได้ภายใน 4-6 ปี และนำไปสู่ผลกระทบได้ภายใน 7-10 ปี

3.5) ผลกระทบ (Impacts) เป็นการเปลี่ยนแปลงที่ตั้งใจ และไม่ตั้งใจที่เกิดขึ้นในองค์กรชุมชน หรือระบบ อันเป็นผลสืบเนื่องจากการจัดทำกิจกรรมของแผนงานที่ปรากฏในช่วง 7-10 ปี ของการดำเนินงานตามแผนงาน ซึ่งโดยปกติมักจะทำการประเมินผลกระทบเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาของแผนงาน

ตัวแบบ Logic Model ถือเป็นทฤษฎีหนึ่งที่นักประเมินผลเรียกว่า ทฤษฎีแผนงาน (Program Theory) เพราะว่ามันเน้นการอธิบายกระบวนการทำงานของแผนงานที่เป็นปัจจัย ซึ่งมีอิทธิพลต่อผลสุดท้ายที่เกิดขึ้นเมื่อสิ้นสุดแผนงาน

ภาพที่ 2.1 แบบจำลองโลจิก (Logic Model)

ที่มา : W.K Kellogg Foundation, 2004 : p3

4) แนวคิดเกี่ยวกับเกณฑ์การประเมินผล

เกณฑ์ (Criterion) หมายถึง ระดับหรือมาตรฐานที่ถือว่าเป็นความสำเร็จของการดำเนินงาน หรือผลการดำเนินงาน เกณฑ์จึงเป็นตัวตัดสินคุณภาพของการปฏิบัติหรือผลที่ได้รับ โดยเกณฑ์ในการประเมินผลสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ เกณฑ์สัมพัทธ์ (Relative Criterion) และเกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criterion) (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2552)

4.1) เกณฑ์สัมพัทธ์ เป็นเกณฑ์เปรียบเทียบผลการดำเนินงานโครงการกับผลที่เคยทำมาแล้ว หรือเปรียบเทียบกับปกติวิสัยของการจัดการ หรือผลการดำเนินงานโดยทั่วไป โดยนำสิ่งที่ต้องการ มาเปรียบเทียบกับแล้วตัดสินตีค่าไปตามผลการเปรียบเทียบ

4.2) เกณฑ์สัมบูรณ์ เกณฑ์ที่พัฒนาตามหลักเหตุผลอาจมาจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ความคาดหวังทางวิชาชีพ เกี่ยวกับมาตรฐานของสิ่งนั้น ๆ เป็นการกำหนดค่าการตัดสินใจไว้ล่วงหน้าตายตัว

5) การวัดข้อมูลเชิงคุณภาพ

ตัวชี้วัดบางตัวสามารถวัดได้ง่าย โดยเฉพาะที่แสดงออกทางกายภาพสังเกตเห็นได้ชัดเจน เช่น เพศ หรือตัวชี้วัดที่บอกความแตกต่างได้ชัดเจน เช่น ระดับการศึกษา อายุ เป็นต้น ผู้ประเมินผลหรือผู้วิจัยสามารถจะวัดค่าของตัวชี้วัดเหล่านี้โดยมาตรวัดต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นได้ไม่ยาก แต่มีตัวชี้วัดบางตัวที่ผู้ประเมินผลต้องการจะวัด แต่ตัวชี้วัดนั้นสังเกตเห็นหรือสอบถามถึงความแตกต่างได้ไม่ถนัดนัก เช่น ทักษะคิด ความรู้ ความเข้าใจ ค่านิยม และความพึงพอใจ เป็นต้น ตัวชี้วัดพวกนี้ต้องอาศัยเครื่องมือวัดที่ผู้ประเมินผลหรือผู้วิจัย ต้องสร้างขึ้นมาเป็นพิเศษ เพื่อที่จะวัดข้อเท็จจริงนั้นได้อย่างแม่นยำ (Validity) และเที่ยงตรง (Reliability) ซึ่งในที่นี่จะกล่าวถึงเฉพาะการสร้างเครื่องมือที่จะใช้วัดตัวแปรด้วยวิธีที่นิยมใช้กันในทางสังคมศาสตร์โดยทั่วไป คือ เครื่องมือวัดด้วยวิธีของ Likert วิธีนี้ คิดค้นโดย Dr. Rensis Likert ผู้อำนวยการของ Social Science Research Center ของมหาวิทยาลัยมิชิแกนเมื่อ ค.ศ.1935 เป็นวิธีการวัดตัวแปรที่นิยมใช้กันทั่วไปในงานวิจัย โดยเฉพาะมักนำมาใช้ในการวัดทัศนคติของบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ เพราะทำได้ง่ายและได้ผลดีพอสมควร วิธีการได้มาซึ่ง เครื่องมือวัดของ Likert นี้มีขั้นตอนในการปฏิบัติคือ

5.1) ผู้วิจัยจะต้องเขียนข้อความ หรือคำถามเกี่ยวกับตัวชี้วัดที่ต้องการวัดมาจำนวนหนึ่ง โดยการเขียนให้มีจำนวนข้อคำถามมากกว่าที่ต้องการใช้จริง ๆ ประมาณครึ่งหนึ่ง ข้อคำถามที่เขียนนั้นให้มีปน ๆ กัน ทั้งที่มองในด้านดี และที่มองในด้านไม่ดีแต่ไม่ควรมียข้อคำถามที่มีความหมายกลาง ๆ

5.2) กำหนดระดับของการแสดงความคิดเห็นในข้อคำถามแต่ละข้อว่าเห็นด้วยหรือไม่ เช่น แบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง/มากที่สุด เห็นด้วย/มาก ไม่แน่ใจ/ปานกลาง ไม่เห็นด้วย/น้อย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง/น้อยที่สุด

5.3) กำหนดระดับคะแนนของความคิดเห็นแต่ละระดับซึ่งโดยทั่วไป มักนิยมที่จะให้ คะแนน ดังนี้

ระดับความคิดเห็น	คะแนนสำหรับ ข้อความที่เป็นบวก (ด้านดี)	คะแนนสำหรับ ข้อความที่เป็นลบ (ด้านไม่ดี)
เห็นด้วยอย่างยิ่ง/มากที่สุด	5	1
เห็นด้วย/มาก	4	2
ไม่แน่ใจ/ปานกลาง	3	3
ไม่เห็นด้วย/น้อย	2	4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง/น้อยที่สุด	1	5

ต่อจากนั้นนำมากำหนดเกณฑ์คะแนน ซึ่งมีวิธีคำนวณหาช่วงของคะแนนได้ ดังนี้

$$\text{ช่วงคะแนนเฉลี่ย} = \frac{\text{คะแนนมาก} - \text{คะแนนน้อย}}{\text{จำนวนระดับ}}$$

โดยที่ คะแนนมาก คือ คะแนนที่กำหนดมากที่สุดตามแบบสอบถามเท่ากับ 5 คะแนน

คะแนนน้อย คือ คะแนนที่กำหนดน้อยที่สุดตามแบบสอบถามเท่ากับ 1 คะแนน

จำนวนระดับ คือ กำหนดระดับการวัด สามารถกำหนดได้หลายระดับ เช่น 3 ระดับ 5 ระดับ

ขึ้นอยู่กับผู้ประเมินผลจะกำหนด

2.5 วิธีการประเมินผลโครงการ

2.5.1 ประเภทการประเมินผล

เป็นการประเมินผลสิ้นสุดโครงการ (Ex - Post Evaluation) เพื่อให้ทราบผลการดำเนินงาน ผลลัพธ์และผลกระทบจากการดำเนินงาน รวมถึงปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะการดำเนินงานของโครงการ

2.5.2 แผนแบบการประเมินผล เป็นการประเมินผลโดยการเปรียบเทียบผลกับเป้าหมาย และเปรียบเทียบในและนอกโครงการ

2.5.3 รูปแบบการประเมินผล ใช้รูปแบบการประเมินผลแบบ IPOO Model ในการกำหนดตัวชี้วัดในแต่ละประเด็น ได้แก่ ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) ด้านผลผลิต (Output) และด้านผลลัพธ์ (Outcome) รวมถึงผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมของโครงการ

2.5.4 ประเด็นและตัวชี้วัดการติดตามประเมินผล

จากการตรวจเอกสาร แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง จึงได้นำมาเป็นแนวทางในการกำหนดประเด็นและตัวชี้วัดในการประเมินผลโครงการ ดังนี้

ตารางที่ 2.1 ประเด็นและตัวชี้วัดการประเมินผลโครงการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ช่วงสิ้นสุดโครงการ

ประเด็น	ตัวชี้วัด
1. ปัจจัยนำเข้า (Inputs)	
1.1 งบประมาณ	- จำนวนงบประมาณที่เบิกจ่ายช่วยเหลือเยียวยาเกษตรกร - ระดับความเพียงพอและทันเวลาของงบประมาณในการดำเนินงานโครงการ
1.2 บุคลากร	- ระดับความเพียงพอของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงาน
1.3 อุปกรณ์/สิ่งอำนวยความสะดวก	- ระดับความเพียงพอของอุปกรณ์/สิ่งอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน
2. กระบวนการ (Process)	
2.1 หลักเกณฑ์/ขั้นตอน/วิธีการ	- ระดับความเหมาะสมของหลักเกณฑ์ ขั้นตอน และวิธีการดำเนินงานโครงการ
2.2 การช่วยเหลือ	- ระดับความเหมาะสมของระยะเวลาการช่วยเหลือฯ - ระดับความเหมาะสมของวิธีการช่วยเหลือเกษตรกร
2.3 การชี้แจงทำความเข้าใจให้เจ้าหน้าที่	- จำนวนรูปแบบชี้แจงทำความเข้าใจให้กับเจ้าหน้าที่ - ระดับความเหมาะสมของรูปแบบการชี้แจงให้เจ้าหน้าที่
2.4 การประชาสัมพันธ์	- จำนวนช่องทางการประชาสัมพันธ์ให้กับเกษตรกร
3. ผลผลิต (Outputs)	
3.1 การจ่ายเงินช่วยเหลือเกษตรกร	- จำนวนเกษตรกรที่ได้รับสิทธิ์ช่วยเหลือตามโครงการ - ร้อยละของเกษตรกรที่ได้รับสิทธิ์และได้รับเงินช่วยเหลือ
4. ผลลัพธ์และผลกระทบ (Outcome/Impacts)	
4.1 การช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนของเกษตรกร	- ระดับความสามารถในการช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนของเกษตรกร
4.2 การใช้จ่ายเงินช่วยเหลือ	- สัดส่วนของเงินช่วยเหลือที่เกษตรกรนำไปใช้ประโยชน์ด้านต่าง ๆ
4.3 ผลกระทบทางสังคม	- ระดับผลกระทบทางสังคมที่เกิดขึ้นจากการระบาดฯ
4.4 ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ	- มูลค่าผลตอบแทนจากเงินช่วยเหลือที่นำไปลงทุนทางการเกษตร - มูลค่าผลกระทบทางระบบเศรษฐกิจจากการนำเงินช่วยเหลือไปใช้จ่าย
5. ทักษะ (ความพึงพอใจ)	- ระดับความพึงพอใจที่มีต่อการดำเนินงานโครงการ

2.5.5 การรวบรวมข้อมูล

1) วิธีการรวบรวมข้อมูล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 7 หน่วยงาน สํารวจข้อมูลด้วยตัวอย่าง โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก และแบบสอบถามออนไลน์บนเว็บไซต์ เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายการประเมินผล และรวบรวมข้อมูลจากเอกสารโครงการ รายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการ และข้อมูลจากเอกสารรายงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รายละเอียดดังนี้

1.1) ด้านกระบวนการ/ขั้นตอนการดำเนินงาน เป็นข้อมูลที่ได้จากการสำรวจในช่วงวันที่ 22 มิถุนายน – 10 กรกฎาคม 2563

1.2) ด้านผลได้ ผลลัพธ์หรือผลกระทบ เป็นข้อมูลที่ได้จากการสำรวจในช่วงวันที่ 15 - 30 สิงหาคม 2563

2) แหล่งข้อมูล ประกอบด้วย

2.1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก และสอบถามออนไลน์จากเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการ เกษตรกรที่ได้รับสิทธิ์และได้รับเงินช่วยเหลือ และเกษตรกรที่ได้รับสิทธิ์แต่ยังไม่ได้รับเงินช่วยเหลือ รวมทั้งสิ้น 36,233 ราย ดังนี้

(1) เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการในระดับพื้นที่ (จังหวัด/อำเภอ/สาขา/พื้นที่) จำนวน 992 ราย

(2) เกษตรกร รวมทั้งสิ้น 35,241 ราย จำแนกเป็น เกษตรกรที่ได้รับสิทธิ์และได้รับเงินช่วยเหลือ จำนวน 33,302 ราย และเกษตรกรที่ได้รับสิทธิ์แต่ไม่ได้รับเงินช่วยเหลือ จำนวน 1,939 ราย

2.2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) รวบรวมข้อมูลจากเอกสาร รายงานผลการติดตามรายวัน รายเดือน รายงานการประชุมคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง และรายงานจากหน่วยงานต่าง ๆ ได้แก่ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมหม่อนไหม การยางแห่งประเทศไทย กรมสรรพสามิต สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สำนักงานบริหารจัดการหนี้สาธารณะ และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

2.5.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) เป็นการนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ในเชิงตัวเลข มาทำการวิเคราะห์ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เช่น ค่าผลรวม ค่าเฉลี่ย และค่าร้อยละ เป็นต้น โดยแจกแจงความถี่ จัดกลุ่มประเภทข้อมูล แล้วนำเสนอในรูปตาราง แผนภูมิ เพื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ หรือเป้าหมายโครงการ หรือเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นก่อนและหลังมีโครงการ ฯ

2) การวิเคราะห์ทัศนคติ/ความพึงพอใจ รวมทั้งความคิดเห็นของเกษตรกร โดยใช้มาตรวัดแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) กำหนดค่าคะแนนออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	ความหมาย
1.00 – 1.80	น้อยที่สุด
1.81 – 2.60	น้อย
2.61 – 3.40	ปานกลาง
3.41 – 4.20	มาก
4.21 – 5.00	มากที่สุด

2.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินผล

ผู้บริหาร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานโครงการและการดำเนินงานโครงการลักษณะนี้ต่อไป

บทที่ 3

ผลการประเมินผล

การประเมินผลโครงการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยใช้กลไกคณะกรรมการติดตามประเมินผลโครงการฯ ซึ่งสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และหน่วยงานขึ้นทะเบียนเกษตรกร 7 หน่วยงาน ได้ร่วมกันสำรวจข้อมูลเกษตรกรที่ได้รับสิทธิ์และได้รับเงินเยียวยา รวมทั้งเกษตรกรที่ได้รับสิทธิ์แต่ไม่ได้รับเงินเยียวยา และเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยเป็นการประเมินผลช่วงสิ้นสุดโครงการ (Ex Post Evaluation) ผลการประเมินตามประเด็นตัวชี้วัด มีรายละเอียดดังนี้

3.1 สภาพความเป็นอยู่ของเกษตรกรในช่วงการระบาดรุนแรงของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กับช่วงสิ้นสุดโครงการ

สภาพความเป็นอยู่ของเกษตรกรในช่วงเกิดการระบาดรุนแรงของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - กรกฎาคม 2563 เกษตรกรที่ได้รับเงินช่วยเหลือส่วนใหญ่ ร้อยละ 55.97 เห็นว่ามีสภาพความเป็นอยู่โดยรวมไม่แตกต่างกับช่วงสิ้นสุดโครงการในระหว่างเดือนสิงหาคม - กันยายน 2563 เกษตรกรที่ยังไม่ได้รับเงินช่วยเหลือส่วนใหญ่ ร้อยละ 48.52 ที่เห็นว่าไม่มีความแตกต่าง เมื่อพิจารณาสภาพความเป็นอยู่ในแต่ละด้าน มีดังนี้ (ตารางที่ 3.1)

1) ด้านรายได้จากการจำหน่ายสินค้าเกษตร พบว่า เกษตรกรที่ได้รับเงินช่วยเหลือแล้วร้อยละ 48.89 เห็นว่าไม่มีความแตกต่างกับในช่วงระบาดฯ เนื่องจากเกษตรกรยังไม่สามารถจำหน่ายสินค้าได้มากนัก เกษตรกรเริ่มทำการผลิตบางรายยังไม่สามารถจำหน่ายได้ จึงทำให้ไม่มีรายได้หรือได้รับรายได้น้อยเหมือนกับในช่วงการระบาด รองลงมาร้อยละ 42.26 เห็นว่ามีรายได้ลดลงกว่าในช่วงระบาด เนื่องจากคนซื้อสินค้าลดน้อยลง อีกร้อยละ 8.85 เห็นว่าเริ่มมีรายได้เพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้ เกษตรกรที่ยังไม่ได้รับเงินช่วยเหลือร้อยละ 52.67 เห็นว่ามีความแตกต่างโดยมีรายได้ลดลงกว่าในช่วงระบาดเดือนกุมภาพันธ์ - กรกฎาคม 2563 เนื่องจากยังไม่สามารถจำหน่ายสินค้าได้ รองลงมาร้อยละ 41.82 เห็นว่าไม่มีความแตกต่างกับในช่วงระบาดฯ และอีกร้อยละ 5.51 เห็นว่ามีรายได้เพิ่มมากขึ้น

2) ด้านแหล่งจำหน่ายสินค้าเกษตร พบว่า เกษตรกรที่ได้รับเงินช่วยเหลือแล้วร้อยละ 56.40 เห็นว่าในปัจจุบันไม่มีความแตกต่างกับในช่วงการระบาด เนื่องจากตลาด/สถานที่จำหน่ายสินค้าบางแห่งยังไม่เปิดให้จำหน่าย หรือเปิดให้จำหน่ายเป็นบางเวลา ร้อยละ 36.25 เห็นว่าผลกระทบด้านดังกล่าวลดลง และร้อยละ 7.36 เห็นว่าผลกระทบเพิ่มขึ้นเป็นไปในทิศทางเดียวกับเกษตรกรที่ยังไม่ได้รับเงินช่วยเหลือ ซึ่งร้อยละ 50.49 เห็นว่าไม่มีความแตกต่าง ร้อยละ 44.68 เห็นว่ามีผลกระทบลดลง และอีกร้อยละ 4.83 เห็นว่ามีผลกระทบเพิ่มขึ้น

3) ด้านค่าใช้จ่ายในการอุปโภคบริโภคในครัวเรือน พบว่า เกษตรกรที่ได้รับเงินช่วยเหลือแล้วร้อยละ 47.77 เห็นว่าในช่วงสิ้นสุดโครงการ ไม่มีความแตกต่างกับในช่วงการระบาด เนื่องจากสินค้ายังคงมีราคาแพง และเกษตรกรยังคงซื้อสินค้าในปริมาณมาก ๆ เพื่อให้การเดินทางออกจากบ้านน้อยที่สุด ร้อยละ 40.37 เห็นว่ายังมีผลกระทบเพิ่มขึ้น เนื่องจากราคาสินค้าบางชนิดแพงขึ้น เช่น เนื้อหมู เป็นต้น และร้อยละ 11.86 เห็นว่ามีผลกระทบลดลง ทั้งนี้ เกษตรกรที่ยังไม่ได้รับเงินร้อยละ 45.47 เห็นว่ามีความแตกต่างคือได้รับผลกระทบ

จากราคาสินค้าที่เพิ่มขึ้นกว่าในช่วงที่มีการระบาดรุนแรง รองลงมาร้อยละ 40.45 เห็นว่าไม่มีความแตกต่าง และร้อยละ 14.08 เห็นว่าผลกระทบลดลง

4) ด้านความสามารถในการชำระหนี้สินทางการเกษตร พบว่า เกษตรกรที่ได้รับเงินช่วยเหลือแล้วร้อยละ 53.88 เห็นว่า ในช่วงสิ้นสุดโครงการไม่มีความแตกต่างกันกับในช่วงการระบาด เนื่องจากเกษตรกรยังไม่สามารถหารายได้มากพอต่อการชำระหนี้สินทางการเกษตร ประกอบกับ สภาวะแล้งทำให้การทำการผลิตเลื่อนช้าออกไป ร้อยละ 37.58 เกษตรกรเห็นว่าผลกระทบลดลง เนื่องจากเกษตรกรสามารถจำหน่ายสินค้าได้บ้างแล้ว จึงทำให้มีเงินไปชำระหนี้ มีเพียงร้อยละ 8.55 เห็นว่ามีผลกระทบเพิ่มขึ้น เป็นไปในทิศทางเดียวกับเกษตรกรที่ยังไม่ได้รับเงิน ร้อยละ 47.09 เห็นว่าไม่มีความแตกต่าง รองลงมาร้อยละ 45.57 เห็นว่าความสามารถในการชำระหนี้ลดลง และอีกร้อยละ 7.34 เห็นว่าความสามารถในการชำระหนี้เพิ่มขึ้น

5) ด้านความสามารถในการชำระหนี้สินนอกการเกษตร พบว่า เกษตรกรที่ได้รับเงินช่วยเหลือแล้วร้อยละ 58.29 เห็นว่าไม่มีความแตกต่าง ร้อยละ 34.43 เห็นว่ามีความสามารถในการชำระหนี้ลดลง และร้อยละ 7.28 เห็นว่าความสามารถในการชำระหนี้เพิ่มขึ้น เกษตรกรที่ยังไม่ได้รับเงินช่วยเหลือร้อยละ 50.38 เห็นว่าไม่มีความแตกต่างเช่นกัน ร้อยละ 42.81 เห็นว่าความสามารถชำระหนี้ลดลง และร้อยละ 6.80 เห็นว่ามีความสามารถในการชำระหนี้เพิ่มขึ้น

6) ด้านอื่น ๆ เช่น การปฏิบัติตัว หรือรูปแบบในการดำเนินชีวิต เป็นต้น เกษตรกรที่ได้รับเงินช่วยเหลือแล้ว ร้อยละ 77.51 เห็นว่าไม่แตกต่าง เนื่องจากเกษตรกรยังคงต้องควบคุม และระมัดระวังอยู่เหมือนเดิม ที่เหลือเกษตรกรเห็นว่าแตกต่าง เนื่องจากการระบาดของโรคระบาดลงแล้ว บางส่วนเห็นว่ายังต้องเฝ้าระวังการระบาดรอบ 2 ที่อาจรุนแรงกว่ารอบแรก ส่วนเกษตรกรที่ยังไม่ได้รับเงินช่วยเหลือร้อยละ 68.19 เห็นว่าไม่มีความแตกต่าง ที่เหลือ ร้อยละ 25.89 เห็นว่ามีความแตกต่าง

ตารางที่ 3.1 สภาพความเป็นอยู่ของเกษตรกรในด้านต่าง ๆ ในช่วงเกิดการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
เปรียบเทียบกับช่วงสิ้นสุดโครงการ

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	เกษตรกรที่ได้รับเงิน			เกษตรกรที่ไม่ได้รับเงิน		
	ไม่แตกต่าง	เพิ่มขึ้น	ลดลง	ไม่แตกต่าง	เพิ่มขึ้น	ลดลง
1. รายได้จากการจำหน่ายสินค้าเกษตร	48.89	8.85	42.26	41.82	5.51	52.67
2. แหล่งจำหน่ายสินค้าเกษตร	56.40	7.36	36.25	50.49	4.83	44.68
3. ค่าใช้จ่ายในการอุปโภค บริโภคของครัวเรือน	47.77	40.37	11.86	40.45	45.47	14.08
4. ความสามารถชำระหนี้สินทางการเกษตร	58.29	7.28	34.43	47.09	7.34	45.57
5. ความสามารถชำระหนี้สินนอการเกษตร	58.29	7.28	34.43	50.38	6.80	42.81
6. อื่น ๆ ^{1/}	77.51	5.73	16.75	68.19	5.93	25.89
เฉลี่ย	55.97	13.51	30.52	48.52	13.13	38.35

ที่มา : จากการสำรวจ

หมายเหตุ : ^{1/} อื่น ๆ เช่น การปฏิบัติตัว หรือรูปแบบการดำเนินชีวิต

3.2 การประสบปัญหาด้านการเกษตรอื่น

นอกจากปัญหาด้านการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่เกษตรกรประสบอยู่นั้น เกษตรกรยังประสบปัญหาด้านอื่น ๆ อีกด้วย โดยร้อยละ 49.99 ประสบปัญหาด้านภัยแล้งมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 38.78 เป็นปัญหาเรื่องปัจจัยการผลิตสูง/ปัจจัยการผลิตขาดแคลน ร้อยละ 36.24 ปัญหาเรื่องตลาด/แหล่งจำหน่ายสินค้า ร้อยละ 32.71 ปัญหาเรื่องโรคระบาด/แมลงศัตรูพืชระบาด ร้อยละ 15.31 เป็นปัญหาเรื่องน้ำอุทกภัย หรือวาตภัย และร้อยละ 1.15 เป็นปัญหาเรื่องอื่น ๆ เช่น ราคาผลผลิตของเกษตรกรตกต่ำ ขาดแคลนเงินทุนสำหรับลงทุนทางการเกษตร และขาดแคลนแรงงานด้านการเกษตร เป็นต้น (ตารางที่ 3.2)

ตารางที่ 3.2 การประสบปัญหาด้านการเกษตรนอกเหนือจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ปัญหา ^{1/}	ร้อยละ
1. ภัยแล้ง	49.99
2. โรคระบาด/แมลงศัตรูพืชระบาด	32.71
3. ปัจจัยการผลิต	38.78
4. ตลาด/แหล่งจำหน่ายสินค้า	36.24
5. อุทกภัย/วาตภัย	15.31
6. อื่น ๆ ^{2/}	1.15

ที่มา : จากการสำรวจ

หมายเหตุ : ^{1/}ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ^{2/} อื่นๆ ได้แก่ ราคาผลผลิตตกต่ำ ขาดเงินทุน และขาดแคลนแรงงาน

3.2 ปัจจัยนำเข้า (Inputs)

3.2.1 งบประมาณ

การดำเนินงานโครงการ ใช้งบประมาณภายใต้พระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงิน เพื่อแก้ไขปัญหาเยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พ.ศ. 2563 โดยในการเบิกจ่ายเงินของโครงการ หน่วยงานได้ดำเนินการตามขั้นตอนและช่วงระยะเวลาโครงการเพื่อให้สามารถดำเนินงานได้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาโครงการ ดังนี้

1) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ดำเนินการจัดทำและส่งรายละเอียดขอเปิดโครงการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ส่งให้กับสำนักงบประมาณ เมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม 2563 หลังจากคณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติโครงการ

2) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ดำเนินการทำหนังสือเพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณ จากสำนักงบประมาณ โดยแนบแผนการจ่ายเงินรายวันจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.)

3) สำนักงบประมาณอนุมัติจัดสรรงบประมาณเงินกู้ฯ พร้อมทั้งแจ้งรหัสงบประมาณเงินกู้ฯ เพื่อให้สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร วางฎีกาเบิกจ่ายงบประมาณ ให้กับ ธ.ก.ส.

4) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ขออนุมัติเบิกจ่ายงบประมาณให้ ธ.ก.ส. เพื่อโอนเงินให้เกษตรกรผู้ได้รับผลกระทบฯ ตามข้อมูลเกษตรกรที่ผ่านการตรวจสอบความซ้ำซ้อนแล้ว

5) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร จ่ายเช็คให้กับ ธ.ก.ส. ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 28 เมษายน 2563

6) ธ.ก.ส. โอนเงินเข้าบัญชีให้เกษตรกร โดยแบ่งจ่ายเป็น 3 งวด งวดละ 5,000 บาท ตั้งแต่เดือน พฤษภาคม - กรกฎาคม 2563

พิจารณาการจัดส่งเช็คแยกตามมติคณะรัฐมนตรีพบว่า มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 28 เมษายน 2563 เริ่มจัดส่งเช็คให้ ธ.ก.ส. เมื่อวันที่ 13 พฤษภาคม 2563 โดยจัดส่งเช็คให้กับ ธ.ก.ส. จำนวน 3 งวด จำนวนเงิน 115,406.285 ล้านบาท ผลการจัดส่งเช็ค จำนวนเงิน 114,218.775 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 98.97 ของแผนการจัดส่งเช็ค โดยจัดส่งเช็ค งวดที่ 1 ส่ง 5 ครั้ง จำนวนเงิน 39,195.315 ล้านบาท งวดที่ 2 ส่ง 3 ครั้ง จำนวนเงิน 38,073.660 ล้านบาท และงวดที่ 3 ส่ง 3 ครั้ง จำนวน 38,137.310 ล้านบาท (ตารางที่ 3.3)

ตารางที่ 3.3 แผนและผลการจัดส่งเช็คให้กับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ตามมติคณะรัฐมนตรี
เมื่อวันที่ 28 เมษายน 2563

งวดที่	ว/ต/ป ที่จัดส่ง เช็คให้ ธ.ก.ส	แผนการจัดส่งเช็ค		ผลการจัดส่งเช็ค		ร้อยละ
		เกษตรกร (ราย)	วงเงิน (ล้านบาท)	เกษตรกร (ราย)	วงเงิน (ล้านบาท)	
1. งวดที่ 1		7,839,063	39,195.315	7,614,585	38,072.925	97.14
- ครั้งที่ 1	13,18 พ.ค.63	3,335,987	16,679.935	3,335,460	16,677.300	99.98
- ครั้งที่ 2	20 – 22 พ.ค. และ 25 – 27 พ.ค. 63	3,519,434	17,597.170	3,318,888	16,594.440	94.30
- ครั้งที่ 3	29 พ.ค. 63	828,711	4,143.555	805,453	4,027.265	97.19
- ครั้งที่ 4	22 มิ.ย. 63	137,093	685.465	136,946	684.730	99.89
- ครั้งที่ 5	22 ก.ค. 63	17,838	89.190	17,838	89.190	100.00
2. งวดที่ 2		7,614,732	38,073.660	7,614,585	38,072.925	100.00
- ครั้งที่ 1	11 – 19 มิ.ย.63	7,459,801	37,299.005	7,459,801	37,299.005	100.00
- ครั้งที่ 2	22 มิ.ย. 63	137,093	685.465	136,946	684.730	99.89
- ครั้งที่ 3	22 ก.ค. 63	17,838	89.190	17,838	89.190	100.00
3. งวดที่ 3		7,627,512	38,137.560	7,627,462	38,137.310	99.99
- ครั้งที่ 1	13 – 17, 20 ก.ค. 63	7,596,747	37,983.735	7,596,747	37,983.735	100.00
- ครั้งที่ 2	22 ก.ค. 63	17,888	89.440	17,838	89.190	99.72
- ครั้งที่ 3	24 ก.ค.63	12,877	64.385	12,877	64.385	100.00
รวม 3 งวด			115,406.535		114,283.160	99.03

ที่มา : สำนักงานเลขานุการกรม สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

หมายเหตุ : ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2563

ต่อมามติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2563 ได้เห็นชอบให้ขยายระยะเวลาการจ่ายเงินให้กับเกษตรกรที่ยังไม่สามารถขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรได้อย่างสมบูรณ์ เกษตรกรที่อุทธรณ์ รวมถึงกลุ่มเกษตรกรที่ไม่ได้รับสิทธิเงินช่วยเหลือภายใต้โครงการ ฯ และได้ผ่านการพิจารณาของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์แล้ว แต่ไม่สามารถจ่ายเงินช่วยเหลือฯ ได้ทันภายในวันที่ 31 กรกฎาคม 2563 จำนวน 39,721 ราย โดยจัดส่งเช็คได้ตามแผน เมื่อวันที่ 25 สิงหาคม 2563 จำนวนเงิน 595.815 ล้านบาท และเกษตรกรที่ไม่ได้แจ้งเลขบัญชีโอนเงิน (ภายใต้มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 28 เมษายน 2563) จำนวน 109,656 ราย โดยให้จ่ายเงินภายในวันที่ 30 กันยายน 2563 ได้จัดส่งเช็คได้ตามแผน เมื่อวันที่ 2 กันยายน 2563 จำนวนเงิน 1,631.225 ล้านบาท (ตารางที่ 3.4)

ตารางที่ 3.4 แผนและผลการจัดส่งเช็คให้กับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ตามมติคณะรัฐมนตรี
เมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2563

ชุดที่	ว/ด/ป ที่จัดส่ง เช็คให้ ธ.ก.ส	แผนการจัดส่งเช็ค		ผลการจัดส่งเช็ค		ร้อยละ
		เกษตรกร (ราย)	วงเงิน (ล้านบาท)	เกษตรกร (ราย)	วงเงิน (ล้านบาท)	
1. ชุดที่ 1	25 ส.ค.63	39,721	595.815	39,721	595.815	100.00
2. ชุดที่ 2	2 ก.ย.63	109,656	1,631.225	109,656	1,631.225	100.00
	รวม		2,227.040		2,227.040	

ที่มา : สำนักงานเลขานุการกรม สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

หมายเหตุ : ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2563

3.2.2 ความเพียงพอและความทันเวลาของงบประมาณในการดำเนินงานโครงการ

งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงานโครงการภายใต้เงินกู้ฯ ได้จัดสรรงบประมาณเพื่อการโอนเงินช่วยเหลือเยียวยาให้กับเกษตรกรเท่านั้น ไม่ได้จัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานโครงการ ให้กับหน่วยงานทั้งในส่วนกลางและระดับพื้นที่ ซึ่งมีหลายกิจกรรมที่ต้องดำเนินการ จากการสำรวจ พบว่า หน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการในระดับพื้นที่ร้อยละ 75.62 ไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณจากต้นสังกัด ซึ่งหน่วยงานได้นำงบประมาณการดำเนินงานในส่วนอื่นมาใช้ในการดำเนินงานโครงการแทน อีกร้อยละ 24.38 ได้รับการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมจากหน่วยงานต้นสังกัด โดยได้รับการจัดสรรจากงบดำเนินงาน

จากการสอบถามหน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการในระดับพื้นที่ที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติม และงบบุคลากรที่มีอยู่ในการดำเนินงานนั้น ส่วนใหญ่ร้อยละ 58.62 เห็นว่าไม่เพียงพอ และอีกร้อยละ 41.38 เห็นว่ามีเพียงพอ และร้อยละ 68.72 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับมาเพื่อดำเนินการมีความทันเวลา อีกร้อยละ 31.28 เห็นว่าไม่ทันเวลา โดยได้รับเมื่อโครงการดำเนินการไประยะหนึ่งแล้ว ซึ่งในการปฏิบัติงานเจ้าหน้าที่ต้องปฏิบัติงานล่วงเวลาเพื่อให้ทันต่อระยะเวลาที่กำหนด จึงทำให้งบประมาณไม่เพียงพอต่อการเบิกจ่ายในการปฏิบัติงานดังกล่าว (ตารางที่ 3.5)

ตารางที่ 3.5 ความเพียงพอและความทันเวลาของงบประมาณสำหรับการดำเนินงานของหน่วยงานในพื้นที่

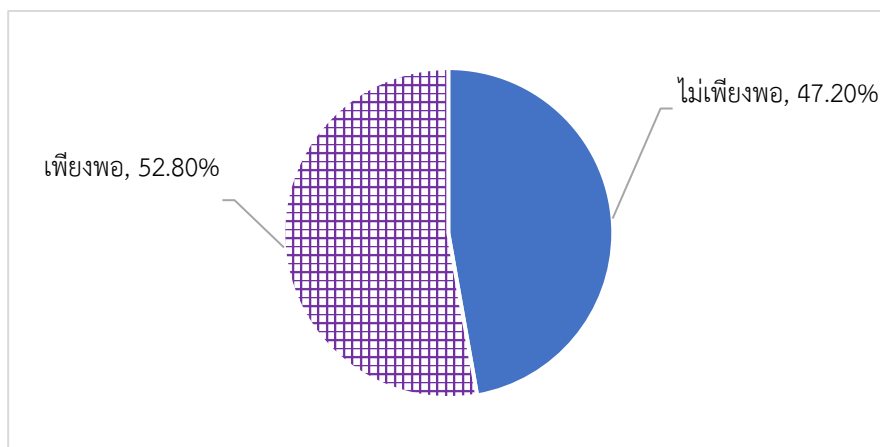
หน่วย : ร้อยละ

รายการ	การจัดสรรงบประมาณ		รวม/เฉลี่ย
	ได้รับ	ไม่ได้รับ	
1. การได้รับการจัดสรรงบประมาณ	24.38	75.62	100.00
2. ความเพียงพอ	100.00	100.00	100.00
2.1 เพียงพอ	41.38	45.57	43.18
2.2 ไม่เพียงพอ	58.62	54.43	56.82
3. ความทันเวลา	100.00	100.00	100.00
3.1 ทันเวลา	68.72	62.32	62.10
3.2 ไม่ทันเวลา	31.28	37.68	37.90

ที่มา : จากการสำรวจ

3.2.3 ความเพียงพอของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงาน

การดำเนินงานภายใต้โครงการ ประกอบด้วยหลายกิจกรรมที่ต้องใช้เจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงาน ได้แก่ การขึ้นทะเบียนเกษตรกร การปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร การอุทธรณ์ขอรับสิทธิ์ รวมถึงการให้คำปรึกษา แนะนำแก่เกษตรกรที่มีปัญหาไม่ได้รับสิทธิ์การช่วยเหลือเกษตรกร และการรับเรื่องขอสละสิทธิ์ รวมถึงการชี้แจง ให้คำปรึกษา แนะนำ แก่เกษตรกรที่มีปัญหาเกี่ยวกับการช่วยเหลือเกษตรกร ซึ่งส่วนใหญ่เจ้าหน้าที่ร้อยละ 52.80 เห็นว่ามีเจ้าหน้าที่เพียงพอสำหรับการปฏิบัติงาน ส่วนที่เหลือร้อยละ 47.20 เห็นว่าจำนวนเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอในการปฏิบัติงาน ซึ่งหน่วยงานระดับพื้นที่ได้แก้ไข้ปัญหา โดยการระดมเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในส่วนอื่น ๆ นอกเหนือส่วนที่รับผิดชอบโดยตรงช่วยดำเนินงาน รวมทั้งเจ้าหน้าที่ในระดับจังหวัด ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยดำเนินการด้วย (ภาพที่ 3.1)

ภาพที่ 3.1 ความเพียงพอของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงาน

ที่มา : จากการสำรวจ

3.2.5 ความเพียงพอของอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน

การดำเนินงานโครงการในแต่ละขั้นตอน จะต้องมียุทธศาสตร์ และสิ่งอำนวยความสะดวกที่จะช่วยให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างสะดวก รวดเร็ว เช่น คอมพิวเตอร์/โน้ตบุ๊ก อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ระบบอินเทอร์เน็ต สถานที่ปฏิบัติงาน เป็นต้น ในภาพรวม พบว่า เจ้าหน้าที่ร้อยละ 72.15 เห็นว่ามีอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอในการปฏิบัติงาน ส่วนที่เหลือร้อยละ 27.85 เห็นว่า มีไม่เพียงพอ เมื่อพิจารณาความเพียงพอของอุปกรณ์/สิ่งอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานแต่ละด้าน ดังนี้ (ตารางที่ 3.6)

1) คอมพิวเตอร์/โน้ตบุ๊กสำหรับใช้ทำงาน เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ร้อยละ 67.35 เห็นว่ามีเพียงพอ ส่วนที่เหลือร้อยละ 32.65 เห็นว่ามีไม่เพียงพอ ซึ่งเจ้าหน้าที่แก้ไขปัญหาโดยการนำของส่วนตัวมาใช้ดำเนินการ

2) อินเทอร์เน็ตสำหรับใช้ในการบันทึกข้อมูลเกษตรกรในระบบ เจ้าหน้าที่ร้อยละ 82.44 เห็นว่ามีเพียงพอแล้ว อีกร้อยละ 17.56 เห็นว่าไม่เพียงพอ เนื่องจากอินเทอร์เน็ตที่เจ้าหน้าที่ใช้ ส่วนใหญ่เป็นของส่วนตัวซึ่งมีความเร็วค่อนข้างต่ำ ไม่สะดวกในการปฏิบัติงาน

3) อุปกรณ์สำนักงานอื่น ๆ เช่น โต๊ะ เก้าอี้ ที่รองรับเกษตรกรที่เข้ามาติดต่อ/ดำเนินงาน ร้อยละ 70.13 เห็นว่าเพียงพอแล้ว อีกร้อยละ 29.87 เห็นว่าไม่เพียงพอ ซึ่งเจ้าหน้าที่ในพื้นที่แก้ปัญหาโดยการยืมจากหน่วยงานอื่นเพิ่มเติม

4) สถานที่รองรับการให้บริการเกษตรกร เจ้าหน้าที่ร้อยละ 68.30 เห็นว่ามีความเพียงพอ โดยสถานที่มีความกว้างขวาง และสามารถรองรับเกษตรกรได้ อีกร้อยละ 31.70 เห็นว่าไม่เพียงพอ เนื่องจากเกษตรกรมารับบริการเป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดความแออัด ในขณะที่มีมาตรการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing)

ตารางที่ 3.6 ความเพียงพอของอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน

อุปกรณ์/สิ่งอำนวยความสะดวก	หน่วย : ร้อยละ		
	เพียงพอ	ไม่เพียงพอ	รวม
1. คอมพิวเตอร์/โน้ตบุ๊ก	67.35	32.65	100.00
2. อินเทอร์เน็ต	82.44	17.56	100.00
3. อุปกรณ์สำนักงานอื่น ๆ	70.13	29.87	100.00
4. สถานที่รองรับการให้บริการเกษตรกร	68.30	31.70	100.00
เฉลี่ย	72.15	27.85	100.00

ที่มา : จากการสำรวจ

3.3 กระบวนการ (Process)

3.3.1 การตรวจสอบข้อมูลเกษตรกร

1) การขึ้นทะเบียนเกษตรกรตามคุณสมบัติ และเงื่อนไขของโครงการฯ

หน่วยงานที่รับขึ้นทะเบียนเกษตรกรได้ส่งรายชื่อให้สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรรวบรวมจำนวน 10.68 ล้านราย เพื่อนำมาตรวจสอบความซ้ำซ้อน จำแนกเป็น เกษตรกรกลุ่มผู้ปลูกพืช จำนวน 6.33 ล้านราย เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ จำนวน 1.59 ล้านราย เกษตรกรกลุ่มประมง/ผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ จำนวน 0.53 ล้านราย เกษตรกรผู้ปลูกยาง จำนวน 1.75 ล้านราย เกษตรกรผู้ปลูกอ้อย จำนวน 0.40 ล้านราย เกษตรกรผู้ปลูกยาสูบ จำนวน 0.04 ล้านราย และเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหม จำนวน 0.04 ล้านราย อย่างไรก็ตาม เมื่อนำข้อมูลการขึ้นทะเบียนเกษตรกรแต่ละประเภทมาตรวจสอบความซ้ำซ้อน พบว่า ยังมีเกษตรกรบางรายเลขบัตรประจำตัวประชาชนไม่ถูกต้อง ไม่ครบ 13 หลัก และไม่ตรงกับชื่อเกษตรกร

2) การตรวจความซ้ำซ้อน

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ตรวจสอบความซ้ำซ้อนของบุคคล โดยใช้เลขบัตรประจำตัวประชาชน กับสิทธิที่ได้รับตามมติคณะรัฐมนตรี โดยใช้ฐานข้อมูลร่วมกับชุดข้อมูลของกรมบัญชีกลาง (ข้าราชการประจำ ลูกจ้าง และข้าราชการบำนาญ) สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (โครงการเราไม่ทิ้งกัน) และสำนักงานประกันสังคม (สิทธิประกันสังคม) และดำเนินการจัดส่งข้อมูลให้กับ ธ.ก.ส. ตรวจสอบสถานะการมีชีวิตของบุคคลจากฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร และตรวจสอบสถานะทางบัญชี เพื่อจ่ายเงินช่วยเหลือผ่านระบบกลไกของธนาคารในระยะแรก จำนวน 9 ครั้ง จำนวนเกษตรกร 7,787,211 ราย จำแนกการส่งข้อมูลออกเป็น 2 รอบ ดังนี้

รอบที่ 1 เดือนพฤษภาคม - กรกฎาคม 2563 จำนวน 6 ครั้ง รวม 7,747,490 ราย ทั้งนี้ ในครั้งที่ 5 เป็นรายชื่อเกษตรกรที่อุทธรณ์เนื่องจากยังไม่ได้รับเงินเยียวยา แต่เกษตรกรมีสิทธิได้รับเงินเยียวยา และครั้งที่ 6 เป็นรายชื่อเกษตรกรที่หน่วยงานส่งมาเพิ่มเติม

รอบที่ 2 สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรได้จัดส่งข้อมูลให้กับ ธ.ก.ส. อีก 3 ครั้ง รวม 154,655 ราย ซึ่งในครั้งที่ 7 เป็นการส่งข้อมูลตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2563 ให้จ่ายเงินให้กับกลุ่มเกษตรกรที่ยังไม่สามารถขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรได้อย่างสมบูรณ์ เกษตรกรที่อุทธรณ์ รวมถึงกลุ่มเกษตรกรที่ไม่ได้รับสิทธิเงินช่วยเหลือภายใต้โครงการฯ และได้ผ่านการพิจารณาของ กษ. แล้ว แต่ไม่สามารถจ่ายเงินช่วยเหลือฯ ได้ทันวันที่ 31 กรกฎาคม 2563 โดยให้จ่ายเงินงวดเดียวจำนวน 15,000 บาทต่อราย ภายในวันที่ 15 กันยายน 2563 จำนวน 39,721 ราย ครั้งที่ 8 เป็นการส่งข้อมูลตามมติ ครม. วันที่ 28 เมษายน 2563 ยังไม่ได้แจ้งเลขบัญชีโอนเงิน โดยให้จ่ายเงินภายในวันที่ 30 กันยายน 2563 จำนวน 109,656 ราย และครั้งที่ 9 เป็นการส่งข้อมูล ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 22 กันยายน 2563 เห็นชอบให้จ่ายเงินให้กลุ่มทดแทนผู้เสียชีวิต ที่รับสิทธิภายใต้โครงการฯ ตามมติคณะรัฐมนตรี จำนวน 5,278 ราย และทำการโอนเงินให้เกษตรกรในวันที่ 30 กันยายน 2563 (ตารางที่ 3.7)

จากการดำเนินงานพบว่า ข้อมูลทะเบียนเกษตรกรที่ได้รับจากหน่วยงานที่รับขึ้นทะเบียนเกษตรกรทั้ง 7 หน่วยงานนั้น ข้อมูลบางส่วนมีความคลาดเคลื่อนในเรื่องของเลขบัตรประจำตัวประชาชนที่ไม่ถูกต้อง ไม่ตรงกับชื่อ ไม่ครบ 13 หลัก รวมทั้งมีเลขบัตรประจำตัวประชาชนเดียวกัน แต่รายชื่อในแต่ละฐานข้อมูลกลับไม่เหมือนกัน อีกทั้งการดำเนินงานโครงการเริ่มตั้งแต่ 15 พฤษภาคม 2563 เป็นการดำเนินงานคู่ขนานไปกับโครงการ

เราไม่ทิ้งกันของกระทรวงการคลัง ซึ่งยังไม่สิ้นสุดโครงการทำให้การตรวจสอบความซ้ำซ้อนมีความยุ่งยาก และอาจมีข้อมูลคลาดเคลื่อน เมื่อจัดส่งข้อมูลให้กับ ธ.ก.ส. เพื่อตรวจสอบกับทะเบียนราษฎร กลับพบว่าข้อมูลส่วนบุคคลบางรายที่ไม่ได้รับการปรับปรุงให้เป็นปัจจุบัน ซึ่ง สศก. ไม่สามารถทำการตรวจสอบกับทะเบียนราษฎรได้เอง ทำให้ต้องเสียเวลาในการส่งคืนข้อมูลเกษตรกรย้อนกลับไปกลับมา นอกจากนี้ยังพบอีกว่าข้อมูลผู้ประกันตนของสำนักงานประกันสังคมมีรายละเอียดมาก และข้อมูลมีการเคลื่อนไหวทุกวัน สศก. จึงใช้ข้อมูลในการตรวจสอบสิทธิ์ของเกษตรกร เดือนพฤษภาคม 2563 เป็นฐานข้อมูลในการพิจารณาข้ออุทธรณ์ของเกษตรกร

ตารางที่ 3.7 การจัดส่งรายชื่อเกษตรกรให้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

หน่วย : ราย

รายการ	จำนวน	หมายเหตุ
1. การส่งรายชื่อเกษตรกร รอบที่ 1 (เดือน พ.ค. - ก.ค.63)	7,747,490	รายชื่อเกษตรกรตามมติ ครม. 28 เม.ย. 63
ครั้งที่ 1	3,335,987	
ครั้งที่ 2	3,428,008	
ครั้งที่ 3	828,711	
ครั้งที่ 4	136,946	
ครั้งที่ 5	609	รายชื่อเกษตรกรที่ยื่นอุทธรณ์และได้รับสิทธิ์
ครั้งที่ 6	17,229	รายชื่อเพิ่มเติมจากหน่วยงานที่รับขึ้นทะเบียนเกษตรกร
2. การส่งรายชื่อเกษตรกร รอบที่ 2 (เดือน ส.ค. - ก.ย.63)	154,655	
ครั้งที่ 7 ^{1/}	39,721	
ครั้งที่ 8 ^{1/}	109,656	
ครั้งที่ 9	5,278	รายชื่อเกษตรกรทดแทนผู้เสียชีวิตตามมติ ครม. 22 ก.ย. 63
รวมส่งรายชื่อให้ ธ.ก.ส. (ไม่นับซ้ำ)	7,787,211	

ที่มา : ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

หมายเหตุ : ^{1/} เป็นการจัดส่งรายชื่อเกษตรกรตามมติ ครม. 18 ส.ค. 63 กลุ่มที่ไม่สามารถขึ้นทะเบียน/ปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรได้อย่างสมบูรณ์ เกษตรกรอุทธรณ์ และกลุ่มที่ไม่ได้รับสิทธิ์เงินช่วยเหลือภายใต้โครงการฯ รวมทั้งกลุ่มเกษตรกรที่ยังไม่ได้แจ้งเลขบัญชีรับโอนเงิน (ภายใต้ มติ ครม. 28 เม.ย.63)

3) การตรวจสอบสิทธิการได้รับเงินช่วยเหลือ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เปิดเว็บไซต์เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับเกษตรกร ซึ่งเกษตรกรสามารถตรวจสอบสิทธิการได้รับการช่วยเหลือผ่านเว็บไซต์กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้แก่ ตรวจสอบสิทธิการได้รับเงินเยียวยาเกษตรกร ตรวจสอบผลการโอนเงิน ตรวจสอบสถานะการอุทธรณ์ ข้อมูลมาตรการเยียวยาประเด็นปัญหา และคำตอบซึ่งได้รวบรวมไว้บนเว็บไซต์ดังกล่าว นอกจากนี้ ยังจัดทำแอปพลิเคชัน “เกษตรกรดิจิทัล - Digital Farmer” ที่เกษตรกรสามารถเข้าไปตรวจสอบได้เช่นกัน (ภาพที่ 3.2)

ภาพที่ 3.2 ช่องทางการตรวจสอบสิทธิต่าง ๆ ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ที่มา : จากเว็บไซต์ www.moac.go.th และแอปพลิเคชัน เกษตรดิจิทัล

4) การอุทธรณ์ทบทวนสิทธิ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาผลการอุทธรณ์โครงการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยมีปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธาน อธิบดี และผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมเป็นกรรมการ และเลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เป็นกรรมการและเลขานุการ มีอำนาจหน้าที่พิจารณาการอุทธรณ์ตามโครงการฯ ให้เป็นไปด้วยความรวดเร็ว รัดกุมตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด และประกาศผลการพิจารณาให้ผู้อุทธรณ์ทราบโดยเร็ว รวมถึงแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ คณะทำงาน หรือมอบหมายเจ้าหน้าที่ เพื่อดำเนินงานได้ตามความจำเป็นและเหมาะสม (ภาคผนวกที่ 2) มีการเปิดให้เกษตรกรสามารถยื่นอุทธรณ์ต่อส่วนราชการที่รับขึ้นทะเบียนเกษตรกรในพื้นที่ทั้ง 7 หน่วยงาน และสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด ตั้งแต่วันที่ 19 พฤษภาคม – 5 มิถุนายน 2563 และคณะกรรมการฯ ได้ดำเนินการจัดประชุม ตั้งแต่วันที่ 29 พฤษภาคม 2563 - 31 กรกฎาคม 2563 รวม 6 ครั้ง พบว่า มีเกษตรกรขอยื่นเรื่องอุทธรณ์เยียวยา รวมทั้งสิ้น จำนวน 192,510 ราย ได้ตรวจสอบความถูกต้องและเข้าช้อนแล้ว คงเหลือ 189,663 ราย โดยคณะกรรมการฯ ได้พิจารณาการอุทธรณ์ของเกษตรกรแล้ว พบว่า มีคุณสมบัติเข้าหลักเกณฑ์ได้รับเงินเยียวยา 70,607 ราย ส่วนที่เหลือ

119,056 ราย มีคุณสมบัติไม่เข้าหลักเกณฑ์การเยียวยา เนื่องจากได้รับสิทธิ์จากโครงการเราไม่ทิ้งกัน มีสถานะเป็นผู้ประกันตน เป็นข้าราชการประจำ ลูกจ้าง และข้าราชการบำนาญ (ตารางที่ 3.8)

ตารางที่ 3.8 ผลการอุทธรณ์เยียวยาเกษตรกร

รายการ	จำนวน (ราย)
1. คุณสมบัติเข้าหลักเกณฑ์ได้รับเงินเยียวยา	70,607
2. คุณสมบัติไม่เข้าหลักเกณฑ์ได้รับเงินเยียวยา	119,056
รวม	189,663

ที่มา : ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

หมายเหตุ : ข้อมูล ณ 31 กรกฎาคม 2563

3.3.2 ความทันเวลาต่อการช่วยเหลือเยียวยาเกษตรกร

โครงการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เริ่มให้การช่วยเหลือโดยการโอนเงินเข้าบัญชีเกษตรกรโดยตรง ตั้งแต่วันที่ 15 พฤษภาคม 2563 เป็นต้นมา จากการสำรวจข้อมูล พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 87.56 เห็นว่าสามารถช่วยเหลือได้ทันเวลา ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 12.44 เห็นว่าช่วยเหลือไม่ทันเวลา โดยร้อยละ 4.90 เห็นว่าควรเริ่มช่วยเหลือในเดือนกุมภาพันธ์ ร้อยละ 4.49 ควรช่วยเหลือในเดือนมีนาคม และร้อยละ 3.05 ควรช่วยเหลือในเดือนเมษายน (ตารางที่ 3.9)

ตารางที่ 3.9 ความทันเวลาในการช่วยเหลือเยียวยาเกษตรกร

ความทันเวลา	ร้อยละ
1. ช่วยเหลือได้ทันเวลา	87.56
2. ไม่ทันเวลา ควรเริ่มช่วยเหลือ	12.44
- เดือนกุมภาพันธ์	4.90
- เดือนมีนาคม	4.49
- เดือนเมษายน	3.05
รวม	100.00

ที่มา : จากการสำรวจ

3.3.3 ความเหมาะสมของหลักเกณฑ์การจ่ายเงินช่วยเหลือเกษตรกร

หน่วยงานราชการที่รับขึ้นทะเบียนเกษตรกรทั้ง 7 หน่วยงาน ประกอบด้วย 1) กรมส่งเสริมการเกษตร 2) กรมปศุสัตว์ 3) กรมประมง 4) กรมหม่อนไหม 5) การยางแห่งประเทศไทย 6) สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย และ 7) กรมสรรพสามิต ร่วมกันกำหนดหลักเกณฑ์การจ่ายเงินช่วยเหลือเกษตรกรตามโครงการเพื่อให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี โดยต้องเป็นเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรตามกฎหมาย ระเบียบ คู่มือ

ของส่วนราชการรับขึ้นทะเบียนเกษตรกร ทั้งนี้ ต้องไม่เป็นบุคคลที่ได้รับสิทธิ์จากกลุ่มเป้าหมายตามมาตรการชดเชยรายได้แก่ลูกจ้างของสถานประกอบการที่ได้รับผลกระทบ หรือผู้ที่ได้รับผลกระทบอื่น ๆ ของการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในโครงการเราไม่ทิ้งกันของกระทรวงการคลัง รวมทั้งไม่เป็นข้าราชการประจำ และลูกจ้าง รวมถึงข้าราชการบำนาญ และบุคคลที่ได้รับสิทธิประกันสังคมของสำนักงานประกันสังคม

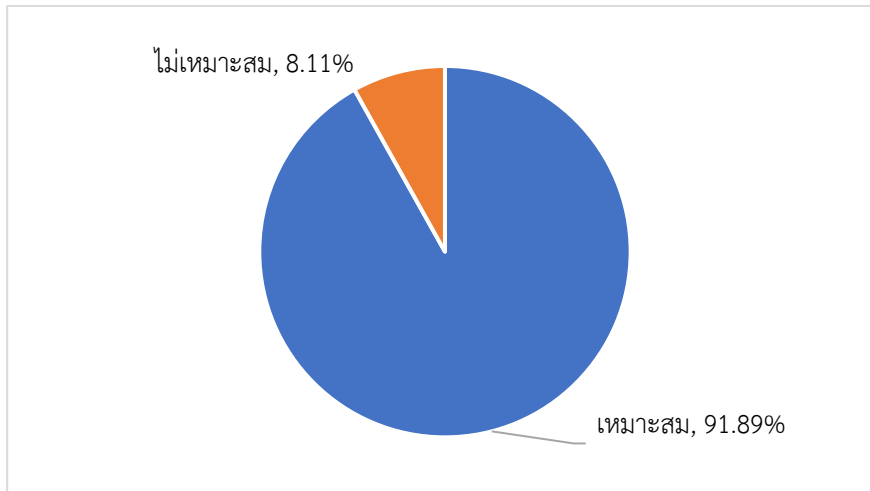
จากหลักเกณฑ์ดังกล่าว เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ร้อยละ 96.29 เห็นว่ามีความเหมาะสมระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.48 คะแนน โดยร้อยละ 31.72 เห็นเหมาะสมระดับมาก รองลงมาร้อยละ 30.29 เหมาะสมระดับปานกลาง ร้อยละ 20.39 เหมาะสมระดับมากที่สุด ร้อยละ 11.18 เหมาะสมระดับน้อย ร้อยละ 6.42 เหมาะสมระดับน้อยที่สุด มีเพียงร้อยละ 3.71 เห็นว่าไม่เหมาะสม เนื่องจากเจ้าหน้าที่เห็นว่าเกษตรกรบางรายไม่มีความเดือดร้อนด้านการเงิน เกษตรกรนำเงินไปเก็บออม นอกจากนี้ข้อมูลตามทะเบียนเกษตรกรไม่เป็นข้อมูลปัจจุบัน เกษตรกรบางรายขาดการปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรให้ทันสมัยอยู่เสมอ ทำให้เกษตรกรรายดังกล่าวไม่ได้รับสิทธิ์ตามโครงการ (ตารางที่ 3.10)

ตารางที่ 3.10 ความเหมาะสมของหลักเกณฑ์การจ่ายเงินช่วยเหลือเกษตรกร

ความเหมาะสม	ร้อยละ
1. เหมาะสม (คะแนนเฉลี่ย : แปลผล)	96.29 (3.72 คะแนน : ระดับมาก)
- ระดับมากที่สุด	20.39
- ระดับมาก	31.72
- ระดับปานกลาง	30.29
- ระดับน้อย	11.18
- ระดับน้อยที่สุด	6.42
2. ไม่เหมาะสม	3.71
รวม	100.00

ที่มา : จากการสำรวจ

ทั้งนี้ ในส่วนของการใช้ทะเบียนเกษตรกรกำหนดกลุ่มเป้าหมายการช่วยเหลือและโอนเงินช่วยเหลือให้เกษตรกร เจ้าหน้าที่ร้อยละ 99.89 เห็นว่าการใช้ทะเบียนเกษตรกรในการดำเนินงานมีความเหมาะสม ส่วนที่เหลือร้อยละ 8.11 เห็นว่าไม่มีความเหมาะสม โดยเห็นว่าควรช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับความเดือดร้อนทุกราย ไม่ควรให้การช่วยเหลือเฉพาะเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรเพียงอย่างเดียว เนื่องจากมีเกษตรกรบางรายที่ทำการเกษตรจริงแต่ไม่สามารถขึ้นทะเบียนเกษตรกรได้ ด้วยข้อจำกัดในระเบียบการขึ้นทะเบียนของแต่ละหน่วยงาน (ภาพที่ 3.3)

ภาพที่ 3.3 ความเหมาะสมของการใช้ทะเบียนเกษตรกรในการกำหนดกลุ่มเป้าหมาย
ที่มา : จากการสำรวจ

3.2.4 ความเหมาะสมของขั้นตอนการช่วยเหลือเกษตรกร

ในการช่วยเหลือเกษตรกร จะมีขั้นตอนการดำเนินงานโดยเริ่มจากการเปิดให้เกษตรกรขึ้นทะเบียน หรือปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร การทำประชาคมหมู่บ้าน การเปิดให้เกษตรกรตรวจสอบสิทธิ์ผ่านเว็บไซต์ การเปิดให้เกษตรกรอุทธรณ์ผ่านหน่วยงานในพื้นที่ และตรวจสอบผลอุทธรณ์ผ่านเว็บไซต์ ซึ่งในภาพรวม พบว่า เกษตรกรร้อยละ 99.34 เห็นว่าขั้นตอนต่าง ๆ มีความเหมาะสมในระดับมาก ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 โดยที่เกษตรกรร้อยละ 47.88 เห็นว่ามีความเหมาะสมระดับมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 30.01 เหมาะสมระดับมาก ร้อยละ 16.87 เหมาะสมระดับปานกลาง ร้อยละ 4.00 เหมาะสมระดับน้อย และร้อยละ 1.25 เหมาะสมระดับน้อยที่สุด ทั้งนี้ มีเกษตรกรเพียงร้อยละ 0.66 เห็นว่าไม่มีความเหมาะสม เนื่องจากการกำหนดให้ตรวจสอบสิทธิ์ และตรวจสอบผลการอุทธรณ์ทางเว็บไซต์ เกษตรกรบางรายไม่มีความชำนาญในการใช้เทคโนโลยี ไม่มีโทรศัพท์ คอมพิวเตอร์ หรืออินเทอร์เน็ต จึงต้องเดินทางไปให้เจ้าหน้าที่ เพื่อนบ้าน หรือลูกหลานช่วยตรวจสอบให้ โดยมีความคิดเห็นในแต่ละขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้ (ตารางที่ 3.11)

1) การขึ้นทะเบียนหรือปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร เกษตรกรร้อยละ 99.55 เห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.36 ซึ่งร้อยละ 55.13 เห็นว่าเหมาะสมระดับมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 29.49 เหมาะสมระดับมาก ร้อยละ 12.42 เหมาะสมระดับปานกลาง ร้อยละ 2.25 เหมาะสมระดับน้อย และร้อยละ 0.71 เหมาะสมระดับน้อยที่สุด ทั้งนี้ มีเกษตรกรเพียงร้อยละ 0.45 เห็นว่าไม่เหมาะสม เนื่องจาก การให้เกษตรกรมาขึ้นทะเบียนหรือปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรที่หน่วยงาน ส่งผลให้เกิดการรวมกลุ่มคนเป็นจำนวนมาก เกิดความเสี่ยงทั้งเจ้าหน้าที่และเกษตรกร เนื่องจากเป็นช่วงระยะเวลาเดียวกับข่าวการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในหลายพื้นที่

2) การทำประชาคมหมู่บ้าน เกษตรกรร้อยละ 99.32 เห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.16 ซึ่งร้อยละ 45.86 เห็นว่าเหมาะสมระดับมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 30.85 เหมาะสมระดับมาก ร้อยละ 17.95 เหมาะสมระดับปานกลาง ร้อยละ 4.10 เหมาะสมระดับน้อย และร้อยละ 1.24 เหมาะสม

ระดับน้อยที่สุด ทั้งนี้มีเกษตรกรเพียงร้อยละ 0.63 เห็นว่าไม่เหมาะสม เนื่องจากระยะเวลาที่ให้ดำเนินการค่อนข้างจำกัด และการที่ต้องมีการรวมตัวของคนจำนวนมาก ทำให้เกิดความเสี่ยงต่อการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

3) การตรวจสอบสิทธิบนเว็บไซต์ เกษตรกรร้อยละ 99.23 เห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.20 ซึ่งร้อยละ 48.12 เห็นว่าเหมาะสมระดับมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 29.85 เหมาะสมระดับมาก ร้อยละ 16.80 เหมาะสมระดับปานกลาง ร้อยละ 3.99 เหมาะสมระดับน้อย และร้อยละ 1.25 เหมาะสมระดับน้อยที่สุด ทั้งนี้ เกษตรกรเพียง ร้อยละ 0.77 เห็นว่าไม่เหมาะสม เนื่องจากเกษตรกรบางรายไม่มีความชำนาญทางด้านเทคโนโลยี และในบางพื้นที่ไม่มีอินเทอร์เน็ต เกษตรกรบางรายต้องเดินทางไปให้เจ้าหน้าที่ ผู้ใหญ่บ้าน ญาติ หรือลูกหลานเพื่อดำเนินการให้แทน

4) การเปิดให้เกษตรกรสามารถยื่นอุทธรณ์ผ่านหน่วยงานในระดับพื้นที่ทั้ง 8 หน่วยงาน ได้แก่ ได้แก่ 1) สำนักงานเกษตรอำเภอ/เกษตรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 2) สำนักงานประมงจังหวัด/ประมงอำเภอ/ประมงพื้นที่กรุงเทพมหานคร 3) สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด/ปศุสัตว์อำเภอ 4) ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ 5) สำนักงานการยางแห่งประเทศไทยประจำจังหวัด/สาขา 6) สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่/สาขา 7) สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทรายในส่วนภูมิภาค และ 8) สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด พบว่า เกษตรกรร้อยละ 99.44 เห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.15 ซึ่งร้อยละ 46.18 เห็นว่าเหมาะสมระดับมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 30.00 เหมาะสมระดับมาก ร้อยละ 18.11 เหมาะสมระดับปานกลาง ร้อยละ 4.41 เหมาะสมระดับน้อย และร้อยละ 1.30 เหมาะสมระดับน้อยที่สุด ทั้งนี้ มีเกษตรกรเพียงร้อยละ 0.56 เห็นว่าไม่เหมาะสม เนื่องจากเกษตรกรบางรายไม่สะดวกในการเดินทางไปยังหน่วยงานในพื้นที่

5) การตรวจสอบผลการอุทธรณ์บนเว็บไซต์ เกษตรกรร้อยละ 99.15 เห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.09 ซึ่งร้อยละ 44.06 เห็นว่าเหมาะสมระดับมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 29.86 เหมาะสมระดับมาก ร้อยละ 19.09 เหมาะสมระดับปานกลาง ร้อยละ 5.25 เหมาะสมระดับน้อย และร้อยละ 1.75 เหมาะสมระดับน้อยที่สุด ทั้งนี้ มีเกษตรกรเพียงร้อยละ 0.85 เห็นว่าไม่เหมาะสม เนื่องจากเกษตรกรไม่มีความชำนาญทางเทคโนโลยี และในบางพื้นที่ไม่สามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้

ตารางที่ 3.11 ความเหมาะสมของขั้นตอนการช่วยเหลือเกษตรกร

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	เหมาะสม	ระดับความเหมาะสม					ค่าคะแนนเฉลี่ย (แปลผล)	ไม่ เหมาะสม
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. การขึ้นทะเบียน/ปรับปรุงทะเบียน	99.55	55.13	29.49	12.42	2.25	0.71	4.36 (มากที่สุด)	0.45
2. การทำประชาคมหมู่บ้าน	99.32	45.86	30.85	17.95	4.10	1.24	4.16 (มาก)	0.63
3. การตรวจสอบสิทธิ์ผ่านเว็บไซต์	99.23	48.12	29.85	16.80	3.99	1.25	4.20 (มาก)	0.77
4. การเปิดให้อุทธรณ์ในพื้นที่	99.44	46.18	30.00	18.11	4.41	1.30	4.15 (มาก)	0.56
5. การตรวจสอบผลอุทธรณ์ ผ่านเว็บไซต์	99.15	44.06	29.86	19.09	5.25	1.75	4.09 (มาก)	0.85
เฉลี่ย	99.34	47.88	30.01	16.87	4.00	1.25	4.19 (มาก)	0.66

ที่มา : จากการสำรวจ

3.3.5 การโอนเงินเข้าบัญชีเกษตรกร

การช่วยเหลือเกษตรกรดำเนินการโดย ธ.ก.ส. โอนเงินเข้าบัญชีเกษตรกรโดยตรง ทั้งที่เป็นบัญชีของ ธ.ก.ส. และบัญชีของธนาคารอื่น โดยเจ้าหน้าที่ร้อยละ 98.98 เห็นว่าการจ่ายเงินเข้าบัญชีเกษตรกรโดยตรงมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด มีค่าคะแนนเท่ากับ 4.40 โดยเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ร้อยละ 60.94 เห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 23.05 เห็นว่าเหมาะสมในระดับมาก ร้อยละ 12.33 เหมาะสมในระดับปานกลาง ร้อยละ 2.79 เหมาะสมระดับน้อย และร้อยละ 0.43 เหมาะสมในระดับน้อยที่สุด มีเพียงร้อยละ 0.88 เห็นว่าไม่เหมาะสม เนื่องจากเจ้าหน้าที่เห็นว่าไม่ควรแก้ปัญหาด้วยการจ่ายเงินช่วยเหลือเกษตรกร (ตารางที่ 3.12)

ตารางที่ 3.12 ความเหมาะสมของการโอนเงินช่วยเหลือเข้าบัญชีธนาคารของเกษตรกร

ความเหมาะสม	ร้อยละ
1. เหมาะสม (คะแนนเฉลี่ย : แปลผล)	98.98 (4.40 คะแนน : ระดับมากที่สุด)
- ระดับมากที่สุด	60.94
- ระดับมาก	23.05
- ระดับปานกลาง	12.33
- ระดับน้อย	2.79
- ระดับน้อยที่สุด	0.88
2. ไม่เหมาะสม	1.02
รวม	100.00

ที่มา : จากการสำรวจ

3.3.6 ความเหมาะสมของระยะเวลาในการดำเนินงานโครงการ

กิจกรรมขั้นตอนการดำเนินงานโครงการ ประกอบด้วย การเปิดให้เกษตรกรขึ้นทะเบียนหรือปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร การทำประชาคมหมู่บ้าน การเปิดรับอุทธรณ์จากเกษตรกร และการจ่ายเงินช่วยเหลือเยียวยา จากการสอบถามเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน ในด้านความเหมาะสมของระยะเวลาที่ดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ ภาพรวมพบว่า เจ้าหน้าที่ร้อยละ 96.27 เห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.32 โดยส่วนใหญ่เจ้าหน้าที่เป็นร้อยละ 32.09 เห็นว่าเหมาะสมในระดับปานกลาง รองลงมาร้อยละ 28.00 เหมาะสมระดับมาก ร้อยละ 17.14 เหมาะสมระดับมากที่สุด ร้อยละ 14.93 เหมาะสมระดับน้อย และร้อยละ 7.83 เหมาะสมระดับน้อยที่สุด ทั้งนี้ มีเจ้าหน้าที่ร้อยละ 3.73 ที่เห็นว่าไม่มีความเหมาะสม เนื่องจากขั้นตอนต่าง ๆ มีระยะเวลาในการดำเนินงานค่อนข้างน้อย ทำให้เจ้าหน้าที่ไม่สามารถปฏิบัติงานได้ทันตามกำหนด โดยมีความคิดเห็นในแต่ละขั้นตอน ดังนี้ (ตารางที่ 3.13)

1) การขึ้นทะเบียนหรือปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร ซึ่งหน่วยงานขึ้นทะเบียน 7 หน่วยงาน ได้กำหนดไว้ตั้งแต่ก่อนมีโครงการ เจ้าหน้าที่ร้อยละ 96.32 เห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.37 โดยเจ้าหน้าที่ร้อยละ 29.95 เห็นว่ามีความเหมาะสมระดับปานกลาง รองลงมาร้อยละ 29.03 มีความเหมาะสมในระดับมาก ร้อยละ 19.10 มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ร้อยละ 13.60 เหมาะสมในระดับน้อย ร้อยละ 8.33 เหมาะสมระดับน้อยที่สุด มีเพียงร้อยละ 3.68 ที่เห็นว่าไม่เหมาะสม เนื่องจากเห็นว่าเกษตรกรต้องเดินทางมายังสถานที่หน่วยงานราชการ ทำให้เกิดความแออัด และเกิดความเสี่ยงต่อการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

2) การขึ้นทะเบียนเกษตรกรเพิ่มเติม กำหนดระยะเวลาให้เกษตรกรสามารถมาขึ้นทะเบียนเพิ่มเติมได้ในช่วงวันที่ 1 – 15 พฤษภาคม 2563 ซึ่งเจ้าหน้าที่ร้อยละ 94.93 เห็นว่าระยะเวลาที่ให้เกษตรกรมาขึ้นทะเบียนเพิ่มเติม นั้น มีความเหมาะสมระดับปานกลาง มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.32 โดยที่ร้อยละ 29.70 เห็นว่าเหมาะสมระดับปานกลาง รองลงมาร้อยละ 26.68 เหมาะสมระดับมาก ร้อยละ 18.87 เหมาะสมระดับมากที่สุด ร้อยละ 16.63 เหมาะสมระดับน้อย และร้อยละ 8.12 เหมาะสมระดับน้อยที่สุด มีเพียงร้อยละ 5.07 ที่เห็นว่าไม่เหมาะสม เนื่องจากมีเกษตรกรจำนวนมากที่ต้องการมาขึ้นทะเบียนเกษตรกรเพิ่มเติม เพื่อให้ได้รับสิทธิการช่วยเหลือภายในระยะเวลาที่จำกัด จึงทำให้เจ้าหน้าที่ไม่สามารถบันทึกข้อมูลได้ทันตามกำหนดทุกราย

3) การทำประชาคมหมู่บ้าน เจ้าหน้าที่ร้อยละ 95.41 เห็นว่าระยะเวลาในการทำประชาคมหมู่บ้าน มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.11 โดยที่เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ร้อยละ 35.44 เห็นว่าเหมาะสมระดับปานกลาง รองลงมาร้อยละ 25.02 มีความเหมาะสมระดับมาก ร้อยละ 17.36 เหมาะสมระดับน้อย ร้อยละ 11.84 เหมาะสมระดับมากที่สุด และร้อยละ 10.34 เหมาะสมระดับน้อยที่สุด มีเพียงร้อยละ 4.59 ที่เห็นว่าไม่เหมาะสม เนื่องจากระยะเวลาที่ต้องดำเนินการมีจำกัด ประกอบกับเจ้าหน้าที่มีจำนวนน้อย ทำให้ไม่สามารถทำประชาคมได้ครอบคลุมและทั่วถึง

4) การรับอุทธรณ์ กำหนดระยะเวลาให้เกษตรกรสามารถยื่นอุทธรณ์ตั้งแต่วันที่ 19 พฤษภาคม - 5 มิถุนายน 63 ซึ่งเจ้าหน้าที่ร้อยละ 96.62 เห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.31 โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 33.33 เห็นว่าเหมาะสมระดับปานกลาง รองลงมาร้อยละ 27.09 เหมาะสมระดับมาก ร้อยละ 16.82

เหมาะสมระดับมากที่สุด ร้อยละ 15.53 เหมาะสมระดับน้อย และร้อยละ 7.23 เหมาะสมระดับน้อยที่สุด มีเพียงร้อยละ 3.38 ที่เห็นว่าไม่เหมาะสม

5) การจ่ายเงินช่วยเหลือเยียวยาเกษตรกร กำหนดระยะเวลา 3 เดือน ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม - กรกฎาคม 2563 นั้น เจ้าหน้าที่ร้อยละ 98.08 เห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.48 โดยร้อยละ 32.10 เห็นว่าเหมาะสมระดับปานกลาง รองลงมาร้อยละ 32.03 เหมาะสมระดับมาก ร้อยละ 18.91 เหมาะสมระดับมากที่สุด ร้อยละ 11.68 เหมาะสมระดับน้อย และร้อยละ 5.28 เหมาะสมระดับน้อยที่สุด มีเพียงร้อยละ 1.92 ที่เห็นว่าไม่เหมาะสม

ตารางที่ 3.13 ความเหมาะสมของระยะเวลาในการดำเนินงาน

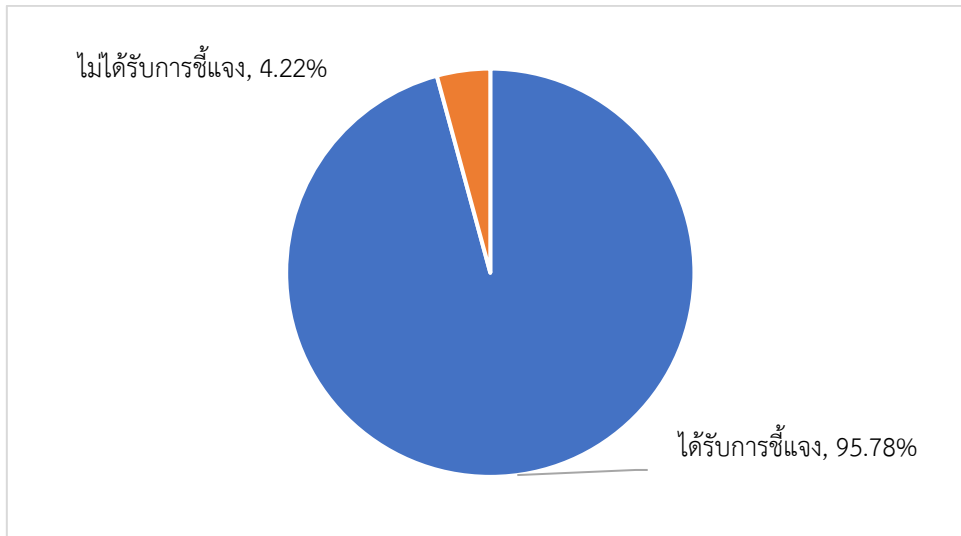
หน่วย : ร้อยละ

รายการ	เหมาะสม	ระดับความเหมาะสม					ค่าคะแนนเฉลี่ย (แปลผล)	ไม่ เหมาะสม
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. การขึ้นทะเบียน/ปรับปรุง ทะเบียน	96.32	19.10	29.03	29.95	13.60	8.33	3.37 (ปานกลาง)	3.68
2. การขึ้นทะเบียนเกษตรกร เพิ่มเติม	94.93	18.87	26.68	29.70	16.63	8.12	3.32 (ปานกลาง)	5.07
3. การทำประชาคมหมู่บ้าน	95.41	11.84	25.02	35.44	17.36	10.34	3.11 (ปานกลาง)	4.59
4. ระยะเวลาในการรับอุทธรณ์	96.62	16.82	27.09	33.33	15.53	7.23	3.31 (ปานกลาง)	3.38
5. การจ่ายเงินช่วยเหลือเยียวยา	98.08	18.91	32.03	32.10	11.68	5.28	3.48 (มาก)	1.92
เฉลี่ย	96.27	17.14	28.00	32.09	14.93	7.83	3.32 (ปานกลาง)	3.73

ที่มา : จากการสำรวจ

3.3.7 การชี้แจงแนวทางการดำเนินงานโครงการ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในส่วนกลางดำเนินการชี้แจงข้อมูล แนวทาง วิธีการดำเนินงานให้กับเจ้าหน้าที่หน่วยงานในระดับพื้นที่ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การแจกคู่มือการปฏิบัติงาน การประชุม ณ ที่ตั้งของสำนักงาน การประชุมทางไกลผ่าน Web Conference รวมถึงชี้แจงโดยใช้หนังสือราชการ โดยเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ ร้อยละ 95.78 ได้รับการชี้แจงแนวทางการดำเนินงานโครงการ ส่วนที่เหลือร้อยละ 4.22 ไม่ได้รับการชี้แจง เนื่องจากในช่วงของการชี้แจงติดภารกิจอื่น (ภาพที่ 3.4)

ภาพที่ 3.4 เจ้าหน้าที่ในพื้นที่ที่ได้รับการชี้แจงแนวทางการดำเนินงานโครงการ
ที่มา : จากการสำรวจ

ซึ่งเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานในระดับพื้นที่ที่ได้รับการชี้แจงแนวทางการดำเนินการนั้น ในภาพรวมพบว่า การชี้แจงในรูปแบบต่าง ๆ มีความเหมาะสมในระดับมาก มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.81 โดยร้อยละ 36.31 มีความเหมาะสมในระดับมาก รองลงมา ร้อยละ 29.57 เหมาะสมในระดับมากที่สุด ร้อยละ 24.00 เหมาะสมในระดับปานกลาง ร้อยละ 5.88 เหมาะสมในระดับน้อย และร้อยละ 4.11 เหมาะสมในระดับน้อยที่สุด เมื่อพิจารณาความเหมาะสมของการชี้แจงในรูปแบบต่าง ๆ มีรายละเอียด ดังนี้ (ตารางที่ 3.14)

1) การแจกคู่มือการปฏิบัติงาน เห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.64 โดยร้อยละ 35.43 มีความเหมาะสมในระดับมาก รองลงมา ร้อยละ 25.83 เห็นว่าเหมาะสมในระดับปานกลาง ร้อยละ 24.72 เหมาะสมในระดับมากที่สุด ร้อยละ 7.64 เหมาะสมในระดับน้อย และร้อยละ 6.38 เหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

2) การประชุม ณ ที่ตั้งหน่วยงาน เห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.83 โดยร้อยละ 36.96 มีความเหมาะสมในระดับมาก รองลงมา ร้อยละ 29.91 เห็นว่าเหมาะสมในระดับมากที่สุด ร้อยละ 23.65 เหมาะสมในระดับปานกลาง ร้อยละ 4.93 เหมาะสมในระดับน้อย และร้อยละ 4.54 เหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

3) การประชุมทางไกลผ่าน Web Conference เห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.85 โดยร้อยละ 36.40 มีความเหมาะสมในระดับมาก รองลงมา ร้อยละ 30.45 เห็นว่าเหมาะสมในระดับมากที่สุด ร้อยละ 24.03 เหมาะสมในระดับปานกลาง ร้อยละ 5.56 เหมาะสมในระดับน้อย และร้อยละ 3.55 เหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

4) การใช้หนังสือราชการ เห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.93 โดยร้อยละ 36.45 มีความเหมาะสมในระดับมาก รองลงมา ร้อยละ 32.97 เห็นว่าเหมาะสมในระดับมากที่สุด ร้อยละ 23.17 เหมาะสมในระดับปานกลาง ร้อยละ 5.41 เหมาะสมในระดับน้อย และร้อยละ 2.01 เหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

ตารางที่ 3.14 ความเหมาะสมของช่องทางการชี้แจงข้อมูลโครงการ

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	ระดับความเหมาะสม					รวม	ค่าคะแนนเฉลี่ย (แปลผล)
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. แจกคู่มือการปฏิบัติงาน	24.72	35.43	25.83	7.64	6.38	100.00	3.64 (มาก)
2. การประชุม ณ ที่ตั้งหน่วยงาน	29.91	36.96	23.65	4.93	4.54	100.00	3.83 (มาก)
3. การประชุมทางไกลผ่าน Web Conference	30.45	36.40	24.03	5.56	3.55	100.00	3.85 (มาก)
4. หนังสือราชการ	32.97	36.45	23.17	5.41	2.01	100.00	3.93 (มาก)
เฉลี่ย	29.54	36.31	24.16	5.88	4.11	100.00	3.81 (มาก)

ที่มา : จากการสำรวจ

3.3.8 ความรู้ความเข้าใจแนวทางการดำเนินงานโครงการ

จากการสอบถามเจ้าหน้าที่ถึงการรับรู้ การเข้าใจแนวทางการดำเนินงานโครงการฯ พบว่า เจ้าหน้าที่ร้อยละ 99.90 มีความรู้ความเข้าใจแนวทางการดำเนินงานโครงการ ฯ ในระดับมาก ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.90 โดยร้อยละ 55.36 เข้าใจในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 23.52 เข้าใจในระดับปานกลาง ร้อยละ 18.72 เข้าใจระดับมากที่สุด ร้อยละ 2.19 เข้าใจระดับน้อย และร้อยละ 0.21 เข้าใจระดับน้อยที่สุด มีเจ้าหน้าที่เพียงร้อยละ 0.10 ที่ไม่เข้าใจแนวทางการดำเนินงานโครงการ เนื่องจากในช่วงการชี้แจง ติดภารกิจอื่น และบางรายเพิ่งได้รับมอบหมายให้มาร่วมปฏิบัติงาน (ตารางที่ 3.15)

ตารางที่ 3.15 ความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อแนวทางการดำเนินงานโครงการ

ระดับความเข้าใจ	ร้อยละ
1. เข้าใจการดำเนินงาน (คะแนนเฉลี่ย : แปลผล)	99.90 (3.90 คะแนน : ระดับมาก)
- ระดับมากที่สุด	18.72
- ระดับมาก	55.36
- ระดับปานกลาง	23.52
- ระดับน้อย	2.19
- ระดับน้อยที่สุด	0.21
2. ไม่เข้าใจการดำเนินงาน	0.10
รวม	100.00

ที่มา : จากการสำรวจ

3.3.9 การประชาสัมพันธ์

1) สื่อการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารโครงการให้กับเกษตรกร

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะมีการประชาสัมพันธ์รายละเอียดโครงการผ่านสื่อต่าง ๆ เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจให้กับเกษตรกรถึงรายละเอียดขั้นตอนต่าง ๆ ในการช่วยเหลือเกษตรกร โดยผ่านสื่อและช่องทางต่าง ๆ ดังนี้ (ตารางที่ 3.16)

สื่อบุคคล ส่วนใหญ่ร้อยละ 88.98 ประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน รองลงมา ร้อยละ 62.39 ผ่านช่องทางอาสาสมัครของหน่วยงานราชการ ร้อยละ 20.27 ผ่านทางเจ้าหน้าที่รัฐ ร้อยละ 18.52 ทางเกษตรกร ที่เป็นเพื่อนบ้านด้วยกัน และร้อยละ 0.22 ผ่านช่องทางหัวหน้ากลุ่ม/สมาคมของเกษตรกร

สื่อออนไลน์ ส่วนใหญ่ร้อยละ 69.09 ประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางแอปพลิเคชันไลน์ ทั้งไลน์ส่วนตัว และไลน์กลุ่ม รองลงมา ร้อยละ 52.74 ประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก ร้อยละ 30.19 ช่องทางเว็บไซต์ของหน่วยงานรัฐที่เข้าร่วมโครงการ ร้อยละ 10.45 ผ่านทางเว็บไซต์ ธ.ก.ส. ร้อยละ 9.58 ผ่านทางเว็บไซต์ข่าว ร้อยละ 0.65 ทาง Instagram และร้อยละ 0.29 ผ่านทาง Twitter

สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ร้อยละ 46.25 ผ่านทางเสียงตามสายภายในหมู่บ้าน รองลงมา ร้อยละ 11.96 ผ่านทางวิทยุ ร้อยละ 10.01 ผ่านทางโทรทัศน์ สำหรับสื่อกิจกรรม ร้อยละ 59.22 ช่องทางการประชุมกลุ่ม และร้อยละ 1.59 ช่องทางการจัดนิทรรศการของหน่วยงาน และสื่อสิ่งพิมพ์ ส่วนใหญ่ร้อยละ 20.17 ประชาสัมพันธ์ทางช่องทางป้ายประกาศ รองลงมา ร้อยละ 7.13 ผ่านโปสเตอร์ และร้อยละ 4.68 ผ่านทางแผ่นพับ

ตารางที่ 3.16 สื่อที่หน่วยงานใช้ในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารโครงการให้กับเกษตรกร

ช่องทาง ^{1/}	ร้อยละ
1. สื่อบุคคล	
1.1 กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน	88.98
1.2 อาสาสมัครของหน่วยงานราชการ	62.39
1.3 เจ้าหน้าที่รัฐ	20.27
1.4 เกษตรกร	18.52
1.5 หัวหน้ากลุ่ม/สมาคมของเกษตรกร	0.22
2. สื่อออนไลน์	
2.1 แอปพลิเคชันไลน์ (Line)	69.09
2.2 เฟซบุ๊ก (facebook)	52.74
2.3 เว็บไซต์หน่วยงานรัฐที่ร่วมโครงการ	30.19
2.4 เว็บไซต์ ธ.ก.ส.	10.45
2.5 เว็บไซต์ข่าว	9.58
2.6 Instagram	0.65
2.7 Twitter	0.29

ตารางที่ 3.16 สื่อที่หน่วยงานใช้ในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารโครงการให้กับเกษตรกร (ต่อ)

ช่องทาง ^{1/}	ร้อยละ
3. สื่ออิเล็กทรอนิกส์	
3.1 เสียงตามสาย	46.25
3.2 วิทยู	11.96
3.3 โทรทัศน์	10.01
4. สื่อกิจกรรม	
4.1 การประชุม	59.22
4.2 จัดนิทรรศการ	1.59
5. สื่อสิ่งพิมพ์	
5.1 ป้ายประกาศ	20.17
5.2 โปสเตอร์	7.13
5.3 แผ่นพับ	4.68

ที่มา : จากการสำรวจ

หมายเหตุ : ^{1/}ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

2) การรับทราบข้อมูลข่าวสารโครงการของเกษตรกรผ่านสื่อประชาสัมพันธ์

เกษตรกรรับทราบข้อมูลข่าวสารโครงการผ่านการประชาสัมพันธ์สื่อต่าง ๆ ดังนี้ (ตารางที่ 3.17)

สื่อบุคคล ส่วนใหญ่ร้อยละ 65.63 รับทราบข้อมูลข่าวสารโครงการจากกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน รองลงมาร้อยละ 48.81 รับทราบจากเจ้าหน้าที่รัฐ ร้อยละ 22.33 รับทราบจากเพื่อนบ้าน ร้อยละ 17.14 รับทราบจากอาสาสมัครของหน่วยงานราชการ และร้อยละ 0.04 รับทราบจากช่องทางอื่นๆ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ ธ.ก.ส. ญาติ ลูก หลาน และผู้นำกลุ่ม

สื่อออนไลน์ ส่วนใหญ่ร้อยละ 24.35 รับทราบข่าวสารจากเฟสบุ๊ก (Facebook) รองลงมา ร้อยละ 13.06 ทราบจากแอปพลิเคชันไลน์ ร้อยละ 12.26 ทราบจากเว็บไซต์หน่วยงานรัฐที่เข้าร่วมโครงการ ร้อยละ 11.86 ทราบจากเว็บไซต์ ธ.ก.ส. ร้อยละ 10.74 ทราบจากเว็บไซต์ข่าว ร้อยละ 0.40 ทราบจาก Instagram และร้อยละ 0.21 ทราบจาก Twitter

สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ร้อยละ 61.09 เกษตรกรทราบข่าวจากโทรทัศน์ ร้อยละ 24.74 ทราบจากเสียงตามสายภายในหมู่บ้าน และร้อยละ 12.07 ทราบจากวิทยุ สำหรับสื่อกิจกรรม ส่วนใหญ่ร้อยละ 13.06 ทราบจากการเข้าร่วมประชุม ร้อยละ 0.34 ทราบจากการเข้าชมนิทรรศการต่างๆ ของหน่วยงาน และสื่อสิ่งพิมพ์ ส่วนใหญ่ร้อยละ 2.72 ทราบจากป้ายประกาศ รองลงมาร้อยละ 1.28 ทราบจากโปสเตอร์ และร้อยละ 0.97 ทราบจากแผ่นพับ

ตารางที่ 3.17 ช่องทางการรับทราบข้อมูลข่าวสารโครงการของเกษตรกร

ช่องทาง ^{1/}	ร้อยละ
1. สื่อบุคคล	
1.1 กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน	65.63
1.2 เจ้าหน้าที่รัฐ	48.81
1.3 เพื่อนบ้าน	22.33
1.4 อาสาสมัครของหน่วยงานราชการ	17.14
1.5 อื่น ๆ ^{2/}	0.04
2. สื่อออนไลน์	
2.1 เฟสบุ๊ก (facebook)	24.35
2.2 แอปพลิเคชันไลน์ (Line)	13.06
2.3 เว็บไซต์หน่วยงานรัฐที่ร่วมโครงการ	12.26
2.3 เว็บไซต์ ธ.ก.ส.	11.86
2.4 เว็บไซต์ข่าว	10.74
2.5 Instagram	0.40
2.6 Twitter	0.21
3. สื่ออิเล็กทรอนิกส์	
3.3 โทรทัศน์	61.09
3.1 เสียงตามสาย	24.74
3.2 วิทยุ	12.07
4. สื่อกิจกรรม	
4.1 การประชุม	13.06
4.2 จัดนิทรรศการ	0.34
5. สื่อสิ่งพิมพ์	
5.1 ป้ายประกาศ	2.72
5.2 โปสเตอร์	1.28
5.3 แผ่นพับ	0.97

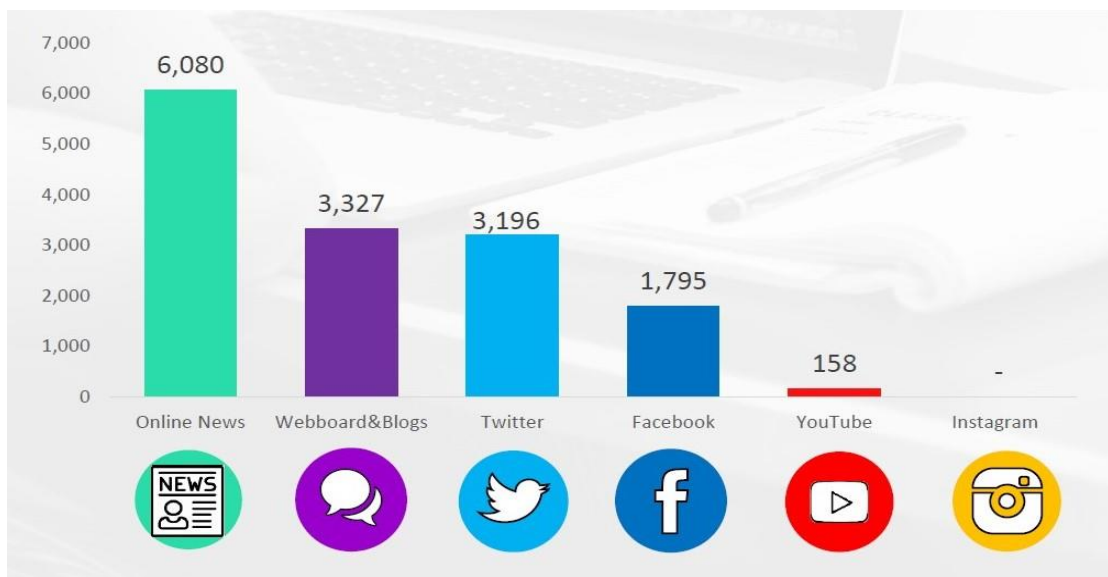
ที่มา : จากการสำรวจ

หมายเหตุ : ^{1/}ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

^{2/}อื่น ๆ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ ธ.ก.ส. ญาติ ลูก หลาน และประธานกลุ่ม

3) ข้อมูลข่าวสารจากช่องทาง Social Media ต่อการปฏิบัติงาน

ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้มีการเผยแพร่บนสื่อออนไลน์ Social Media เป็นจำนวนมาก จากการสำรวจระหว่างวันที่ 15 พฤษภาคม – 4 สิงหาคม 2563 มีข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นมาตรการช่วยเหลือเกษตรกร รวม 14,556 ข้อความ จำแนกเป็นเว็บไซต์ข่าว (Online News) จำนวน 6,080 ข้อความ เว็บบอร์ด จำนวน 3,327 ข้อความ ทวิตเตอร์ จำนวน 3,196 ข้อความ เฟสบุ๊ก จำนวน 1,795 ข้อความ และยูทูบ จำนวน 158 ข้อความ (ภาพที่ 3.5)

ภาพที่ 3.5 ข้อมูลการสนทนาเกี่ยวกับโครงการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ บนสื่อออนไลน์
ที่มา : บริษัทแสนรัก อินโนเวชั่น จำกัด

ข้อมูลข่าวสารบนสื่อสังคมออนไลน์ที่ปรากฏนั้น ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ โดยจากการสอบถามเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารโครงการที่มีการเผยแพร่ทาง Social Media ต่าง ๆ นั้น พบว่า เจ้าหน้าที่ร้อยละ 98.05 เห็นว่ามีผลกระทบต่อการทำงาน ส่วนที่เหลือร้อยละ 1.95 เห็นว่าไม่เกิดผลกระทบต่อการทำงาน โดยเจ้าหน้าที่เห็นว่ากระทบต่อการปฏิบัติงานนั้น พบว่า มีผลกระทบด้านบวก โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 85.98 เห็นว่าช่วยให้ข่าวสารถึงเกษตรกรด้วยความรวดเร็ว ช่วยลดภาระการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ รองลงมาร้อยละ 64.49 เห็นว่าเกิดความสะดวกต่อเจ้าหน้าที่ ที่ไม่ต้องชี้แจงมากนัก ร้อยละ 14.25 เห็นว่าข้อมูลข่าวสารดังกล่าวมีความถูกต้อง สำหรับผลกระทบด้านลบ พบว่า ร้อยละ 9.00 เห็นว่าการเผยแพร่ข่าวสารดังกล่าว ทำให้เกษตรกรเกิดความเข้าใจผิดพลาด ร้อยละ 3.50 เห็นว่าส่งผลให้การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ล่าช้าในการชี้แจงข้อมูล ซึ่งบางครั้งเจ้าหน้าที่ไม่สามารถให้ข้อมูลที่ถูกต้องชัดเจนแก่เกษตรกรได้ และอีกร้อยละ 3.04 เกิดความยุ่งยากมากขึ้น เนื่องจากเจ้าหน้าที่จะต้องคอยตรวจสอบข้อมูลอยู่ตลอดเวลา (ตารางที่ 3.18)

อย่างไรก็ตาม ช่วงก่อนโครงการได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี ได้มีการส่งต่อข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการผ่านสื่อสังคมออนไลน์มาก ทำให้เกิดความสับสน ความยุ่งยากต่อเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ในหน่วยงานส่วนกลางต้องชี้แจงตอบข้อซักถาม ซึ่งต้องรอความชัดเจนจากคณะรัฐมนตรีก่อน ผลกระทบจากข้อมูลเผยแพร่บน Social Media ส่งผลให้มีข้อมูลที่ไม่ถูกต้องเผยแพร่ออกไป ซึ่งนอกจากจะเกิดผลกระทบต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่แล้ว ยังส่งผลกระทบต่อทัศนคติ ความรู้ ความเข้าใจของเกษตรกรเป็นอย่างมาก

ตารางที่ 3.18 ผลกระทบของข้อมูลข่าวสารจากช่องทาง Social Media ที่มีต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่

รายการ	ร้อยละ
1. ไม่มีผลกระทบ	1.95
2. มีผลกระทบ โดย ^{1/}	98.05
2.1 ผลกระทบด้านบวก	
- มีความรวดเร็ว	85.98
- มีความสะดวก	64.49
- มีความถูกต้อง	14.25
2.2 ผลกระทบด้านลบ	
- มีความผิดพลาด	9.00
- มีความยุ่งยาก	3.50
- อื่นๆ ^{2/}	3.04
รวม	100.00

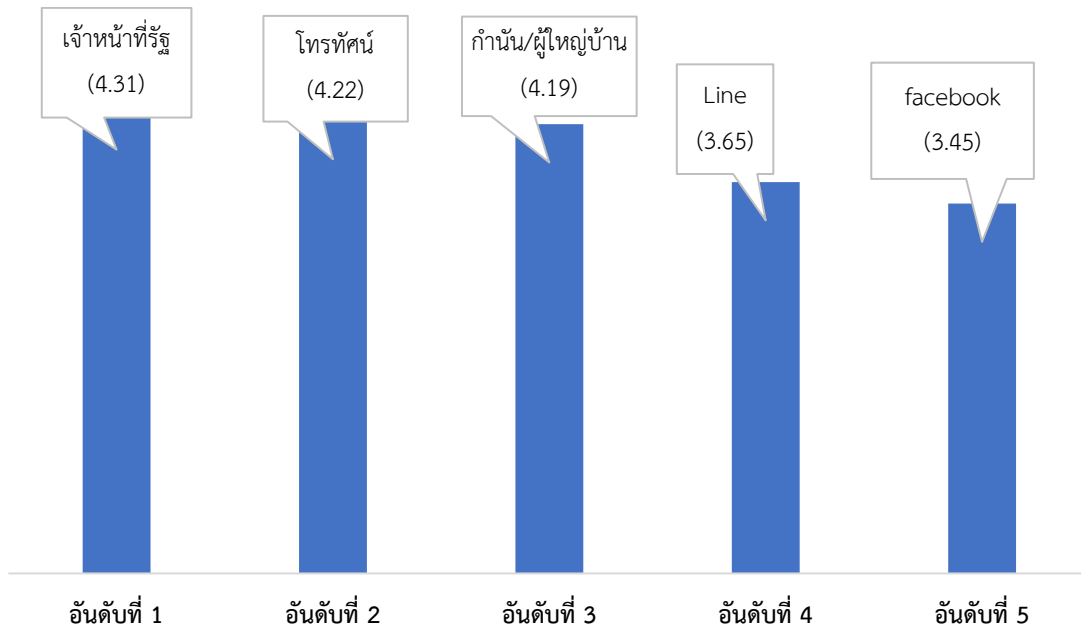
ที่มา : จากการสำรวจ

หมายเหตุ : ^{1/} ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

^{2/} อื่นๆ ได้แก่ ทำให้การปฏิบัติงานล่าช้า และเจ้าหน้าที่ไม่สามารถให้ข้อมูลที่ชัดเจนได้ว่าจริงหรือไม่

3.3.10 ความเชื่อมั่นของเกษตรกรที่มีต่อช่องทางการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร

ความเชื่อมั่นของข้อมูลข่าวสารโครงการ ผ่านช่องทางการประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ที่เกษตรกรได้รับทราบ พบว่า เกษตรกรเชื่อมั่นมากที่สุด อันดับที่ 1 คือข้อมูลข่าวสารจากเจ้าหน้าที่รัฐ อันดับที่ 2 ข้อมูลข่าวสารจากโทรทัศน์ อันดับที่ 3 ข้อมูลข่าวสารจากกำนัน และผู้ใหญ่บ้าน อันดับที่ 4 ข้อมูลข่าวสารจากไลน์ และอันดับที่ 5 เป็นข้อมูลข่าวสารเฟสบุ๊ค ทั้งนี้ การที่เกษตรกรที่ให้ความเชื่อมั่นกับเจ้าหน้าที่รัฐเป็นอันดับ 1 เนื่องจากเห็นว่าเป็นบุคคลากรภาครัฐ การให้ข้อมูลข่าวสารแก่เกษตรกรจะต้องเป็นข้อมูลที่ถูกต้อง และถูกคัดกรองมาอย่างดีแล้ว (ภาพที่ 3.6)

ภาพที่ 3.6 อันดับความเชื่อมั่นของเกษตรกรที่มีต่อช่องทางการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร
ที่มา : จากการสำรวจ

3.4 ผลผลิต (Outputs)

3.4.1 การโอนเงินช่วยเหลือเกษตรกรตามโครงการ

ธ.ก.ส. โอนเงินช่วยเหลือตามโครงการเข้าบัญชีเกษตรกรตั้งแต่วันที่ 15 พฤษภาคม – 30 กันยายน 2563 จำนวนเกษตรกร 7,565,880 ราย จำนวนเงิน 113,304.400 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 97.25 ของการจัดส่งเช็คให้ ธ.ก.ส. จำนวน 116,510.20 ล้านบาท จำแนกเป็นดังนี้ (ตารางที่ 3.20)

1) การโอนเงินช่วยเหลือ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 28 เมษายน 2563 จำนวนเกษตรกร 7,486,705 ราย จำนวนเงิน 112,126.730 ล้านบาท ดังนี้

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จัดส่งรายชื่อที่ผ่านการตรวจสอบความซ้ำซ้อนให้กับ ธ.ก.ส. ทั้งหมด จำนวน 7,747,490 ราย และจัดส่งเช็คให้กับ ธ.ก.ส. รวม 114,283.160 ล้านบาท ผลการโอนเงินให้เกษตรกรสามารถโอนเงินได้รวมทั้งสิ้น 112,126.730 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 96.48 ของเป้าหมาย แบ่งเป็น งวดที่ 1 (เดือน พ.ค.) จำนวน 7,486,705 ราย จำนวนเงิน 37,433.525 ล้านบาท โอนเงินงวดที่ 2 (เดือน มิ.ย.) จำนวน 7,472,114 ราย จำนวนเงิน 37,360.570 ล้านบาท และโอนเงินงวดที่ 3 (เดือน ก.ค.) จำนวน 7,466,527 ราย จำนวนเงิน 37,332.635 ล้านบาท (ตารางที่ 3.19)

2) การโอนเงินช่วยเหลือ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2563 จำนวนเกษตรกร 74,305 ราย จำนวนเงิน 1,104.625 ล้านบาท ดังนี้

มติ ครม. วันที่ 18 สิงหาคม 2563 เห็นชอบให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กษ.) จ่ายเงินเยียวยาให้กลุ่มเกษตรกรที่ยังไม่สามารถขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรได้อย่างสมบูรณ์ เกษตรกร

ที่อุทธรณ์ รวมถึงกลุ่มเกษตรกร ที่ไม่ได้รับสิทธิ์เงินช่วยเหลือภายใต้โครงการฯ และผ่านการพิจารณาของ กษ. แล้ว จำนวน 39,721 ราย โดยจ่ายงวดเดียวจำนวน 15,000 บาท ให้แล้วเสร็จก่อนวันที่ 15 ก.ย. 2563

สำหรับกลุ่มเกษตรกรตามมติ ครม. วันที่ 28 เมษายน 2563 ที่ยังไม่ได้แจ้งเลขบัญชีเพื่อรับโอนเงิน จำนวน 109,656 ราย นั้น หน่วยงานในพื้นที่จะโทรศัพท์ติดต่อเกษตรกรโดยตรง กรณีที่ไม่ทราบเบอร์ติดต่อจะประสานผ่านกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน/ผู้นำชุมชน ในพื้นที่ที่เกษตรกรอาศัยอยู่ เพื่อเร่งรัดเกษตรกรให้ไปแจ้งเลขที่บัญชี โดยกำหนดโอนให้แล้วเสร็จ ภายในวันที่ 30 กันยายน 2563 (ตารางที่ 3.19)

ผลการโอนเงินของเกษตรกรทั้งสองกลุ่ม มีรายละเอียดดังนี้

2.1) กลุ่มเกษตรกรที่ยังไม่สามารถขึ้นทะเบียนปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรได้อย่างสมบูรณ์ เกษตรกรที่อุทธรณ์ รวมถึงกลุ่มเกษตรกรที่ไม่ได้รับสิทธิ์เงินช่วยเหลือภายใต้โครงการฯ ธ.ก.ส. โอนเงินเข้าบัญชีเกษตรกรงวดเดียว (15,000 บาท) ธ.ก.ส. โอนเงินเข้าบัญชีเกษตรกร จำนวน 37,148 ราย จำนวนเงิน 557,220 ล้านบาท และยังไม่สามารถดำเนินการโอนเงินเข้าบัญชีเกษตรกรได้ จำนวน 2,482 ราย เนื่องจากเกษตรกรยังไม่มาแจ้งเลขบัญชีธนาคาร โดย ธ.ก.ส. ได้ส่งข้อมูลกลับไปให้ กษ. หลังจากตรวจสอบกับทะเบียนราษฎร จำนวน 91 ราย

2.2) กลุ่มเกษตรกรที่ได้รับสิทธิ์ตามมติ ครม. เมื่อวันที่ 28 เมษายน 2563 ธ.ก.ส. โอนเงินเข้าบัญชีเกษตรกร จำนวน 37,155 ราย จำนวนเงิน 547,375 ล้านบาท คงเหลือเกษตรกรจำนวน 72,223 ราย ที่ไม่สามารถโอนได้ เนื่องจากเกษตรกรยังไม่มาแจ้งเลขบัญชีธนาคาร และ ธ.ก.ส. ได้ส่งคืนข้อมูลให้กับ กษ. หลังตรวจสอบสถานะการมีชีวิตกับกระทรวงมหาดไทย จำนวน 5 ราย และเกษตรกรที่มีสถานะคืนสิทธิ์ จำนวน 278 ราย

นอกจากนี้ได้โอนเงินช่วยเหลือเกษตรกรที่ไม่สามารถโอนเงินช่วยเหลือได้ทันวันที่ 30 กรกฎาคม 2563 เนื่องจากเกษตรกรแจ้งเลขบัตรประจำตัวประชาชนผิด และเกษตรกรมีการปรับปรุงข้อมูลในทะเบียนราษฎรใหม่ จำนวน 2 ราย จำนวนเงิน 30,000 บาท

3) การโอนเงินช่วยเหลือ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 22 กันยายน 2563 จำนวนเกษตรกร 4,870 ราย จำนวนเงิน 73,045 ล้านบาท ดังนี้

มติ ครม. เมื่อวันที่ 22 ก.ย. 2563 ได้เห็นชอบตามที่คณะกรรมการกลั่นกรองการใช้จ่ายเงินผู้ได้ เห็นควรให้ความช่วยเหลือเกษตรกรทดแทนผู้เสียชีวิตที่มีสิทธิ์โครงการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหลักเกณฑ์การขึ้นทะเบียนของหน่วยงานรับผิดชอบ จำนวน 5,278 ราย โดยให้ กษ. ขยายระยะเวลาการจ่ายเงินให้ความช่วยเหลือเกษตรกรกลุ่มดังกล่าวเป็นภายในวันที่ 30 กันยายน 2563 โดย ธ.ก.ส. โอนเงินเข้าบัญชีเกษตรกร จำนวน 4,870 ราย จำนวนเงิน 73,045 ล้านบาท คงเหลือเกษตรกรจำนวน 390 ราย ที่ไม่สามารถโอนเงินได้ เนื่องจากไม่พบข้อมูลบัญชีเงินฝาก บัญชีเงินฝากไม่ผ่านการตรวจสอบ และ ธ.ก.ส. ส่งคืนข้อมูลให้กับ กษ. หลังตรวจสอบสถานะการมีชีวิตรับกับกระทรวงมหาดไทย จำนวน 18 ราย (ตารางที่ 3.19)

ทั้งนี้ ในการดำเนินการโอนเงินเข้าบัญชีเกษตรกร พบว่า การตรวจสอบบัญชีต่างธนาคารของเกษตรกร เมื่อใช้ระบบตรวจสอบของ ธ.ก.ส. ไม่พบบัญชีเกษตรกร ทำให้ไม่สามารถโอนเงินได้ อีกทั้งเกษตรกรที่มีบัญชีธนาคาร ธ.ก.ส. บางรายถูกอายัดบัญชี เนื่องจากไม่มีการเคลื่อนไหวบัญชีเป็นระยะเวลานาน และมีเกษตรกรที่ปิดบัญชีระหว่างการดำเนินงาน เช่น รับเงินช่วยเหลือแล้วจำนวน 1 งวด หรือ 2 งวด แล้วปิดบัญชี

ทำให้ ธ.ก.ส. ไม่สามารถโอนเงินได้อีกในงวดต่อไป ทั้งนี้ หากเกษตรกรมีบัญชีเงินฝากของ ธ.ก.ส. และมีการเคลื่อนไหวบัญชีอยู่เสมอ จะทำให้การโอนเงินเข้าบัญชีเกษตรกรเป็นไปด้วยความรวดเร็วมากกว่าการมีบัญชีต่างธนาคาร และ หาก ธ.ก.ส. พบปัญหาในการโอนเงิน ก็สามารถแก้ไขและดำเนินการต่อไปได้สะดวก และรวดเร็วกว่าการมีบัญชีต่างธนาคาร ซึ่งตรวจสอบและดำเนินการแก้ไขได้ยากกว่า

ตารางที่ 3.19 ผลการโอนเงินช่วยเหลือเยียวยาเกษตรกร

รายการ	จำนวน (ราย)	จำนวนเงิน (ล้านบาท)
1. มติ ครม. 28 เมษายน 2563 (15 พ.ค. – 30 ก.ค.63)	7,486,705	112,126.730
1.1 งวดที่ 1 (เดือนพฤษภาคม)	7,486,705	37,433.525
1.2 งวดที่ 2 (เดือนมิถุนายน)	7,472,114	37,360.570
1.3 งวดที่ 3 (เดือนกรกฎาคม)	7,466,527	37,332.635
2. มติ ครม. 18 สิงหาคม 2563 (27 ส.ค. – 30 ก.ย.63)	74,305	1,104.625
2.1 กลุ่มปรับปรุงทะเบียน	37,148	557.220
2.2 กลุ่มเกษตรกรภายใต้มติ 28 เมษายน 2563	37,157	547.405
- เกษตรกรไม่ได้แจ้งเลขบัญชี	37,155	547.375
- เกษตรกรที่มีปรับปรุงแก้ไขสถานะและเลขบัตรประจำตัวประชาชน	2	0.03
3. มติ ครม. 22 กันยายน 2563 (23 – 30 ก.ย. 63)	4,870	73.045
3.1 กลุ่มทดแทนผู้เสียชีวิต	4,870	73.045
รวมทั้งหมด	7,565,880	113,304.400 (97.25)^{1/}

ที่มา : ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

หมายเหตุ : ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2563

^{1/} ร้อยละของผลการโอนเงินช่วยเหลือเกษตรกร 113,304.400 ล้านบาท เปรียบเทียบกับการจัดส่งเช็คให้กับ ธ.ก.ส.

จำนวน 116,510.20 ล้านบาท

4) การคืนสิทธิการได้รับการช่วยเหลือจากโครงการ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เปิดให้เกษตรกรสามารถแจ้งความจำนงขอคืนสิทธิ ณ หน่วยงานในพื้นที่ได้ ตั้งแต่วันที่ 11 มิ.ย. - 19 ก.ค. 2563 โดยมีเกษตรกรยื่นเรื่องขอคืนสิทธิการรับเงินช่วยเหลือกับเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ ซึ่งเป็นการบันทึกเข้าระบบคืนสิทธิของ กษ. มีจำนวน 378 ราย พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 48.68 ปัจจุบันไม่ได้ประกอบอาชีพเกษตรกรแล้ว รองลงมาร้อยละ 18.52 เกษตรกรคืนสิทธิเพื่อไปขอรับสิทธิจากโครงการอื่น เช่น โครงการจ้างงานของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ร้อยละ 16.67 เกษตรกรเห็นว่าตนเองไม่ได้รับผลกระทบจึงแจ้งขอคืนสิทธิ ร้อยละ 7.94 เกษตรกรเสียชีวิตแล้ว สมาชิกในครัวเรือนจึงแจ้งขอคืนสิทธิ ร้อยละ 5.82 ขอคืนสิทธิเนื่องจากเกษตรกรที่เป็นหัวหน้าครัวเรือนมีสถานะป่วย จึงต้องการให้สมาชิกในครัวเรือนได้รับสิทธิแทนจึงได้ทำการขอคืนสิทธิ หรือเกษตรกรชราภาพมากแล้ว และไม่เคยมีบัญชี ธ.ก.ส.

อีกทั้งไม่สะดวกในการเปิดบัญชีจึงขอคืนสิทธิ์ หรือมีเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรไว้แล้วแต่ไปทำงานต่างประเทศ เป็นต้น ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 2.37 ไม่ระบุเหตุผล (ตารางที่ 3.20)

เกษตรกรที่ขอคืนสิทธิ์ จำนวน 378 ราย นั้น ได้รับเงินเยียวยาแล้ว จำนวน 184 ราย และยังไม่ได้รับเงิน จำนวน 194 ราย สำหรับเกษตรกรที่ได้รับเงินแล้วนั้น สามารถเรียกคืนได้ครบแล้ว 134 ราย จำนวนเงิน 1,580,000 บาท เรียกคืนได้บางส่วน 16 ราย เป็นเงิน 90,000 บาท และเรียกเงินคืนไม่ได้ 34 ราย จำนวนเงิน 375,000 บาท ในส่วนของเกษตรกรที่ยังไม่คืนเงิน หรือคืนเงินแล้วบางส่วน นั้น กษ. จะดำเนินการแจ้งหน่วยงานที่รับขึ้นทะเบียนเกษตรกรในพื้นที่ เพื่อติดตามเกษตรกรในการนำเงินไปคืนที่ ธ.ก.ส. รวมถึงจะมีหนังสือแจ้งผู้ที่ยังไม่ได้คืนเงินในระยะต่อไป นอกจากนี้ ยังมีเกษตรกรที่แจ้งขอคืนสิทธิ์ ณ ที่ทำการ ธ.ก.ส สาขา ด้วยตนเอง ซึ่งมีจำนวน ๗ ราย โดยสามารถเรียกคืนได้ครบแล้ว ๖ ราย เป็นเงิน ๗๕,๐๐๐ บาท และคืนเงินแล้วบางส่วน ๑ ราย เป็นเงิน ๕,๐๐๐ บาท

ตารางที่ 3.20 สาเหตุการขอคืนสิทธิ์ของเกษตรกรที่ได้รับสิทธิ์ภายใต้โครงการฯ

รายการ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
1. ปัจจุบันไม่ได้ประกอบอาชีพเกษตรกร	148	48.68
2. เพื่อขอรับสิทธิ์จากโครงการอื่น	70	18.52
3. ไม่ได้รับผลกระทบจึงไม่ขอรับสิทธิ์	63	16.67
4. เสียชีวิต	30	7.94
5. ป่วย/ชราภาพ/อาศัยอยู่ต่างประเทศ	22	5.82
6. ไม่ระบุเหตุผล	9	2.37
รวม	378	100.00

ที่มา : ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

หมายเหตุ : เป็นข้อมูลจากระบบการขอคืนสิทธิ์ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ณ วันที่ 30 กันยายน 2563

3.4.2 การดำเนินการของเกษตรกรที่ไม่ได้รับเงินช่วยเหลือ

จากการสำรวจข้อมูลโดยสอบถามเกษตรกรที่ยังไม่ได้รับการโอนเงินช่วยเหลือเยียวยา พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 60.03 ไม่ได้ดำเนินการต่อ เนื่องจากไม่ทราบว่าสามารถอุทธรณ์ได้ บางรายเป็นข้าราชการ/ข้าราชการบำนาญ นอกจากนี้ เกษตรกรบางรายเข้าใจว่าตนเองได้รับสิทธิ์แล้ว เนื่องจากได้ขึ้นทะเบียนเกษตรกร และปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรเป็นประจำจึงไม่ได้ดำเนินการต่อ สำหรับเกษตรกรร้อยละ 39.97 ที่มีการดำเนินการต่อ โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 32.54 ดำเนินการตรวจสอบผลการโอนเงินผ่านเว็บไซต์อยู่เสมอ รองลงมาร้อยละ 29.59 ดำเนินการยื่นอุทธรณ์กับหน่วยงานในพื้นที่ และรองลงมาร้อยละ 18.25 ดำเนินการตรวจสอบสถานะอุทธรณ์ผ่านเว็บไซต์ (ตารางที่ 3.21)

ตารางที่ 3.21 การดำเนินการของเกษตรกรที่ยังไม่ได้รับเงินช่วยเหลือ

การดำเนินการ	ร้อยละ
1. ไม่ได้ดำเนินการ	60.03
2. ดำเนินการ โดย ^{1/}	39.97
- ตรวจสอบผลการโอนเงินผ่านเว็บไซต์	32.54
- ยื่นอุทธรณ์กับหน่วยงานในพื้นที่	29.59
- ตรวจสอบสถานะอุทธรณ์ผ่านเว็บไซต์	18.25

ที่มา : จากการสำรวจ

หมายเหตุ : ^{1/} ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

3.4.3 ข้อคิดเห็นของเกษตรกรที่ยังไม่ได้รับเงินเยียวยาต่อระยะเวลาการพิจารณาผลการอุทธรณ์

เกษตรกรที่ยังไม่ได้รับเงินและดำเนินการยื่นอุทธรณ์แล้ว ร้อยละ 85.77 เห็นว่าระยะเวลาในการพิจารณาผลการอุทธรณ์มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.22 โดยร้อยละ 30.60 เห็นว่าเหมาะสมในระดับปานกลาง รองลงมาร้อยละ 22.53 เห็นว่าเหมาะสมในระดับมากที่สุด ร้อยละ 18.17 เหมาะสมในระดับมาก ร้อยละ 16.11 เหมาะสมในระดับน้อย และร้อยละ 12.60 เหมาะสมระดับน้อยที่สุด ทั้งนี้ มีเกษตรกรร้อยละ 14.23 ที่เห็นว่าระยะเวลาในการพิจารณาผลอุทธรณ์ไม่เหมาะสม เนื่องจากเกษตรกรเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด ซึ่งระยะเวลาที่เหมาะสมตั้งแต่การยื่นจนถึงวันที่ทราบผลการอุทธรณ์ โดยเฉลี่ยควรเป็น 20 วัน (ตารางที่ 3.22)

ตารางที่ 3.22 ความเหมาะสมของระยะเวลาการทราบผลการอุทธรณ์ของเกษตรกร

ความเหมาะสม	ร้อยละ
1. มีความเหมาะสม (คะแนนเฉลี่ย : แปลผล)	85.77 (3.22 คะแนน : ระดับปานกลาง)
- ระดับมากที่สุด	22.53
- ระดับมาก	18.17
- ระดับปานกลาง	30.60
- ระดับน้อย	16.11
- ระดับน้อยที่สุด	12.60
2. ไม่เหมาะสม	14.23
รวม	100.00

ที่มา : จากการสำรวจ

3.5 ผลลัพธ์/ผลกระทบ (Outcomes/Impact)

3.5.1 การช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนของเกษตรกร

การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่เกิดขึ้นส่งผลให้สภาพความเป็นอยู่ของเกษตรกรเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งเกษตรกรจะได้รับผลกระทบในด้านรายได้ ค่าใช้จ่ายในครัวเรือน การเดินทาง ตลอดจนความเครียด/สุขภาพจิตที่เกิดขึ้น การดำเนินงานโครงการเกษตรกรจะได้รับเงินช่วยเหลือเยียวยารายละ 5,000 บาท เป็นระยะเวลา 3 เดือน รวม 15,000 บาท เพื่อเป็นการช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนของเกษตรกรจากการสำรวจในภาพรวม พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 99.45 เห็นว่าโครงการฯ สามารถช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนของเกษตรกรได้ดีในระดับมาก ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.10 โดยร้อยละ 38.53 เห็นว่าบรรเทาได้ในระดับมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 37.23 เห็นว่าบรรเทาได้ในระดับมาก ร้อยละ 20.69 บรรเทาได้ในระดับปานกลาง ร้อยละ 3.06 บรรเทาได้ในระดับน้อย และร้อยละ 0.49 เห็นว่าบรรเทาได้ในระดับน้อยที่สุด เมื่อพิจารณารายละเอียด ดังนี้

เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 99.54 เห็นว่าโครงการฯ สามารถช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนของเกษตรกรได้ในระดับมาก ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.11 โดยเกษตรกรร้อยละ 38.96 เห็นว่าบรรเทาได้ระดับมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 37.27 บรรเทาได้ระดับมาก ร้อยละ 20.23 บรรเทาได้ระดับปานกลาง ร้อยละ 3.06 บรรเทาได้ระดับน้อย และร้อยละ 0.48 บรรเทาได้ระดับน้อยที่สุด มีเพียงร้อยละ 0.46 เห็นว่าไม่สามารถบรรเทาความเดือดร้อนได้ เนื่องจากเกษตรกรเห็นว่าความเดือดร้อนที่ได้รับมีมากกว่า อีกทั้งการช่วยเหลือไม่ครอบคลุมเกษตรกรทุกราย ค่าใช้จ่ายในการทำการเกษตรมีจำนวนมากกว่าเงินที่ได้รับ เป็นต้น (ตารางที่ 3.23)

นอกจากนี้แล้ว จากการสอบถามความคิดเห็นเจ้าหน้าที่ พบว่า ร้อยละ 95.99 เห็นว่าจำนวนเงินที่ช่วยเหลือเกษตรกรสามารถบรรเทาความเดือดร้อนเฉพาะหน้าในช่วงการระบาดโรคไวรัสโคโรนา 2019 ในระดับมาก เช่นเดียวกับความคิดเห็นของเกษตรกร ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.74 โดยเจ้าหน้าที่ร้อยละ 38.31 เห็นว่าจำนวนเงินที่ช่วยเหลือเกษตรกรสามารถบรรเทาได้ในระดับปานกลาง รองลงมาร้อยละ 35.59 บรรเทาได้ในระดับมาก ร้อยละ 21.81 บรรเทาได้ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 3.39 บรรเทาได้ในระดับน้อย และร้อยละ 0.90 บรรเทาในระดับน้อยที่สุด ทั้งนี้มีเพียงร้อยละ 4.01 ที่เห็นว่าไม่สามารถบรรเทาได้ (ตารางที่ 3.23)

ตารางที่ 3.23 การช่วยเหลือสามารถบรรเทาความเดือดร้อนของเกษตรกรและครอบครัว

รายการ	สามารถบรรเทาได้	ระดับการบรรเทาความเดือดร้อน					คะแนนเฉลี่ย (แปลผล)	ไม่สามารถบรรเทาได้
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. เกษตรกร	99.54	38.96	37.27	20.23	3.06	0.48	4.11 (มาก)	0.46
2. เจ้าหน้าที่	95.99	21.81	35.59	38.31	3.39	0.90	3.74 (มาก)	4.01
เฉลี่ย	99.45	38.53	37.23	20.69	3.06	0.49	4.10 (มาก)	0.55

ที่มา : จากการสำรวจ

3.5.2 การนำเงินที่ได้รับบริการช่วยเหลือไปใช้ประโยชน์

เกษตรกรที่ได้รับเงินช่วยเหลือแล้ว มีการนำเงินไปใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ โดยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 71.58 นำไปลงทุนทางการเกษตร เช่น ซื้ออาหารสัตว์ ซื้อพันธุ์สัตว์ ซ่อมแซมบ่อเลี้ยง ซื้อปุ๋ย ยา ฮอร์โมน และซ่อมแซมโรงเรือน เป็นต้น เฉลี่ย 6,113.45 บาทต่อราย รองลงมาร้อยละ 62.56 นำเงินไปซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคในครัวเรือน เฉลี่ย 3,930.70 บาทต่อราย ร้อยละ 21.38 นำเงินไปชำระหนี้สิน ค่าเช่า ค่างวด เฉลี่ย 889.48 บาทต่อราย ร้อยละ 21.22 นำเงินไปใช้จ่ายเพื่อการศึกษา เฉลี่ย 636.33 บาทต่อราย ร้อยละ 9.89 นำเงินไปเก็บออม เฉลี่ย 312.32 บาทต่อราย ร้อยละ 7.45 นำเงินไปลงทุนนอกการเกษตร เช่น ซื้อสินค้าไปจำหน่ายต่อ เฉลี่ย 277.19 บาทต่อราย ร้อยละ 1.95 ใช้จ่ายด้านอื่น ๆ เช่น ค่าน้ำ ค่าไฟ และค่าซ่อมแซมบ้าน เป็นต้น เฉลี่ย 134.20 บาทต่อราย และร้อยละ 3.14 เกษตรกรยังไม่มีแผนการใช้จ่ายเงิน ซึ่งเกษตรกรยังคงเงินไว้ในบัญชี เฉลี่ย 116.63 บาทต่อราย (ตารางที่ 3.24)

จะเห็นได้ว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ มีการนำเงินไปใช้จ่ายทางการเกษตร และซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคในครัวเรือน ซึ่งถือเป็นสิ่งจำเป็นในการดำเนินชีวิตของครัวเรือนเกษตรกรเป็นอย่างมาก เพราะรายได้หลักของเกษตรกรมาจากการประกอบอาชีพการเกษตร ประกอบกับมาตรการการควบคุมโรคระบาดที่ส่งผลให้เกษตรกรต้องซื้อสินค้าที่มีราคาแพงขึ้น และต้องซื้อกักตุนไว้ในปริมาณมาก เนื่องจากไม่สามารถเดินทางออกจากบ้านได้บ่อย

ตารางที่ 3.24 การนำเงินที่ได้รับไปใช้ประโยชน์

รายการ ^{1/}	เกษตรกร (ร้อยละ)	จำนวนเงิน (บาท/ราย)
1. ลงทุนทางการเกษตร	71.58	6,113.45
2. ซื้อสินค้าอุปโภค บริโภคในครัวเรือน	62.56	3,930.70
3. ชำระหนี้สิน/จ่ายค่าเช่า	21.38	889.48
4. ใช้จ่ายเพื่อการศึกษา	21.22	636.33
5. เก็บออม	9.89	312.32
6. ลงทุนนอกการเกษตร	7.45	277.19
7. ใช้จ่ายอื่น ๆ ^{2/}	1.95	134.20
8. ยังไม่ได้นำไปใช้	3.14	116.63

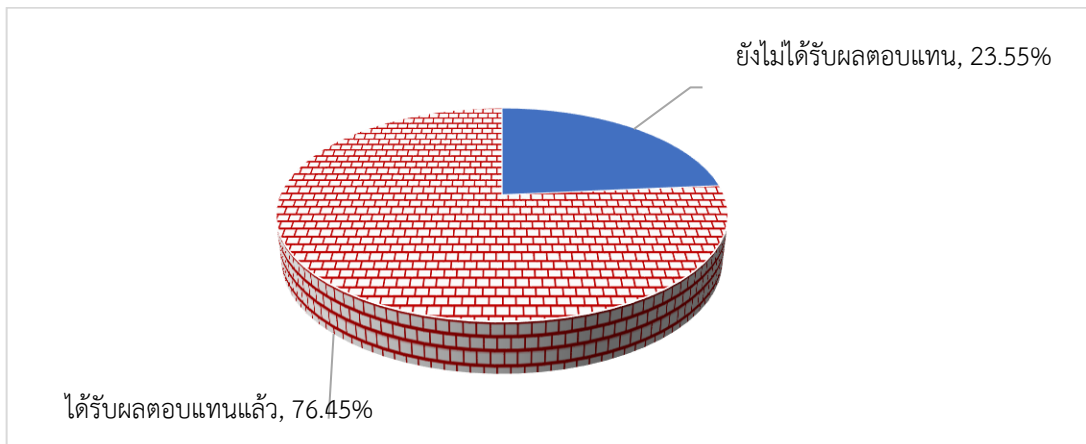
ที่มา : จากการสำรวจ

หมายเหตุ : ^{1/}ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

^{2/}ใช้จ่ายอื่น ๆ เช่น ค่าน้ำ ค่าไฟ และค่าซ่อมแซมบ้าน เป็นต้น

3.5.3 มูลค่าผลตอบแทนจากการนำเงินช่วยเหลือไปลงทุนทางการเกษตร

จากการที่เกษตรกรนำเงินที่ได้รับการช่วยเหลือ โดยส่วนใหญ่ไปลงทุนทางการเกษตร โดยซื้อ ปุ๋ย ยา อุปกรณ์ทางการเกษตร พันธุ์พืช และพันธุ์สัตว์ โดยในจำนวนนี้ร้อยละ 76.45 ได้รับผลตอบแทนแล้ว เฉลี่ย 14,85.64 บาทต่อราย ส่วนที่เหลือร้อยละ 23.55 ยังไม่ได้รับผลตอบแทน เนื่องจากเกษตรกรบางรายเพิ่งเริ่มทำการเพาะปลูกหรือเลี้ยงสัตว์ บางรายอยู่ระหว่างฟื้นฟูไม่ผล จึงยังไม่มีผลผลิต โดยเกษตรกรที่ได้รับผลตอบแทนแล้ว ร้อยละ 17.66 ได้รับผลตอบแทนจากการจำหน่ายผลผลิต รองลงมาร้อยละ 2.49 ได้รับผลตอบแทนจากการจำหน่ายสินค้าแปรรูป (ภาพที่ 3.9)

ภาพที่ 3.7 เกษตรกรที่ได้รับผลตอบแทนจากการนำเงินไปลงทุนทางการเกษตร

ที่มา : จากการสำรวจ

3.5.4 ผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคม

จากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลให้เกษตรกรและสมาชิกในครัวเรือน ประสบปัญหาในด้านต่าง ๆ เมื่อสอบถามเกษตรกรถึงปัญหาที่ส่งผลกระทบโดยเปรียบเทียบในช่วงระหว่างการระบาดรุนแรง คือ ช่วงเดือนกุมภาพันธ์ - กรกฎาคม 2563 กับช่วงสิ้นสุดโครงการ หรือการจ่ายเงินช่วยเหลือเกษตรกรส่วนใหญ่แล้วเสร็จ คือ ช่วงเดือนสิงหาคม - กันยายน 2563 พบว่า เกษตรกรได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ลดลงร้อยละ 20.60 จากเดิมในช่วงของการระบาด มีผลกระทบ ร้อยละ 50.80 คงเหลือร้อยละ 30.20 เมื่อสิ้นสุดโครงการแล้วจะเห็นได้ว่าในช่วงการระบาดของโรคฯ เกษตรกรส่วนใหญ่จะได้รับผลกระทบในด้านต่าง ๆ แต่เมื่อการระบาดของโรคลดลงแล้วเกษตรกรได้รับผลกระทบลดลง เนื่องจากมาตรการต่าง ๆ ในหลายด้านที่ค่อนข้างคลี่คลายแล้ว โดยผลกระทบแต่ละด้านมีรายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 3.25)

1) ด้านข้อจำกัดเกี่ยวกับการเดินทาง พบว่า ในช่วงการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 67.60 ได้รับผลกระทบ โดยไม่สามารถเดินทางไปจำหน่ายสินค้า หรือเดินทางไปข้างนอก ได้อย่างสะดวก ด้วยมาตรการ/ข้อบังคับของการระบาด และอีกร้อยละ 32.40 ไม่ได้รับผลกระทบ เนื่องจากโดยปกติเกษตรกรไม่ค่อยเดินทางอยู่แล้ว สำหรับในช่วงสิ้นสุดโครงการ เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 74.11 ไม่ได้รับผลกระทบ

และอีกร้อยละ 25.89 ได้รับผลกระทบ ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่าในช่วงหลังการระบาดแล้วเกษตรกรได้รับผลกระทบลดลง เนื่องจากการผ่อนปรนมาตรการของการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้เกษตรกรสามารถเดินทางได้สะดวกขึ้น

2) ด้านการว่างงาน/การเลิกจ้าง พบว่า ในช่วงการระบาดของโรคฯ เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 54.10 ไม่ได้รับผลกระทบ และอีกร้อยละ 45.90 ได้รับผลกระทบ เนื่องจากเกษตรกรจะต้องหยุด/พักทำการเกษตร หรือหยุดจำหน่ายสินค้า ทำให้เกิดการว่างงาน สมาชิกในครัวเรือนไม่ถูกพิจารณาเลื่อนเงินเดือน รวมทั้งถูกเลิกจ้าง สำหรับในช่วงสิ้นสุดโครงการ เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 70.92 เห็นว่าไม่เกิดผลกระทบต่อเกษตรกรแล้ว อีกร้อยละ 29.08 ยังมีผลกระทบต่อเกษตรกรอยู่ เช่น สมาชิกในครอบครัวที่ทำงานบริษัทยังคงไม่ได้รับการขึ้นเงินเดือน

3) ด้านรายได้/ถูกลดเงินเดือน พบว่า ในช่วงการระบาดของโรคฯ เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 58.77 ได้รับผลกระทบไม่สามารถจำหน่ายสินค้าทางการเกษตรทำให้ขาดรายได้ มีเกษตรกรอีกร้อยละ 41.23 ที่ไม่ได้รับผลกระทบ สำหรับในช่วงสิ้นสุดโครงการ เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 61.93 ไม่ได้รับผลกระทบ และอีกร้อยละ 38.07 ยังได้รับผลกระทบอยู่

4) ด้านค่าใช้จ่ายในครัวเรือน พบว่า ในช่วงการระบาดของโรคฯ เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 69.46 ได้รับผลกระทบ โดยเกษตรกรเห็นว่าจะต้องซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคในปริมาณมาก เพราะไม่สามารถเดินทางออกจากบ้านได้บ่อย ทำให้ต้องใช้จ่ายเงินมาก และอีกร้อยละ 30.54 ไม่ได้รับผลกระทบ สำหรับในช่วงสิ้นสุดโครงการ เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 53.90 ยังคงได้รับผลกระทบอยู่ เนื่องจากเกษตรกรเห็นว่า สินค้าสำหรับอุปโภคบริโภคมีราคาสูง อีกร้อยละ 46.10 เห็นว่าไม่มีผลกระทบแล้ว

5) ด้านความเครียด/สุขภาพจิต พบว่า ในช่วงการระบาดของโรคฯ เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 58.77 ได้รับผลกระทบซึ่งเกษตรกรเกิดความเครียด และเกิดความกังวลต่อการระบาดของโรคดังกล่าว อีกร้อยละ 41.23 เกษตรกรไม่ได้รับผลกระทบ สำหรับในช่วงสิ้นสุดโครงการ เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 65.64 ไม่ได้รับผลกระทบแล้ว เนื่องจากเห็นว่าสถานการณ์การระบาดของโรค เริ่มคลี่คลายลงแล้ว แต่ยังคงมีเกษตรกรอีกร้อยละ 34.36 ที่ยังได้รับผลกระทบอยู่ เนื่องจากเกษตรกรยังคงเป็นกังวล กลัวการกลับมาของโรคดังกล่าว

6) ด้านการทะเลาะวิวาท ซึ่งมีสาเหตุจากสมาชิกในครอบครัวเกิดความเครียดจากการว่างงาน ลดเงินเดือน ขาดรายได้ หรือมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น พบว่า ในช่วงการระบาดของโรคฯ เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 80.71 ไม่ได้รับผลกระทบ อีกร้อยละ 19.29 ยังคงได้รับผลกระทบอยู่ สำหรับในช่วงสิ้นสุดโครงการ เกษตรกรร้อยละ 86.50 ไม่ได้รับผลกระทบ อีกร้อยละ 13.50 ยังได้รับผลกระทบอยู่

7) ด้านอื่น ๆ ได้แก่ การดำเนินชีวิตที่ไม่เหมือนเดิม หรือ ราคาผลผลิตที่จำหน่ายได้ตกต่ำ เป็นต้น เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 67.92 เห็นว่าในช่วงการระบาดไม่ได้รับผลกระทบ และอีกร้อยละ 32.08 เห็นว่าได้รับผลกระทบบ้าง สำหรับในช่วงสิ้นสุดโครงการ เกษตรกรร้อยละ 76.81 ไม่ได้รับผลกระทบ อีกร้อยละ 23.19 ได้รับผลกระทบ

ตารางที่ 3.25 ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรในช่วงเกิดการระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 เปรียบเทียบกับช่วงสิ้นสุดโครงการ

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	ช่วงการระบาดรุนแรง (ก.พ. - ก.ค. 63)			ช่วงสิ้นสุดโครงการ (ส.ค. - ก.ย. 63)		
	ไม่มีผลกระทบ	มีผลกระทบ	รวม	ไม่มีผลกระทบ	มีผลกระทบ	รวม
1. ข้อยกจัดการเดินทาง	32.40	67.60	100.00	74.11	25.89	100.00
2. การว่างงาน/เลิกจ้าง	54.10	45.90	100.00	70.92	29.08	100.00
3. รายได้/ลดเงินเดือน	41.23	58.77	100.00	61.93	38.07	100.00
4. ค่าใช้จ่ายในครัวเรือน	30.54	69.46	100.00	53.90	46.10	100.00
5. ความเครียด/สุขภาพจิต	41.23	58.77	100.00	65.64	34.36	100.00
6. การทะเลาะวิวาท	80.71	19.29	100.00	86.50	13.50	100.00
7. อื่น ๆ ^{1/}	67.92	32.08	100.00	76.81	23.19	100.00
เฉลี่ย	49.20	50.80	100.00	69.80	30.20	100.00

ที่มา : จากการสำรวจ

หมายเหตุ : ^{1/}อื่น ๆ เช่น การดำเนินชีวิตที่ไม่เหมือนเดิม หรือราคาผลผลิตตกต่ำ เป็นต้น

เมื่อทำการวิเคราะห์ผลกระทบของโครงการจากกิจกรรมการใช้จ่ายของเกษตรกรต่อผลกระทบทางเศรษฐกิจ โดยใช้แบบจำลองปัจจัยการผลิตและผลผลิต (IO Table) มาใช้วัดผลกระทบทางตรงและผลกระทบทางอ้อมจากค่าสัมประสิทธิ์ปัจจัยการผลิตทางตรง (Direct co efficiencies) และทางอ้อม (Indirect co efficiencies) และประเมินผลกระทบทางเศรษฐกิจด้วยค่าตัวทวีคูณ (Multiplier Analysis) พบว่า งบประมาณที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จ่ายเงินช่วยเหลือโดยตรงรายละ 5,000 บาทต่อเดือน เป็นระยะเวลา 3 เดือน ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม – กรกฎาคม 2563 โดยมีกลุ่มเป้าหมายเป็นเกษตรกรที่ได้รับการช่วยเหลือเยียวยา จากโครงการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประกอบด้วยเกษตรกรที่เพาะปลูกพืช ปศุสัตว์ ทำประมง จะก่อให้เกิดเงินหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจ จำนวน 401,813 ล้านบาท หรือคิดเป็น 3.48 เท่าของงบประมาณรวม โดยเงินหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจเกิดจากการลงทุนทางการเกษตร 198,099 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 49.30 ของเงินหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจ การบริโภค 193,068 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 48.05 ของเงินหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจ และการลงทุนนอกการเกษตร 10,645 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 2.65 ของเงินหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจ ซึ่งจะเกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอกชุมชน ทำให้มีการหมุนเวียนเงินต่อเศรษฐกิจชุมชนต่อชุมชนมากขึ้น ซึ่งจะช่วยให้เกษตรกรมีรายได้เพียงพอต่อการยังชีพในช่วงภาวะวิกฤติ และมีความจำเป็นเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาเพื่อเพิ่มเติมสภาพคล่องทางเศรษฐกิจ (ตารางที่ 3.26)

ตารางที่ 3.26 มูลค่าผลกระทบทางเศรษฐกิจของการนำเงินที่ได้รับการช่วยเหลือไปใช้จ่าย

รายการ	เงินหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจ (ล้านบาท)	สัดส่วนเงินที่ใช้ (ร้อยละ)
1. ลงทุนทางการเกษตร	198,099	49.26
2. ลงทุนนอกการเกษตร	10,645	2.23
3. การบริโภค	193,068	48.50
- ซื้อสินค้าอุปโภค บริโภคในครัวเรือน	126,067	31.67
- ชำระหนี้สิน/จ่ายค่าเช่า	24,883	7.17
- ใช้จ่ายเพื่อการศึกษา	25,380	5.13
- เก็บออม	8,746	2.52
- ยังไม่ได้นำไปใช้	4,273	1.08
- ใช้จ่ายอื่น ๆ	3,719	0.94
รวม	401,813	100.00

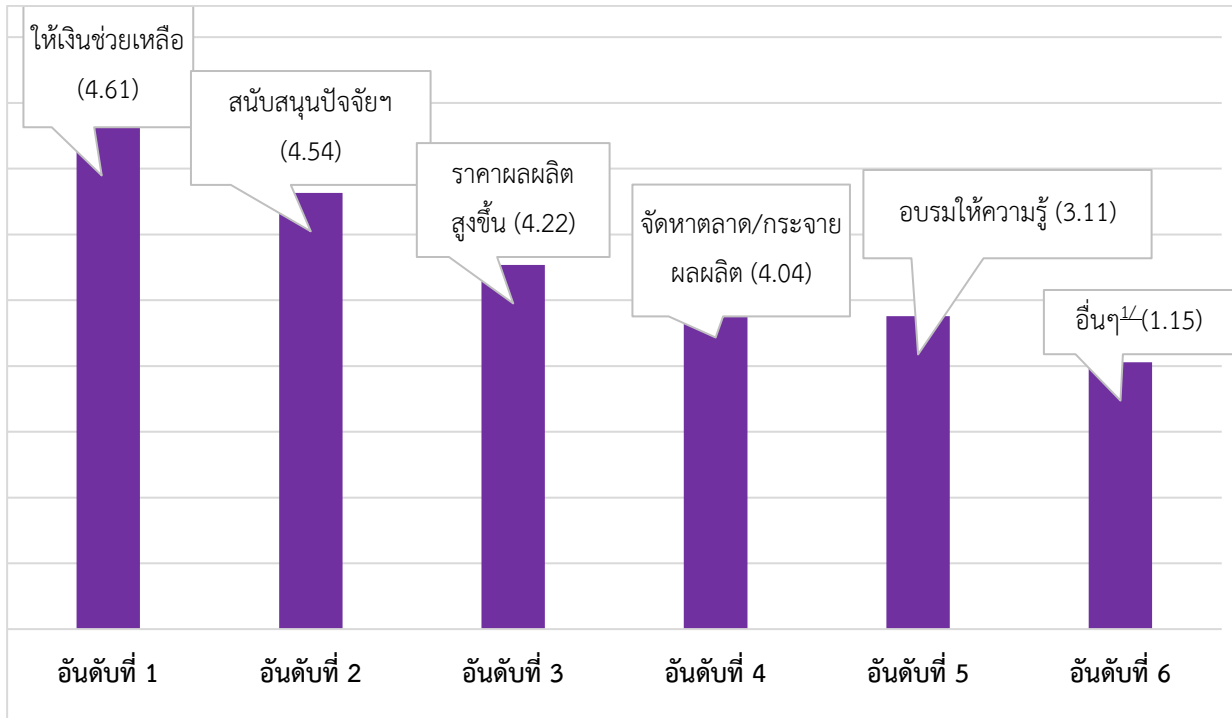
ที่มา : ศูนย์ข้อมูลเกษตรแห่งชาติ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

หมายเหตุ : ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2563

3.5.4 ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานโครงการ

1) รูปแบบในการช่วยเหลือเกษตรกร

การดำเนินงานโครงการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ใช้วิธีการโอนเงินช่วยเหลือเกษตรกร เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนในช่วงของการระบาด ทั้งนี้ จากการสอบถามเกษตรกรเกี่ยวกับรูปแบบที่เหมาะสมในการช่วยเหลือเกษตรกร พบว่า รูปแบบที่เกษตรกรต้องการให้ช่วยเหลือ อันดับ 1 คือ การให้เงินช่วยเหลือ อันดับ 2 การสนับสนุนปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ย ยา พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ หรือ อาหารสัตว์ เป็นต้น อันดับ 3 ทำให้ราคาผลผลิตสูงขึ้น เพื่อให้เกษตรกรสามารถจำหน่ายสินค้าได้ราคาดีขึ้น อันดับ 4 จัดหาตลาด และช่วยกระจายผลผลิตของเกษตรกร อันดับ 5 จัดอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกร เพื่อสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการประกอบการเกษตรได้ และอันดับที่ 6 เป็นการช่วยเหลือเรื่องอื่น ๆ ได้แก่ การสนับสนุนเครื่องมือทำการเกษตร เช่น อวนจับสัตว์น้ำ การสนับสนุนปัจจัยพื้นฐาน เช่น การชลประทาน สร้างบ่อน้ำ เทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการเพาะปลูก และลดดอกเบี้ยเงินกู้ (ภาพที่ 3.8)

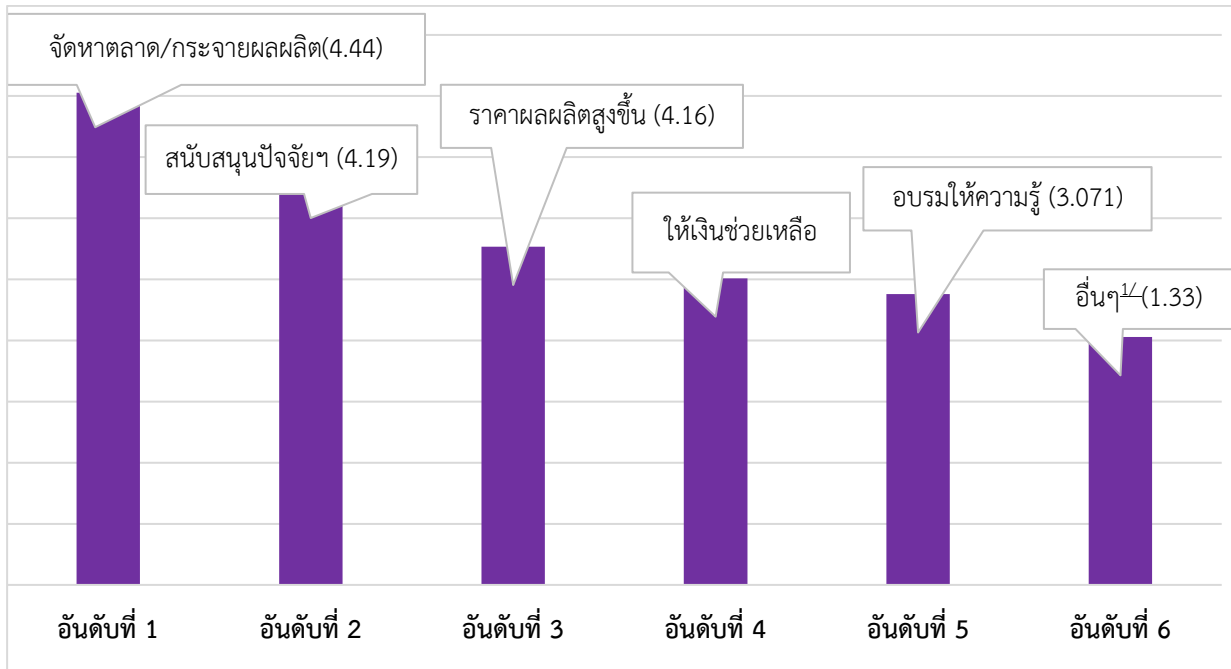
ภาพที่ 3.8 รูปแบบความช่วยเหลือที่เกษตรกรต้องการ

ที่มา : จากการสำรวจ

หมายเหตุ : ค่าในวงเล็บ คือ ค่าคะแนนเฉลี่ย

^{1/} อื่น ๆ ได้แก่ การสนับสนุนเครื่องมือทำการเกษตร เช่น อวนจับสัตว์น้ำ การสนับสนุนปัจจัยพื้นฐาน เช่น การชลประทาน สร้างบ่อน้ำ เทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการเพาะปลูก และลดดอกเบี้ยเงินกู้

ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่เห็นว่ารูปแบบการช่วยเหลือเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของเกษตรกร อันดับที่ 1 ควรเป็นการจัดตลาดหรือช่วยกระจายผลผลิตของเกษตรกร อันดับที่ 2 ควรสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้กับเกษตรกร อันดับที่ 3 ทำให้ราคาผลผลิตสูงขึ้น อันดับที่ 4 ให้เงินช่วยเหลือ อันดับที่ 5 อบรมถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตร และอันดับที่ 6 สนับสนุนด้านอื่น ๆ เช่น การรวมกลุ่มเกษตรกร การสนับสนุน หรือส่งเสริมให้เกษตรกรมีการทำอาชีพเสริม (ภาพที่ 3.9)

ภาพที่ 3.11 รูปแบบความช่วยเหลือตามความเห็นของเจ้าหน้าที่

ที่มา : จากการสำรวจ

หมายเหตุ : ค่าในวงเล็บ คือ ค่าคะแนนเฉลี่ย

^{1/} อื่น ๆ ได้แก่ สนับสนุนส่งเสริมประกอบอาชีพเสริม มีโครงการที่สนับสนุนให้เกิด
การจ้างงานในชุมชน

เมื่อพิจารณาตามประเภทการขึ้นทะเบียนเกษตรกร พบว่า เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนผู้ปลูกพืช
ทะเบียนประมง และทะเบียนผู้ปลูกหม่อนไหม มีความต้องการให้ช่วยเหลือในรูปแบบการให้เงินช่วยเหลือ
เป็นอันดับที่ 1 มีค่าคะแนนเท่ากับ 4.65 4.70 และ 4.54 ตามลำดับ ในขณะที่เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนผู้เลี้ยงสัตว์
ทะเบียนผู้ปลูกอ้อย และทะเบียนผู้ปลูกยาสูบ มีความต้องการให้ช่วยเหลือในรูปแบบการสนับสนุนปัจจัยการผลิต
เป็นอันดับที่ 1 มีค่าคะแนนเท่ากับ 4.62 4.61 และ 4.50 ตามลำดับ (ตารางที่ 3.27)

ตารางที่ 3.27 รูปแบบความช่วยเหลือที่เกษตรกรต้องการจำแนกตามประเภทการขึ้นทะเบียนเกษตรกร

หน่วย : คะแนนเฉลี่ย

ประเภททะเบียน	สนับสนุนปัจจัยการผลิต	จัดหาตลาด/กระจาย	ราคาผลผลิตสูงขึ้น	ให้เงินช่วยเหลือ	อบรมให้ความรู้	อื่นๆ ^{1/}
1. ผู้ปลูกพืช	4.56	4.03	4.31	4.65	2.96	1.16
2. ผู้เลี้ยงสัตว์	4.62	4.00	3.91	4.55	3.39	1.12
3. ประมง	4.49	4.05	4.10	4.70	2.26	1.15
4. ผู้ปลูกยาง	4.37	4.14	4.52	4.39	2.33	1.18
5. ผู้ปลูกหม่อนไหม	4.44	4.26	4.21	4.54	2.47	3.21
6. ผู้ปลูกอ้อย	4.61	3.76	4.49	4.47	3.21	1.10
7. ผู้ปลูกยาสูบ	4.50	4.25	4.45	4.47	2.08	1.56
เฉลี่ย	4.54	4.04	4.22	4.61	3.11	1.15

ที่มา : จากการสำรวจ

หมายเหตุ : ^{1/} อื่น ๆ ได้แก่ การสนับสนุนเครื่องมือทำการเกษตร เช่น อวนจับสัตว์น้ำ การสนับสนุนปัจจัยพื้นฐาน เช่น การชลประทาน สร้างบ่อน้ำ เทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการเพาะปลูก และลดดอกเบี้ยเงินกู้

2) ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการ

เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 99.42 พึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการในระดับมาก ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.16 โดยร้อยละ 44.17 มีความพึงพอใจระดับมาก รองลงมาร้อยละ 37.10 พึงพอใจระดับมากที่สุด ร้อยละ 17.09 พึงพอใจระดับปานกลาง ร้อยละ 1.37 พึงพอใจระดับน้อย และร้อยละ 0.27 พึงพอใจระดับน้อยที่สุด ทั้งนี้ มีเกษตรกรเพียงร้อยละ 0.58 ไม่พึงพอใจต่อโครงการ เมื่อพิจารณาความพึงพอใจในแต่ละด้าน มีดังนี้ (ตารางที่ 3.28)

2.1) ด้านสถานที่ที่หน่วยงานราชการให้บริการ เมื่อเกษตรกรต้องเข้าไปดำเนินการติดต่อประสานงานนั้น พบว่าเกษตรกรร้อยละ 99.57 พึงพอใจในระดับมาก มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.17 โดยร้อยละ 44.07 พึงพอใจระดับมาก รองลงมาร้อยละ 37.50 พึงพอใจระดับมากที่สุด ร้อยละ 16.88 พึงพอใจระดับปานกลาง ร้อยละ 1.30 พึงพอใจระดับน้อย และร้อยละ 0.25 พึงพอใจระดับน้อยที่สุด ทั้งนี้ มีเกษตรกรเพียงร้อยละ 0.43 ที่ไม่พึงพอใจ เนื่องจากสถานที่บางแห่งมีความคับแคบทำให้เกิดความแออัด ต้องเสี่ยงกับการระบาดของเชื้อ

2.2) ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่ เกษตรกรร้อยละ 99.06 มีความพึงพอใจต่อเจ้าหน้าที่ในระดับมาก ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.22 โดยร้อยละ 44.30 พึงพอใจระดับมาก รองลงมาร้อยละ 39.39 พึงพอใจระดับมากที่สุด ร้อยละ 15.09 พึงพอใจระดับปานกลาง ร้อยละ 1.07 พึงพอใจระดับน้อย และร้อยละ 0.15 พึงพอใจระดับน้อยที่สุด ทั้งนี้ มีเกษตรกรเพียงร้อยละ 0.94 ไม่พึงพอใจ เนื่องจากเกษตรกรเห็นว่าเจ้าหน้าที่ไม่สามารถตอบคำถาม หรือให้คำแนะนำที่ชัดเจนได้

2.3) ด้านนโยบายภาพรวมการดำเนินงานของโครงการฯ เกษตรกรร้อยละ 99.62 มีความพึงพอใจต่อโครงการในระดับมาก ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.10 โดยร้อยละ 44.13 พึงพอใจระดับมาก รองลงมาร้อยละ 34.43 พึงพอใจระดับมากที่สุด ร้อยละ 19.30 พึงพอใจระดับปานกลาง ร้อยละ 1.74 พึงพอใจระดับน้อย และร้อยละ 0.40

พึงพอใจระดับน้อยที่สุด ทั้งนี้ มีเกษตรกรเพียงร้อยละ 0.38 ไม่พึงพอใจ เนื่องจากมีเกษตรกรบางส่วนที่ยังไม่ได้รับเงินช่วยเหลือ เกษตรกรเข้าใจว่าหากขึ้นทะเบียนเกษตรกรเรียบร้อยแล้ว จะได้รับสิทธิการช่วยเหลือแน่นอน รวมทั้งเกษตรกรเห็นว่าการช่วยเหลือไม่ครอบคลุมเกษตรกรทั้งหมด

ตารางที่ 3.28 ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการในด้านต่าง ๆ

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	พอใจ	ระดับความพึงพอใจ					คะแนนเฉลี่ย (แปลผล)	ไม่พอใจ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. สถานที่ให้บริการ	99.57	37.50	44.07	16.88	1.30	0.25	4.17 (มาก)	0.43
2. การให้บริการของเจ้าหน้าที่	99.06	39.39	44.30	15.09	1.07	0.15	4.22 (มาก)	0.94
3. นโยบายโครงการ	99.62	34.43	44.13	19.30	1.74	0.40	4.10 (มาก)	0.38
เฉลี่ย	99.42	37.10	44.17	17.09	1.37	0.27	4.16 (มาก)	0.58

ที่มา : จากการสำรวจ

เมื่อพิจารณาความพึงพอใจต่อโครงการตามประเภทของทะเบียนเกษตรกร จะพบว่า เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนผู้ปลูกหม่อนไหมพึงพอใจต่อโครงการมากที่สุด (4.23 คะแนน) รองลงมาเป็นเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนผู้เลี้ยงสัตว์ (4.16 คะแนน) เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนผู้ปลูกพืช (4.09 คะแนน) เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนยาสูบ (4.01 คะแนน) เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนประมง และขึ้นทะเบียนผู้ปลูกยาง (3.93 คะแนน) เท่ากัน และเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนผู้ปลูกอ้อย (3.92 คะแนน) ตามลำดับ (ตารางที่ 3.29)

ตารางที่ 3.29 ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการแยกตามประเภทการขึ้นทะเบียนของเกษตรกร

หน่วย : ร้อยละ

ประเภททะเบียน	พอใจ	ระดับความพึงพอใจ					คะแนนเฉลี่ย (แปลผล)	ไม่พอใจ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. ผู้ปลูกพืช	99.44	33.45	44.37	19.93	1.79	0.46	4.09 (มาก)	0.56
2. ผู้เลี้ยงสัตว์	99.72	36.68	44.59	16.82	1.57	0.33	4.16 (มาก)	0.28
3. ประมง	99.71	25.15	46.38	25.56	2.39	0.52	3.93 (มาก)	0.29
4. ผู้ปลูกยาง	99.71	25.15	46.58	25.56	2.39	0.52	3.93 (มาก)	0.29
5. ผู้ปลูกหม่อนไหม	99.71	40.59	45.59	10.29	2.94	0.59	4.23 (มาก)	0.29
6. ผู้ปลูกอ้อย	99.38	27.07	41.94	28.10	1.65	1.24	3.92 (มาก)	0.62
7. ผู้ปลูกยาสูบ	99.31	34.60	35.64	26.30	2.77	0.69	4.01 (มาก)	0.69

ที่มา : จากการสำรวจ

เมื่อพิจารณาความพึงพอใจต่อการให้บริการของเจ้าหน้าที่ตามประเภทของทะเบียนเกษตรกร จะพบว่า เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมพึงพอใจต่อการบริการของเจ้าหน้าที่มากที่สุด (4.34 คะแนน) รองลงมาเป็นเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนผู้เลี้ยงสัตว์ (4.31 คะแนน) เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนประมง (4.27 คะแนน) เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนผู้ปลูกพืช (4.19 คะแนน) เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนผู้ปลูกยาสูบ (4.06 คะแนน) เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนผู้ปลูกยาง (4.00 คะแนน) และเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนผู้ปลูกอ้อย (3.99 คะแนน) ตามลำดับ (ตารางที่ 3.30)

ตารางที่ 3.30 ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการบริการของเจ้าหน้าที่แยกตามประเภทการขึ้นทะเบียนของเกษตรกร

หน่วย : ร้อยละ

ประเภททะเบียน	พอใจ	ระดับความพึงพอใจ					คะแนนเฉลี่ย (แปลผล)	ไม่พอใจ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. ผู้ปลูกพืช	99.00	37.88	44.64	16.30	1.02	0.16	4.19 (มาก)	1.00
2. ผู้เลี้ยงสัตว์	99.01	44.87	42.93	11.13	0.91	0.16	4.31 (มากที่สุด)	0.99
3. ประมง	99.29	42.04	44.38	12.63	0.92	0.03	4.27 (มากที่สุด)	0.71
4. ผู้ปลูกยาง	99.12	26.73	49.05	22.23	1.74	0.25	4.00 (มาก)	0.88
5. ผู้ปลูกหม่อนไหม	99.71	47.35	40.29	10.88	1.48	-	4.34 (มากที่สุด)	0.29
6. ผู้ปลูกอ้อย	99.38	29.34	41.94	27.48	0.83	0.41	3.99 (มาก)	0.62
7. ผู้ปลูกยาสูบ	98.63	38.41	33.56	24.22	3.12	0.69	4.06 (มาก)	1.37

ที่มา : จากการสำรวจ

เมื่อพิจารณาความพึงพอใจต่อสถานที่ของหน่วยงานตามประเภทของทะเบียนเกษตรกร จะพบว่า เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนผู้เลี้ยงสัตว์พึงพอใจต่อสถานที่ของหน่วยงานมากที่สุด (4.28 คะแนน) รองลงมา เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนผู้ปลูกหม่อนไหมกับเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนประมง มีความพึงพอใจเท่ากัน (4.21 คะแนน) รองลงมาเป็นเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนผู้ปลูกพืช (4.15 คะแนน) เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนผู้ปลูกยาสูบ (4.01 คะแนน) เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนผู้ปลูกอ้อย (3.99 คะแนน) และเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนผู้ปลูกยาง (3.96 คะแนน) ตามลำดับ (ตารางที่ 3.31)

ตารางที่ 3.31 ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อสถานที่ของหน่วยงาน แยกตามประเภทการขึ้นทะเบียนของเกษตรกร

หน่วย : ร้อยละ

ประเภททะเบียน	พอใจ	ระดับความพึงพอใจ					คะแนนเฉลี่ย (แปลผล)	ไม่พอใจ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. ผู้ปลูกพืช	99.52	36.55	43.70	18.37	1.14	0.24	4.15 (มาก)	0.48
2. ผู้เลี้ยงสัตว์	99.70	43.00	43.14	12.48	1.14	0.24	4.28 (มากที่สุด)	0.30
3. ประมง	99.51	39.46	43.95	15.26	1.28	0.05	4.21 (มากที่สุด)	0.49
4. ผู้ปลูกยาง	99.57	25.31	48.53	23.72	2.04	0.40	3.96 (มาก)	0.43
5. ผู้ปลูกหม่อนไหม	99.71	40.18	42.82	14.96	1.75	0.29	4.21 (มากที่สุด)	0.29
6. ผู้ปลูกอ้อย	99.59	29.69	41.44	27.01	1.45	0.41	3.99 (มาก)	0.41
7. ผู้ปลูกยาสูบ	98.63	37.02	31.83	27.68	2.09	1.38	4.01 (มาก)	1.37

ที่มา : จากการสำรวจ

3.5.6 การปรับตัวของเกษตรกรหลังการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

1) รูปแบบหรือวิธีการผลิตทางการเกษตร

เกษตรกรมีการปรับตัว ปรับรูปแบบการใช้ชีวิต หรือวิธีการผลิตทางการเกษตรให้เข้ากับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งเกษตรกรร้อยละ 52.87 มีการปรับวิธีการผลิตโดยการทำการเกษตรแบบผสมผสาน แทนการผลิตแบบเชิงเดี่ยว รองลงมาร้อยละ 37.57 เกษตรกรมีการนำเทคโนโลยีหรือเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตรที่ทันสมัยมาใช้ในการทำการเกษตรเพิ่มมากขึ้น ร้อยละ 29.36 มีการลดการใช้แรงงาน หรือลดการจ้างแรงงาน ในภาคการเกษตรมากขึ้น เพื่อลดค่าใช้จ่ายในแรงงาน ร้อยละ 22.11 เกษตรกรลดพื้นที่การทำการเกษตร หรือลดจำนวนการผลิตสินค้าเกษตรลง มีเพียงร้อยละ 20.16 เกษตรกรทำการเกษตรเพิ่มมากขึ้น เมื่อพิจารณาแยกตามประเภทการขึ้นทะเบียนเกษตรกร รายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 3.32)

1.1) ด้านการนำเทคโนโลยี เครื่องมืออุปกรณ์การเกษตรมาใช้ ร้อยละ 42.41 เป็นเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนผู้ปลูกอ้อย รองลงมาร้อยละ 39.79 เป็นเกษตรกรผู้ปลูกพืช ร้อยละ 38.89 เป็นเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ ร้อยละ 33.69 เป็นเกษตรกรผู้ปลูกยาง ร้อยละ 31.49 30.28 และ 15.25 เป็นเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนประมง เกษตรกรผู้ปลูกหม่อนไหม และเกษตรกรผู้ปลูกยาสูบ ตามลำดับ

1.2) ด้านการทำการเกษตรแบบผสมผสาน ร้อยละ 59.16 เป็นเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนผู้ปลูกอ้อย รองลงมาร้อยละ 44.58 เป็นเกษตรกรผู้ปลูกยาง ร้อยละ 53.49 เป็นเกษตรกรผู้ปลูกพืช ร้อยละ 51.14 เป็นเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ ร้อยละ 48.32 44.26 และ 41.70 เป็นเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนประมง เกษตรกรผู้ปลูกยาสูบ และเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนไหม ตามลำดับ

1.3) ด้านการลดใช้แรงงานภาคเกษตร ร้อยละ 51.57 เป็นเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนผู้ปลูกยาสูบ รองลงมาร้อยละ 44.76 เป็นเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย ร้อยละ 29.87 เป็นเกษตรกรประมง ร้อยละ 29.36 เป็นเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนไหม ร้อยละ 29.25 29.16 และ 27.56 เป็นเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนผู้เลี้ยงสัตว์ เกษตรกรผู้ปลูกพืช และเกษตรกรผู้ปลูกยาง ตามลำดับ

1.4) ด้านการลดหรืองดทำการเกษตร ร้อยละ 29.60 เป็นเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนผู้ปลูกยาสูบ รองลงมาร้อยละ 28.57 เป็นเกษตรกรประมง ร้อยละ 25.13 เป็นเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย ร้อยละ 23.40 เป็นเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนไหม ร้อยละ 23.36 21.09 และ 18.17 เป็นเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนผู้เลี้ยงสัตว์ เกษตรกรผู้ปลูกพืช และเกษตรกรผู้ปลูกยาง ตามลำดับ

1.5) ด้านการทำการเกษตรเพิ่มมากขึ้น ร้อยละ 23.58 เป็นเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนผู้ปลูกยาง รองลงมาร้อยละ 23.42 เป็นเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ ร้อยละ 20.94 เป็นเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย ร้อยละ 19.44 เป็นเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนประมง ร้อยละ 17.70 15.25 และ 14.89 เป็นเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนผู้ปลูกพืช เกษตรกรผู้ปลูกยาสูบ และเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนไหม ตามลำดับ

ตารางที่ 3.32 รูปแบบหรือวิธีการผลิตทางการเกษตรของเกษตรกรหลังการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

หน่วย : ร้อยละ

ทะเบียนเกษตรกร	นำเทคโนโลยี/เครื่องมือ อุปกรณ์การเกษตรมาใช้	ทำการเกษตรผสมผสาน	ลดการใช้แรงงานภาคเกษตร	การลด/งดทำการเกษตร	ทำการเกษตรเพิ่มมากขึ้น
1. ผู้ปลูกพืช	39.79	53.49	29.16	21.09	17.70
2. ผู้เลี้ยงสัตว์	38.89	51.41	29.23	23.36	23.42
3. ประมง	30.28	48.32	29.87	28.57	19.44
4. ผู้ปลูกยาง	33.69	57.03	27.56	18.17	23.58
5. ผู้ปลูกหม่อนไหม	21.49	44.26	29.36	23.40	14.89
6. ผู้ปลูกอ้อย	42.41	59.16	44.76	25.13	20.94
7. ผู้ปลูกยาสูบ	15.25	41.70	51.57	29.60	15.25
รวม	37.57	52.87	29.36	22.11	20.16

ที่มา : จากการสำรวจ

หมายเหตุ : ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

2) รูปแบบหรือวิธีการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร

ภายหลังจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เกษตรกรส่วนใหญ่ยังคงมีรูปแบบหรือวิธีการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรไม่แตกต่างจากเดิม โดยร้อยละ 65.39 ยังคงจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรในช่องทางเดิมที่เคยจำหน่าย รองลงมาร้อยละ 25.15 จำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรผ่านช่องทางออนไลน์ และร้อยละ 22.60 ไม่ได้จำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร เนื่องจากผลผลิตของเกษตรกรมีไม่เพียงพอต่อการจำหน่าย เกษตรกรมีการเก็บไว้บริโภคเองภายในครัวเรือน เมื่อพิจารณาตามประเภทของทะเบียนเกษตรกร ดังนี้ (ตารางที่ 3.33)

2.1) การจำหน่ายผลผลิตผ่านช่องทางเดิม เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 81.17 เป็นเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนผู้ปลูกยาสูบ รองลงมาร้อยละ 74.87 เป็นเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย ร้อยละ 72.77 เป็นเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนไหม ร้อยละ 71.48 เป็นเกษตรกรผู้ปลูกยาง ร้อยละ 66.58 65.88 และ 58.51 เป็นเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนผู้ปลูกพืช เกษตรกรประมง และเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ ตามลำดับ

2.2) การจำหน่ายผ่านช่องทางออนไลน์ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 31.40 เป็นเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนผู้เลี้ยงสัตว์ รองลงมาร้อยละ 28.19 เป็นเกษตรกรประมง ร้อยละ 26.44 เป็นเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย ร้อยละ 23.44 เป็นเกษตรกรผู้ปลูกยาง ร้อยละ 22.03 20.85 และ 4.88 เป็นเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนผู้ปลูกพืช เกษตรกรผู้ปลูกหม่อนไหม และเกษตรกรผู้ปลูกยาสูบ ตามลำดับ

2.3) ไม่ได้จำหน่ายผลผลิต อย่างไรก็ตามหลังการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลให้ยังมีเกษตรกรที่ไม่ได้จำหน่ายผลผลิตด้วยเช่นกัน ส่วนใหญ่ร้อยละ 25.37 เป็นเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนผู้เลี้ยงสัตว์ รองลงมาร้อยละ 23.15 เป็นเกษตรกรผู้ปลูกพืช ร้อยละ 22.98 เป็นเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนไหม ร้อยละ 22.42 เป็นเกษตรกรผู้ปลูกยาสูบ ร้อยละ 21.99 21.18 และ 16.78 เป็นเกษตรกรขึ้นทะเบียนผู้ปลูกอ้อย เกษตรกรผู้ปลูกยาสูบ และเกษตรกรผู้ปลูกยาง ตามลำดับ

ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ ยังมีการจำหน่ายผลผลิตทางช่องทางเดิม ที่เคยดำเนินการอยู่แล้ว แต่ก็ยังมีเกษตรกรที่ปรับวิธีการจำหน่ายโดยการจำหน่ายทางออนไลน์มากขึ้นด้วย (ตารางที่ 3.33)

ตารางที่ 3.33 รูปแบบหรือวิธีการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรหลังการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
หน่วย : ร้อยละ

ทะเบียนเกษตรกร	จำหน่ายผลผลิตผ่าน		ไม่ได้จำหน่ายผลผลิต
	ช่องทางเดิม	ออนไลน์	
1. ผู้ปลูกพืช	66.58	22.03	23.15
2. ผู้เลี้ยงสัตว์	58.51	31.40	25.37
3. ประมง	65.88	28.19	21.18
4. ผู้ปลูกยาง	71.48	23.44	16.78
5. ผู้ปลูกหม่อนไหม	72.77	20.85	22.98
6. ผู้ปลูกอ้อย	74.87	26.44	21.999
7. ผู้ปลูกยาสูบ	81.17	4.88	22.42
รวม	65.39	25.15	22.60

ที่มา : จากการสำรวจ

หมายเหตุ : ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

3) การปรับเปลี่ยนอาชีพของเกษตรกร

เมื่อเกิดการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งมีปัญหาอุปสรรค หรือข้อจำกัดในการประกอบอาชีพ ส่งผลให้เกษตรกรจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิต หรือปรับเปลี่ยนอาชีพเพื่อให้มีรายได้เลี้ยงตนเอง และครอบครัว โดยเกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 69.75 มีการทำอาชีพเสริมเพิ่มเติม รองลงมาร้อยละ 35.43 เกษตรกรรับจ้างนอกภาคเกษตร และร้อยละ 14.96 เกษตรกรปรับเปลี่ยนโดยออกนอกภาคการเกษตรไปทำอาชีพอื่น เช่น ค้าขาย เป็นต้น เมื่อพิจารณาจำแนกตามการขึ้นทะเบียนเกษตรกรในการปรับเปลี่ยนอาชีพ ดังนี้ (ตารางที่ 3.34)

3.1) การปรับเปลี่ยนไปทำอาชีพเสริม ซึ่งส่วนใหญ่ร้อยละ 74.17 เป็นเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนผู้เลี้ยงสัตว์ รองลงมาร้อยละ 70.62 เป็นเกษตรกรผู้ปลูกยาง ร้อยละ 70.10 เป็นเกษตรกรประมง ร้อยละ 69.37 เป็นเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย ร้อยละ 67.28 66.81 และ 60.09 เป็นเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนผู้ปลูกพืช เกษตรกรผู้ปลูกหม่อนไหม และเกษตรกรผู้ปลูกยาสูบ ตามลำดับ

3.2) การปรับเปลี่ยนโดยการรับจ้างนอกภาคการเกษตร ซึ่งส่วนใหญ่ร้อยละ 45.55 เป็นเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนผู้ปลูกอ้อย รองลงมาร้อยละ 40.81 เป็นเกษตรกรผู้ปลูกยาสูบ ร้อยละ 37.71 เป็นเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ ร้อยละ 36.13 เป็นเกษตรกรผู้ปลูกพืช ร้อยละ 32.53 30.21 และ 29.01 เป็นเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนผู้ปลูกยาง เกษตรกรผู้ปลูกหม่อนไหม และเกษตรกรประมง ตามลำดับ

3.3) การปรับเปลี่ยนโดยออกนอกภาคการเกษตรไปทำอาชีพอื่น ซึ่งส่วนใหญ่ร้อยละ 15.58 เป็นเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนผู้ปลูกอ้อย รองลงมาร้อยละ 13.72 เป็นเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ ร้อยละ 13.33 เป็นเกษตรกรผู้ปลูกยาง ร้อยละ 9.84 เป็นเกษตรกรผู้ปลูกพืช ร้อยละ 8.87 8.11 และ 5.87 เป็นเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนประมง เกษตรกรผู้ปลูกยาสูบ และเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนไหม ตามลำดับ

ตารางที่ 3.34 การปรับเปลี่ยนอาชีพของเกษตรกรหลังการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

หน่วย : ร้อยละ

ทะเบียนเกษตรกร	ทำอาชีพเสริม	รับจ้างนอกภาคการเกษตร	ออกนอกภาคเกษตร/ประกอบอาชีพอื่น
1. ผู้ปลูกพืช	67.28	36.13	13.05
2. ผู้เลี้ยงสัตว์	74.17	37.71	18.76
3. ประมง	70.10	29.01	11.92
4. ผู้ปลูกยาง	70.62	32.53	16.80
5. ผู้ปลูกหม่อนไหม	66.81	30.21	8.51
6. ผู้ปลูกอ้อย	69.37	45.55	20.68
7. ผู้ปลูกยาสูบ	60.09	40.81	10.76
รวม	69.75	35.43	14.96

ที่มา : จากการสำรวจ

หมายเหตุ : ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

3.5.7 ข้อคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อช่องทาง การขึ้นทะเบียนเกษตรกร

จากการสำรวจความคิดเห็นของเกษตรกรต่อช่องทางที่เหมาะสมในการขึ้นทะเบียนเกษตรกรที่สะดวก และรวดเร็ว พบว่า เกษตรกรร้อยละ 63.43 เห็นว่าควรขึ้นทะเบียนกับหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลเกษตรกรในแต่ละด้าน เหมือนที่ดำเนินการในปัจจุบัน รองลงมาร้อยละ 13.85 เห็นว่าควรมีหน่วยงานที่รับขึ้นทะเบียนเกษตรกรทุกประเภทเพียงหน่วยงานเดียว เช่น สำนักงานเกษตรอำเภอ ร้อยละ 12.94 ควรให้ขึ้นทะเบียนเกษตรกรผ่านหน่วยงานท้องถิ่น เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล หรือเทศบาล เป็นต้น ร้อยละ 12.60

เกษตรกรสามารถขึ้นทะเบียนได้กับหน่วยงานที่รับขึ้นทะเบียนได้ทุกหน่วยงาน และร้อยละ 0.43 เกษตรกรสามารถขึ้นทะเบียนออนไลน์ หรือขึ้นทะเบียนผ่านผู้นำชุมชนได้ ตามลำดับ (ตารางที่ 3.35)

ตารางที่ 3.35 ช่องทางที่เหมาะสมในการขึ้นทะเบียนเกษตรกร

รายการ	ร้อยละ
1. ขึ้นทะเบียนกับหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลเกษตรกรในแต่ละด้าน	63.43
2. มีหน่วยงานรับขึ้นทะเบียนทุกประเภทเพียงหน่วยงานเดียว	13.85
3. ขึ้นทะเบียนผ่านหน่วยงานท้องถิ่น	12.94
4. ขึ้นทะเบียนได้ทุกหน่วยงาน	12.60
5. อื่น ๆ ^{1/}	0.43

ที่มา : จากการสำรวจ

หมายเหตุ : ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

^{1/} อื่นๆ ได้แก่ การขึ้นทะเบียนออนไลน์/ขึ้นทะเบียนผ่านผู้นำชุมชน

3.5.8 ประโยชน์ที่ได้รับจากการส่งเสริม สนับสนุนของภาครัฐในด้านต่าง ๆ

การที่ภาครัฐมีนโยบาย มีการสนับสนุนกิจกรรม หรือโครงการต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรเป็นจำนวนมาก เช่น การสนับสนุนส่งเสริมให้เกษตรกรมีการขึ้นทะเบียนเกษตรกร และมีการปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการดำเนินงานช่วยเหลือ ส่งเสริม และสนับสนุนในด้านต่าง ๆ ซึ่งการดำเนินงานต่าง ๆ นั้น บาง โครงการ หรือบางกิจกรรม ก็จะสนับสนุนโดยผ่านช่องทางของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จึงทำให้เกษตรกรมีบัญชีธนาคาร เพื่อเป็นช่องทางในการรับการช่วยเหลือ หรือการสนับสนุนจากภาครัฐ เป็นต้น ในภาพรวมพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 99.89 เห็นว่าการเข้าร่วมกิจกรรมภาครัฐในด้านต่าง ๆ มีประโยชน์ต่อเกษตรกรในระดับมากที่สุด มีค่าคะแนนเท่ากับ 4.22 โดยร้อยละ 44.62 เห็นว่ามีประโยชน์ในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 39.35 เห็นว่ามีประโยชน์ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 14.68 มีประโยชน์ในระดับปานกลาง ร้อยละ 1.10 มีประโยชน์ในระดับน้อย และร้อยละ 0.25 มีประโยชน์ในระดับน้อยที่สุด มีเกษตรกรเพียงร้อยละ 0.11 ที่เห็นว่าไม่มีประโยชน์ เมื่อพิจารณาการส่งเสริมหรือสนับสนุนในแต่ละด้าน รายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 3.36)

1) ด้านการส่งเสริมให้มีการขึ้นทะเบียนเกษตรกร และปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเกษตรกรเห็นว่ามีประโยชน์มากที่สุด มีค่าคะแนนเท่ากับ 4.27 โดยร้อยละ 44.74 เห็นว่ามีประโยชน์ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 41.74 มีประโยชน์ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 12.64 มีประโยชน์ระดับปานกลาง ร้อยละ 0.73 มีประโยชน์ระดับน้อย และร้อยละ 0.15 มีประโยชน์ระดับน้อยที่สุด มีเกษตรกรเพียงร้อยละ 0.08 ที่เห็นว่าไม่มีประโยชน์

2) ด้านการมีบัญชีธนาคาร ธ.ก.ส. เพื่อเป็นช่องทางในการรับความช่วยเหลือจากภาครัฐ เกษตรกรร้อยละ 99.82 เห็นว่ามีประโยชน์มากที่สุด มีค่าคะแนนเท่ากับ 4.22 โดยร้อยละ 43.18 เห็นว่ามีประโยชน์ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 40.56 มีประโยชน์ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 14.79 มีประโยชน์ระดับปานกลาง ร้อยละ 1.16 มีประโยชน์ระดับน้อย และร้อยละ 0.31 มีประโยชน์ระดับน้อยที่สุด มีเกษตรกรเพียงร้อยละ 0.18 ที่เห็นว่าไม่มีประโยชน์

3) ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของภาครัฐ เกษตรกรร้อยละ 99.93 เห็นว่ามีประโยชน์มาก มีค่าคะแนนเท่ากับ 4.15 โดยร้อยละ 45.93 เห็นว่ามีประโยชน์ในระดับมาก ร้อยละ 35.71 มีประโยชน์ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 16.65 มีประโยชน์ระดับปานกลาง ร้อยละ 1.40 มีประโยชน์ระดับน้อย และร้อยละ 0.31 มีประโยชน์ระดับน้อยที่สุด มีเกษตรกรเพียงร้อยละ 0.07 ที่เห็นว่าไม่มีประโยชน์

ตารางที่ 3.36 ประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับจากการส่งเสริม สนับสนุนของภาครัฐในด้านต่าง ๆ

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	มี ประโยชน์	ระดับการมีประโยชน์ (ร้อยละ)					คะแนนเฉลี่ย (แปลผล)	ไม่มี ประโยชน์
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. การขึ้นทะเบียน/ปรับปรุง ทะเบียนอย่างต่อเนื่อง	99.92	41.74	44.74	12.64	0.73	0.15	4.27 (มากที่สุด)	0.08
2. การมีบัญชีธนาคาร ธ.ก.ส.	99.82	40.56	43.18	14.79	1.16	0.31	4.22 (มากที่สุด)	0.18
3. การเข้าร่วมกิจกรรมภาครัฐ	99.93	35.71	45.93	16.65	1.40	0.31	4.15 (มาก)	0.07
เฉลี่ย	99.89	39.35	44.62	14.68	1.10	0.25	4.22 (มากที่สุด)	0.11

ที่มา : จากการสำรวจ

บทที่ 4

สรุป ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

4.1 สรุป

4.1.1 การช่วยเหลือเยียวยาเกษตรกร

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดำเนินการจัดทำโครงการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 28 เมษายน 2563 ได้อนุมัติการช่วยเหลือโดยตรงรายละ 5,000 บาทต่อเดือน เป็นระยะเวลา 3 เดือน ตั้งแต่พฤษภาคม - กรกฎาคม 2563 และมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2563 และ วันที่ 22 กันยายน 2563 ขยายระยะเวลาอีกถึง 30 กันยายน 2563 โดยนำข้อมูลการขึ้นทะเบียนเกษตรกรทั้ง 7 หน่วยงานรับขึ้นทะเบียน ได้แก่ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมหม่อนไหม การยางแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย และกรมสรรพสามิต มาตรวจสอบความซ้ำซ้อนภายในหน่วยงานที่รับขึ้นทะเบียนทั้ง 7 หน่วยงาน (เกษตรกร 1 ราย ได้รับสิทธิการช่วยเหลือเพียง 1 สิทธิ์ ไม่ว่าจะเกษตรกรรายนั้นจะขึ้นทะเบียนเกษตรกรไว้มากกว่า 1 หน่วยงานก็ตาม) และตรวจสอบความซ้ำซ้อนกับ (1) บุคคลที่ได้รับสิทธิ์จากกลุ่มเป้าหมายตามมาตรการชดเชยรายได้แก่ลูกจ้างของสถานประกอบการที่ได้รับผลกระทบ หรือผู้ที่ได้รับผลกระทบอื่น ๆ ของการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของกระทรวงการคลัง (โครงการเราไม่ทิ้งกัน) (2) ผู้ที่ได้รับสวัสดิการผ่านระบบข้าราชการของกรมบัญชีกลาง (ข้าราชการประจำและลูกจ้าง รวมทั้งข้าราชการบำนาญ) และ (3) ผู้ที่ได้รับสวัสดิการผ่านระบบประกันสังคมของสำนักงานประกันสังคม (มาตรา 33) เกษตรกรที่ผ่านการตรวจสอบความซ้ำซ้อน และเป็นผู้มีคุณสมบัติได้รับสิทธิ์ความช่วยเหลือตามโครงการฯ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรรวบรวมและจัดส่งข้อมูลให้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรรวมทั้งหมด จำนวน 7,787,211 ราย และ ธ.ก.ส. ดำเนินการโอนเงินช่วยเหลือเกษตรกรได้ 7,565,880 ราย จำนวนเงิน 113,304.400 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 97.16 ของจำนวนเกษตรกรที่ส่งให้ ธ.ก.ส. มีรายละเอียดดังนี้

1) มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 28 เมษายน 2563 และวันที่ 16 มิถุนายน 2563 จัดส่งรายชื่อให้ ธ.ก.ส. จำนวน 7,747,490 ราย โอนเงินให้เกษตรกร จำนวน 7,486,705 ราย จำนวนเงิน 112,126.730 ล้านบาท โดยเป็นการโอนงวดที่ 1 (เดือน พ.ค.) จำนวน 7,486,705 ราย จำนวนเงิน 37,433.525 ล้านบาท โอนเงินงวดที่ 2 (เดือน มิ.ย.) จำนวน 7,472,114 ราย จำนวนเงิน 37,360.570 ล้านบาท และโอนเงินงวดที่ 3 (เดือน ก.ค.) จำนวน 7,466,527 ราย จำนวนเงิน 37,332.635 ล้านบาท ซึ่งดำเนินการโอนเสร็จสิ้นแล้ว เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2563

2) มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2563 เห็นชอบให้ขยายระยะเวลาการช่วยเหลือเกษตรกรจำนวน 149,377 ราย โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มเกษตรกรที่ยังไม่สามารถขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรได้อย่างสมบูรณ์ เกษตรกรที่อุทธรณ์ รวมถึงกลุ่มที่ไม่ได้รับสิทธิ์เงินช่วยเหลือภายใต้โครงการฯ และได้ผ่านการพิจารณาของ กษ. แล้ว จำนวน 39,721 ราย โดยให้จ่ายเงินภายในวันที่ 15 กันยายน 2563 และ 2) กลุ่มเกษตรกรที่ยังไม่แจ้งเลขบัญชีรับโอนเงิน (ภายใต้ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่

28 เมษายน 2563) จำนวน 109,656 ราย โดยให้จ่ายเงินภายในวันที่ 30 กันยายน 2563 ดำเนินการโอนเงินให้เกษตรกร รวมทั้งสิ้น 74,305 ราย จำนวนเงิน 1,104.625 ล้านบาท ดังนี้

2.1) กลุ่มที่ 1 ดำเนินการโอนเงินให้เกษตรกร จำนวน 37,148 ราย จำนวนเงิน 557.220 ล้านบาท ไม่สามารถโอนเงินได้จำนวน 2,482 ราย เนื่องจากไม่พบบัญชีเงินฝาก บัญชีเงินฝากไม่ผ่านการตรวจสอบ และ ธ.ก.ส. ส่งรายชื่อคืน กษ. หลังตรวจสอบสถานะการมีชีวิตกับกระทรวงมหาดไทย จำนวน 91 ราย

2.2) กลุ่มที่ 2 ดำเนินการโอนเงินให้เกษตรกร จำนวน 37,155 ราย จำนวนเงิน 547.375 ล้านบาท ไม่สามารถโอนเงินได้ จำนวน 72,223 ราย เนื่องจากไม่พบบัญชีเงินฝาก/บัญชีเงินฝากไม่ผ่านการตรวจสอบ รวมถึงเกษตรกรที่มีสถานะคืนสิทธิ์ จำนวน 278 ราย

ทั้งนี้ ธ.ก.ส. โอนเงินช่วยเหลือเกษตรกรที่ไม่สามารถโอนเงินช่วยเหลือได้ทันวันที่ 30 กรกฎาคม 2563 เนื่องจากเกษตรกรแจ้งเลขบัตรประจำตัวประชาชนผิด และเกษตรกรมีการปรับปรุงข้อมูลทะเบียนราษฎรใหม่ จำนวน 2 ราย จำนวนเงิน 30,000 บาท

3) มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 22 กันยายน 2563 เห็นชอบให้การช่วยเหลือเกษตรกรกลุ่มทดแทน ผู้เสียชีวิตที่รับสิทธิ์ภายใต้โครงการ ฯ ตามมติ ครม. วันที่ 28 เมษายน 2563 โดยจัดส่งรายชื่อให้ ธ.ก.ส. จำนวน 5,278 ราย ดำเนินการโอนเงินให้เกษตรกร จำนวน 4,870 ราย จำนวนเงิน 73.045 ล้านบาท ไม่สามารถโอนเงินได้จำนวน 390 ราย เนื่องจากไม่พบบัญชีเงินฝาก บัญชีเงินฝากไม่ผ่านการตรวจสอบ และ ธ.ก.ส. ส่งรายชื่อคืน กษ. หลังตรวจสอบสถานะการมีชีวิตกับกระทรวงมหาดไทย จำนวน 18 ราย

4.1.2 การช่วยเหลือสามารถบรรเทาความเดือดร้อนของเกษตรกร

การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่เกิดขึ้นส่งผลให้สภาพความเป็นอยู่ของเกษตรกรที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งเกษตรกรจะได้รับผลกระทบในด้านรายได้ ค่าใช้จ่ายในครัวเรือน การเดินทาง ตลอดจนความเครียด/สุขภาพจิตที่เกิดขึ้น โดยเกษตรกรร้อยละ 99.54 เห็นว่าการดำเนินงานโครงการฯ สามารถช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนของเกษตรกรได้ในระดับมาก คะแนนเท่ากับ 4.11 มีเพียงร้อยละ 0.46 ที่เห็นว่าไม่สามารถบรรเทาความเดือดร้อนได้ เนื่องจากเห็นว่าความเดือดร้อนที่ได้รับ มีมากกว่า ค่าใช้จ่ายในการทำการเกษตรมีจำนวนมากกว่าเงินที่ได้รับ อีกทั้งการช่วยเหลือไม่ครอบคลุมเกษตรกรทุกราย

4.1.3 มูลค่าทางเศรษฐกิจจากการดำเนินงานโครงการ

เกษตรกรที่ได้รับเงินช่วยเหลือตามโครงการแล้ว มีการนำเงินไปใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ส่วนใหญ่ เกษตรกรร้อยละ 71.58 นำเงินไปลงทุนทางการเกษตร เช่น ซื้อปุ๋ย ยา ฮอร์โมน อาหารสัตว์ พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ และปรับปรุงโรงเรือน ปรับปรุงบ่อเลี้ยงสัตว์น้ำ ตลอดจนอุปกรณ์ทางการเกษตร รองลงมาร้อยละ 62.56 นำเงินไปซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคภายในครัวเรือน ทั้งนี้ จำนวนเงินที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์โอนเงินช่วยเหลือเกษตรกร ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม - 30 กันยายน 2563 จะก่อให้เกิดเงินหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจจำนวน 401,813 ล้านบาท หรือคิดเป็น 3.48 เท่าของเงินช่วยเหลือทั้งหมด โดยเงินหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจเกิดจากการใช้จ่ายในการอุปโภคบริโภคและการลงทุน ซึ่งจะเกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอกชุมชน ทำให้มีการหมุนเวียนเงินต่อเศรษฐกิจชุมชนต่อชุมชนมากขึ้น ซึ่งจะช่วยให้เกษตรกรมีรายได้เพียงพอต่อการ

ยังชีพในช่วงภาวะวิกฤติ และมีความจำเป็นเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาเพื่อเพิ่มเติมสภาพคล่องทางเศรษฐกิจของรัฐบาล

4.1.4 ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการ

เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 99.42 พึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการในระดับมาก ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.16 มีเกษตรกรเพียงร้อยละ 0.58 ไม่พึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการ โดยเมื่อพิจารณาจำแนกตามประเภทการขึ้นทะเบียนเกษตรกร พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกหม่อนไหมมีความพึงพอใจต่อโครงการมากที่สุด รองลงมาได้แก่ เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ ผู้ปลูกพืช ผู้ปลูกยาสูบ เกษตรกรประมง ผู้ปลูกยาง และผู้ปลูกอ้อย ตามลำดับ

ทั้งนี้ หากเกิดเหตุการณ์ลักษณะนี้ในอนาคต รูปแบบที่เกษตรกรต้องการให้ช่วยเหลืออันดับ 1 คือ การให้เงินช่วยเหลือ อันดับที่ 2 การสนับสนุนปัจจัยการผลิต อันดับที่ 3 ทำให้ราคาผลผลิตสูงขึ้น อันดับที่ 4 จัดหาตลาด และช่วยกระจายผลผลิตของเกษตรกร อันดับที่ 5 จัดอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกร และอันดับที่ 6 เป็นการช่วยเหลือเรื่องอื่น ๆ ได้แก่ การสนับสนุนเครื่องมือทำการเกษตร การสนับสนุนปัจจัยพื้นฐาน เช่น การชลประทาน สร้างบ่อน้ำ เทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการเพาะปลูก และลดดอกเบี้ยเงินกู้ เป็นต้น

4.1.5 การปรับเปลี่ยนวิธีการทำการเกษตรของเกษตรกร

การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลให้รูปแบบ วิธีการทำการเกษตรของเกษตรกรตลอดจนชีวิตประจำวันเปลี่ยนแปลงไป โดยที่เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 52.87 มีการปรับเปลี่ยนมาทำการเกษตรแบบผสมผสานมากที่สุด เพื่อให้สามารถมีผลผลิตจำหน่ายได้ตลอดปี โดยเกษตรกรที่มีการปรับเปลี่ยนเป็นการทำการเกษตรผสมผสานส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย และผู้ปลูกยาง รองลงมาร้อยละ 37.57 มีการปรับเปลี่ยนโดยการนำเทคโนโลยีหรือเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตรเข้ามาใช้ เพื่อลดปัญหาเรื่องการขาดแคลนแรงงาน ซึ่งส่วนใหญ่แล้วเป็นเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย และเกษตรกรผู้ปลูกพืช แต่เกษตรกรส่วนใหญ่มีการปรับเปลี่ยนหรือวิธีการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรน้อย จะเห็นได้ว่า เกษตรกรร้อยละ 65.39 ยังคงจำหน่ายผลผลิตผ่านช่องทางเดิม มีเกษตรกรเพียงร้อยละ 25.15 ที่มีการจำหน่ายผ่านช่องทางออนไลน์ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ และเกษตรกรประมง นอกจากนี้จะปรับเปลี่ยนรูปแบบวิธีการทางการเกษตรตามที่กล่าวมาแล้ว ยังมีเกษตรกรร้อยละ 69.75 ที่มีการทำอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้เพิ่มเติมให้กับครัวเรือน โดยส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ และเกษตรกรผู้ปลูกยาง

4.2 ข้อค้นพบ

ในช่วงระหว่างการทำโครงการฯ คณะกรรมการฯ และหน่วยงานที่ร่วมรับผิดชอบโครงการได้มีการปรับปรุงกระบวนการ หลักเกณฑ์ เงื่อนไข เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายโครงการ เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐบาล ที่ต้องการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ได้รับผลกระทบอย่างทั่วถึง ทั้งนี้ประเด็นปัญหาที่ค้นพบ ซึ่งได้มีการปรับปรุงแก้ไขแล้ว และเห็นควรให้มีการปรับปรุงเพิ่มเติม ดังนี้

4.2.1 ด้านระยะเวลาและขั้นตอนในการดำเนินโครงการ

1) เป็นโครงการที่มีความเร่งด่วน และครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายจำนวนมาก จึงมีการปรับหลักเกณฑ์ เงื่อนไขต่าง ๆ ให้เหมาะสม สอดรับสภาพข้อเท็จจริง และขยายระยะเวลาโครงการให้สามารถดำเนินงานได้แล้วเสร็จตามเจตนารมณ์โครงการที่ต้องการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบอย่างทั่วถึง

2) ระยะเวลาในการรับขึ้นทะเบียนเกษตรกรหรือปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรค่อนข้างน้อย เจ้าหน้าที่ต้องเร่งบันทึกข้อมูล ประกอบกับมีเกษตรกรที่กังวลว่าตนเองจะไม่ได้รับสิทธิ์ ออกมาติดต่อประสานงานที่หน่วยงานในพื้นที่เป็นจำนวนมาก ก่อให้เกิดความแออัด และเสี่ยงต่อการติดเชื้อของโรคระบาดไวรัสโคโรนา 2019

3) การทำประชาคมไม่สามารถทำได้ครอบคลุมทุกพื้นที่ ด้วยข้อจำกัดของการเดินทาง ในช่วงระหว่างการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และช่วงระยะเวลาที่ให้ดำเนินการค่อนข้างน้อย

4) เกษตรกรที่ยังไม่ได้รับเงิน เห็นว่า ระยะเวลาในการพิจารณาผลการอุทธรณ์ใช้เวลานานเกินไป โดยเกษตรกรในกลุ่มดังกล่าว ส่วนใหญ่ ไม่มีสิทธิ์ได้รับเงินเยียวยา เนื่องจากมีคุณสมบัติที่ไม่เข้าหลักเกณฑ์ของโครงการ เช่น ได้รับสิทธิจากประกันสังคม ข้าราชการ และข้าราชการบำนาญ เป็นต้น

5) ระบบสำหรับการบันทึกข้อมูลการขึ้นทะเบียนเกษตรกรมีผู้เข้าใช้ในเวลาเดียวกันเป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดปัญหาขัดข้อง ล่าช้า ส่งผลให้บางครั้งข้อมูลสูญหาย

4.2.2 ด้านการขึ้นทะเบียนเกษตรกร

1) เกษตรกรบางส่วนยังไม่ให้ความสำคัญกับการขึ้นทะเบียนเกษตรกรหรือปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรให้เป็นปัจจุบัน เมื่อมีการช่วยเหลือโดยใช้ข้อมูลทะเบียนเกษตรกรเป็นหลักเกณฑ์ ทำให้มีเกษตรกรบางส่วนเสียโอกาสรับความช่วยเหลือ

2) เกษตรกรบางส่วนที่ยังไม่เคยขึ้นทะเบียนเกษตรกร มีความเข้าใจเรื่องการขึ้นทะเบียนเกษตรกรคลาดเคลื่อน ตลอดจนการขึ้นทะเบียนบางหน่วยงานที่ต้องใช้เอกสารประกอบค่อนข้างมาก เกษตรกรไม่ทราบรายละเอียดมาก่อน จัดเตรียมเอกสารไม่ครบถ้วนเกษตรกรต้องกลับไปเตรียมเอกสารมาดำเนินการใหม่ ทำให้การขึ้นทะเบียนล่าช้า

3) เกษตรกรบางส่วนไม่ทราบหลักเกณฑ์ช่วยเหลือของโครงการที่ชัดเจน โดยเข้าใจว่าเมื่อทำการเกษตรแล้ว แม้ว่าจะไม่ได้ขึ้นทะเบียนเกษตรกร หรือปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร ก็จะได้รับสิทธิ์การช่วยเหลือแน่นอนจึงไม่ดำเนินการอะไร

4) เกษตรกรบางรายเมื่อมีการเสียชีวิตแล้ว สมาชิกในครอบครัว ไม่มีการปรับปรุงข้อมูลเพื่อแจ้งเปลี่ยนชื่อผู้ขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับหน่วยงานที่รับผิดชอบ ทำให้พลาดโอกาสการได้รับเงินช่วยเหลือ

5) ข้อมูลทะเบียนเกษตรกรมีความซ้ำซ้อนกันในแต่ละหน่วยงาน เนื่องจากเกษตรกรในครัวเรือนมีการทำการเกษตรหลายประเภท รวมทั้งแต่ละหน่วยงานมีหลักเกณฑ์การรับขึ้นทะเบียนเกษตรกรแตกต่างกัน ตามวัตถุประสงค์การใช้งานหรือกฎหมายของหน่วยงานเอง

6) เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรแล้ว แต่เมื่อตรวจสอบสิทธิ์ก็กลับพบว่าไม่ได้รับสิทธิ์ภายใต้โครงการฯ เนื่องจากตรวจสอบพบความซ้ำซ้อนกับสิทธิ์อื่น ๆ เช่น ประกันสังคม ข้าราชการบำนาญด้วย ซึ่งเมื่อสอบถามไปยังหน่วยงานที่ขึ้นทะเบียนไม่สามารถตรวจสอบได้

4.2.3 ด้านการตรวจสอบความซ้ำซ้อนของข้อมูล

1) ข้อมูลที่ได้รับจากหน่วยงานขึ้นทะเบียนเกษตรกร 7 หน่วยงาน พบว่า บางส่วนมีความคลาดเคลื่อน เช่น เลขบัตรประจำตัวประชาชนไม่ตรงกับชื่อ มีจำนวนไม่ครบ 13 หลัก เลขบัตรประจำตัวประชาชนเดียวกัน แต่รายชื่อในแต่ละฐานข้อมูลไม่เหมือนกัน เป็นต้น

2) การดำเนินการโครงการเริ่มในเดือนพฤษภาคม 2563 เป็นการดำเนินงานคู่ขนานไปกับโครงการเราไม่ทิ้งกัน ของกระทรวงการคลัง ซึ่งยังไม่สิ้นสุด ข้อมูลมีการเคลื่อนไหวทุกวัน ทำให้การตรวจสอบความซ้ำซ้อนมีความยุ่งยาก และอาจมีข้อมูลคลาดเคลื่อน

3) ข้อมูลสิทธิ์ประกันสังคมของสำนักงานประกันสังคมมีรายละเอียดปลีกย่อยมาก และมีการเคลื่อนไหวทุกวัน จึงใช้ข้อมูลการตรวจสอบสิทธิ์ ณ เดือนพฤษภาคม 2563 เป็นฐานข้อมูลประกอบในการพิจารณาข้ออุทธรณ์ทบทวนสิทธิ์ของเกษตรกร

4) การจัดส่งข้อมูลให้ ธ.ก.ส. เพื่อตรวจสอบข้อมูลกับทะเบียนราษฎร์ของกระทรวงมหาดไทยตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในคู่มือโครงการฯ พบว่ามีข้อมูลส่วนบุคคลบางรายที่ไม่ได้รับการปรับปรุงให้เป็นปัจจุบัน ทำให้เสียเวลาในการส่งข้อมูลตรวจสอบย้อนกลับไปมา

5) การตรวจสอบสถานการณ์มีชีวิตรของเกษตรกรกับข้อมูลทะเบียนราษฎร์ของกระทรวงมหาดไทย มีความล่าช้า เนื่องจากมีเกษตรกรจำนวนมาก การตรวจสอบต้องดำเนินการตรวจสอบเป็นรอบ ๆ และมีระยะเวลาในการตรวจสอบ บางครั้งผลการตรวจสอบขึ้นสถานะไม่พบในทะเบียนราษฎร์หรือถูกจำหน่าย ทำให้ไม่สามารถดำเนินการต่อได้

4.2.4 ด้านการโอนเงินเข้าบัญชีเกษตรกร

1) เกษตรกรที่มีบัญชีธนาคารของ ธ.ก.ส. บางรายถูกอายัดบัญชี เนื่องจากไม่มีการเคลื่อนไหวบัญชีเป็นระยะเวลานาน นอกจากนี้มีเกษตรกรที่ปิดบัญชีระหว่างการดำเนินงาน เช่น รับเงินช่วยเหลือแล้ว 1 งวด หรือ 2 งวด แล้ว เกษตรกรปิดบัญชี ทำให้ ธ.ก.ส. ไม่สามารถโอนเงินในงวดต่อไปได้อีก ซึ่งเกษตรกรที่ปิดบัญชีก่อนการดำเนินงานโครงการเสร็จสิ้นนั้น มีสาเหตุมาจากเกษตรกรเสียชีวิต และโครงการนี้ตีความเรื่องการเสียชีวิตว่าเมื่อผู้ได้รับสิทธิ์เสียชีวิตแล้ว สิทธิ์จะไม่ตกไปยังทายาท จึงดำเนินการปิดบัญชีธนาคารของเกษตรกรรายดังกล่าว

2) การตรวจสอบบัญชีต่างธนาคารของเกษตรกร เมื่อใช้ระบบตรวจสอบของ ธ.ก.ส. ไม่พบบัญชีเกษตรกร ทำให้ไม่สามารถโอนเงินได้ ซึ่งเกษตรกรจะต้องดำเนินการแจ้งเลขที่บัญชีผ่านเว็บไซต์ www.เยียวยาเกษตรกร.com ธ.ก.ส. จึงจะสามารถโอนเงินเข้าบัญชีได้

3) เกษตรกรที่มีบัญชีเงินฝากของ ธ.ก.ส. จะทำให้การโอนเงินช่วยเหลือจะเป็นไปด้วยความรวดเร็วกว่าการมีบัญชีต่างธนาคารอื่น อีกทั้งหากพบปัญหา ธ.ก.ส.จะสามารถแก้ไขและดำเนินการต่อไปได้สะดวกกว่า

4.4) เกษตรกรผู้สูงอายุบางส่วนไม่มีบัญชีธนาคาร ทำให้พลาดโอกาสในการรับเงินช่วยเหลือ

4.2.5 ด้านการประชาสัมพันธ์

1) ข้อมูลข่าวสารที่เผยแพร่ทางสื่อสังคมออนไลน์ ทำให้การประชาสัมพันธ์โครงการมีความรวดเร็วและทั่วถึง อย่างไรก็ตาม ความคลาดเคลื่อนของข้อมูล บางครั้งทำให้เจ้าหน้าที่ และเกษตรกรเกิดความสับสน ส่งผลให้การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่มีความยุ่งยาก ลำช้า เนื่องจากต้องสอบถามเพิ่มเติมจากหน่วยงานอื่นที่เพิ่มเติม

2) เกษตรกรบางรายไม่ทราบว่ามีการเปิดให้เกษตรกรสามารถยื่นอุทธรณ์ด้วยตนเองได้ ณ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ จึงไม่ได้ทำการอุทธรณ์ทำให้พลาดโอกาสอุทธรณ์ขอทบทวนสิทธิ์

4.2.6 ด้านบุคลากรในการปฏิบัติงาน

1) เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานมีไม่เพียงพอต่อปริมาณงานที่ค่อนข้างมาก และมีระยะเวลาจำกัด เช่น การรับขึ้นทะเบียน/การปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร การบันทึกข้อมูลการรับอุทธรณ์ การตรวจสอบข้อมูลการขึ้นทะเบียนของเกษตรกร จึงทำให้เจ้าหน้าที่ต้องเร่งทำงานล่วงเวลาเพื่อบันทึกข้อมูลให้ทันต่อเวลาที่กำหนดไว้ และจำเป็นต้องทำงานภายใต้ความเสี่ยงในการติดต่อของโรคระบาดไวรัสโคโรนา 2019

2) เจ้าหน้าที่ที่มีความเครียด และวิตกกังวลในช่วงระยะเวลาที่ดำเนินการ ซึ่งยังมีการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งในการปฏิบัติงานจะต้องมีเกษตรกรเข้ามาติดต่อ ณ หน่วยงานเป็นจำนวนมาก อาจเป็นแหล่งแพร่กระจายเชื้อโรคได้

4.2.7 ด้านงบประมาณ

1) งบประมาณที่เจ้าหน้าที่ใช้ในการดำเนินงานโครงการในระดับพื้นที่ ซึ่งเป็นงบประมาณปกติของหน่วยงานไม่เพียงพอและได้รับล่าช้า บางแห่งไม่ได้รับการจัดสรรเพิ่มเติมเป็นการเฉพาะสำหรับโครงการหน่วยงานในพื้นที่จึงใช้งบประมาณปกติของหน่วยงานตนเอง

2) การที่เจ้าหน้าที่ต้องปฏิบัติงานล่วงเวลาเพื่อบันทึกข้อมูล ตรวจสอบข้อมูลของเกษตรกรที่ใช้เวลานานซึ่งไม่สามารถเบิกค่าอาหารทำการนอกเวลาได้

4.2.8 ด้านอื่น ๆ

1) อุปกรณ์สำนักงาน เช่น คอมพิวเตอร์ โน้ตบุ๊ก อินเทอร์เน็ตสำหรับบันทึกข้อมูลเกษตรกรเข้าระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรมีไม่เพียงพอ

2) สถานที่สำหรับให้บริการแก่เกษตรกรบางแห่งมีความคับแคบ ไม่สามารถรองรับเกษตรกรที่มีจำนวนมากได้ ด้วยข้อจำกัดด้านมาตรการป้องกันการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

3) ข้อจำกัดของการใช้เทคโนโลยีของเกษตรกรบางราย ในการตรวจสอบข้อมูลการได้รับสิทธิ์การโอนเงินเข้าบัญชี การอุทธรณ์ผ่านเว็บไซต์ โดยเฉพาะเกษตรกรที่มีอายุมาก ที่ไม่สามารถดำเนินการได้ด้วยตนเอง จึงต้องให้เจ้าหน้าที่ ลูก หลาน เพื่อดำเนินการให้

4) เกษตรกรส่วนใหญ่ยังมีความต้องการให้รัฐช่วยเหลือในรูปแบบการให้เงินช่วยเหลือเป็นลำดับแรก ในขณะที่เจ้าหน้าที่เห็นว่าควรช่วยเหลือด้านการตลาด

4.3 ข้อเสนอแนะ

4.3.1 ด้านระยะเวลาและขั้นตอนในการดำเนินงาน

1) ควรกำหนดระยะเวลาการดำเนินงานแต่ละขั้นตอนให้เหมาะสมกับปริมาณงานที่ต้องดำเนินการ เพื่อไม่เกิดความผิดพลาด หรือข้อมูลตกหล่น และเกษตรกรไม่ต้องเดินทางมารับบริการอย่างแออัด ณ ที่ตั้งหน่วยงานในช่วงเวลาเดียวกัน

2) ควรชี้แจงรายละเอียด หลักเกณฑ์ ขั้นตอนการดำเนินงานให้ชัดเจน และมีความแน่นอน ข้อมูลไม่มีการปรับเปลี่ยน เพื่อให้การปฏิบัติงานเกิดความเข้าใจในแนวทางเดียวกัน

3) ควรมีการเตรียมความพร้อมของระบบการบันทึกข้อมูลเกษตรกร เพื่อรองรับการดำเนินงานโครงการที่เร่งด่วน และมีผู้ใช้บริการในช่วงเวลาเดียวกันเป็นจำนวนมาก

4) ควรเน้นการประชาสัมพันธ์ผ่านเจ้าหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทย ที่มีกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน ซึ่งจะช่วยให้ข้อมูลถึงเกษตรกรได้รวดเร็วมากกว่า จะทำให้การดำเนินงานโครงการมีความรวดเร็วมากขึ้น

5) ควรมีการวางแผนการทำงาน ตลอดจนขั้นตอนการดำเนินงาน เจาะลึก หลักเกณฑ์ต่าง ๆ ของโครงการที่ชัดเจน รวมทั้งมีระยะเวลาในการดำเนินงานแต่ละขั้นตอน เพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาดของการทำงาน

4.3.2 ด้านการขึ้นทะเบียนเกษตรกร

1) การดำเนินมาตรการ นโยบาย โครงการช่วยเหลือหรือแก้ไขปัญหาทางภาครัฐต่าง ๆ ควรให้ความสำคัญกับการขึ้นทะเบียนเกษตรกรหรือเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรเท่านั้น เพื่อสร้างความตระหนักให้เกษตรกรเห็นความสำคัญของการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรสม่ำเสมอ

2) ควรมีการออกแบบ หรือปรับปรุงระบบ Farmer One เพื่อให้เอื้อประโยชน์ในการใช้หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชนช่วยเหลือในลักษณะนี้ในอนาคต

4.3.3 ด้านการตรวจสอบความซ้ำซ้อนของข้อมูล

1) ควรมีการจัดทำระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรที่เป็นฐานข้อมูลเดียวกัน โดยทุกหน่วยงานสามารถดึงฐานข้อมูลไปปรับปรุงหรือขึ้นทะเบียนเกษตรกรได้ เพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อน

2) ควรมีการเชื่อมโยงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกับฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร์ กรมที่ดิน และสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จะทำให้การดำเนินงานอื่น ๆ หรือการปรับปรุงข้อมูลของหน่วยงาน มีความเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ การตรวจสอบคัดกรองข้อมูลจะดำเนินการได้รวดเร็วขึ้น และสามารถใช้อข้อมูลในการดำเนินงานมาตรการ/โครงการได้หลากหลายมากขึ้น

3) การออกมาตรการ นโยบาย โครงการช่วยเหลือของรัฐ มีการช่วยเหลือเยียวยาในโครงการต่าง ๆ จำแนกตามกระทรวงหรือหน่วยงาน และได้ดำเนินการในช่วงเวลาเดียวกัน มีการเหลื่อมเวลากัน รวมถึงมีการขยายเวลาเพิ่มเติม จึงเกิดความไม่แน่นอนของการได้รับสิทธิ์เยียวยาภายใต้การดำเนินงานของแต่ละโครงการ ดังนั้น กรณีที่ตัดสินใจจะจ่ายเงินช่วยเหลือเยียวยาจากเหตุโรคระบาดร้ายแรงในลักษณะนี้ ควรพิจารณาถึงผลกระทบทางสังคม และความเหลื่อมล้ำในการได้รับสิทธิ์ หรือไม่ได้รับสิทธิ์ ประกอบการพิจารณาด้วย เนื่องจากผลกระทบของโรคระบาดฯ เป็นไปในวงกว้าง และครอบคลุมทุกภาคส่วน

4.3.4 ด้านการตรวจสอบสถานะการมีชีวิตของเกษตรกร

ควรให้หน่วยงานที่รับขึ้นทะเบียนเกษตรกรตรวจสอบและยืนยันข้อมูลการมีชีวิตของเกษตรกรให้ครบถ้วน ถูกต้อง ชัดเจน ก่อนมีการส่งรายชื่อไปยัง ธ.ก.ส. เพื่อลดปัญหาความล่าช้าในการตรวจสอบ

4.3.5 ด้านการโอนเงินเข้าบัญชีเกษตรกร

ควรมีการสนับสนุนให้เกษตรกรเปิดบัญชีเงินฝากกับ ธ.ก.ส. เนื่องจากเมื่อมีโครงการที่ช่วยเหลือเกษตรกร โดยส่วนใหญ่จะดำเนินการผ่าน ธ.ก.ส. ซึ่งจะทำให้การดำเนินงานมีความรวดเร็วทันเวลา และเกษตรกรจะได้ไม่พลาดโอกาสรับความช่วยเหลือ

4.3.6 ด้านการประชาสัมพันธ์

ควรแจ้งข้อมูลข่าวสารผ่านกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน ซึ่งเป็นช่องทางที่สามารถเข้าถึงเกษตรกรได้รวดเร็ว สะดวก และมีประสิทธิภาพมากที่สุด เนื่องจากเป็นช่องทางที่ใกล้ตัวเกษตรกรมากที่สุด

4.3.7 ด้านบุคลากรในการปฏิบัติงาน

ควรมีการจ้างบุคลากร หรือเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเพิ่มเติมเพื่อดำเนินการโครงการที่มีข้อจำกัดในด้านระยะเวลาในลักษณะนี้ จะทำให้สามารถปฏิบัติงานได้รวดเร็วขึ้น และเป็นไปตามกำหนดของโครงการ

4.3.8 ด้านอื่น ๆ

1) ควรจัดหาวัสดุ อุปกรณ์สำนักงานให้เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน

2) ควรมีการประชาสัมพันธ์หรือมีช่องทางให้เกษตรกรสามารถตรวจสอบสิทธิ์ หรือตรวจสอบข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการนอกเหนือจากการตรวจสอบบนเว็บไซต์/แอปพลิเคชัน เนื่องจากเกษตรกรบางรายไม่สามารถเข้าถึงเทคโนโลยีได้ทั่วถึง

3) การออกนโยบายหรือโครงการต่าง ๆ จากภาครัฐ เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรนั้น มีการดำเนินงานที่ส่งผลกระทบต่อถึงกันพอสมควร เกษตรกรบางส่วนที่ได้สิทธิ์จากโครงการเราไม่ทิ้งกัน เมื่อต้องการได้รับสิทธิ์ช่วยเหลือเยียวยาของ กษ. จึงสละสิทธิ์โครงการเราไม่ทิ้งกัน แต่ชื่อยังอยู่ในระบบของโครงการเราไม่ทิ้งกัน เมื่อตรวจสอบความซ้ำซ้อนจึงทำให้เกษตรกรเสียสิทธิ์ในการรับเงินช่วยเหลือ ซึ่งอาจเป็นข้อเสนอแนะได้ว่า หากมีโครงการในลักษณะนี้อีก ควรเป็นการช่วยเหลือในภาพรวมทั้งประเทศจะสามารถช่วยเหลือได้ครอบคลุมทุกกลุ่มมากกว่า

บรรณานุกรม

- พนิต เข้มทอง. (2554). *การติดตามและประเมินผลโครงการ*. เอกสารประกอบการสัมมนาโครงการปรับปรุงคู่มือการติดตามและประเมินผล ปี 2554 – 2555. สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร.
- รังสรรค์ ประเสริฐศรี. (2548). *พฤติกรรมองค์กร*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ธรรมสาร จำกัด.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ.: สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์.
- ศูนย์ประเมินผล. (2554). *การติดตามและประเมินผลโครงการ*. กรุงเทพฯ . สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2552). *ทฤษฎีการประเมิน (พิมพ์ครั้งที่ 7)*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมคิด พรหมจ้อย. (2550). *เทคนิคการประเมินโครงการ (พิมพ์ครั้งที่ 5)*. นนทบุรี: จตุพร ดีไซน์
- สุวรรณ นาควิบูลย์วงศ์. (2557). *การติดตามและประเมินผลโครงการ : แนวคิดสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2558). *การประเมินผลมาตรการชดเชยรายได้แก่เกษตรกรผู้ปลูกข้าวไร่ละ 1,000 บาท*. กรุงเทพฯ. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2558). *การประเมินผลมาตรการชดเชยรายได้แก่เกษตรกรผู้ปลูกยางไร่ละ 1,000 บาท*. กรุงเทพฯ. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2559). *คู่มือมาตรฐานตัวชี้วัดการประเมินผลโครงการ*. กรุงเทพฯ: กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2559). *คู่มือการจัดทำเอกสารวิจัยและเอกสารประเมินผล* สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. กรุงเทพฯ : กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- W.K. Kellogg Foundation. (2004). *Logic Model Development Guide*. W.K. Kellogg Foundation Michigan.
- Rensis Likert. (1932). *A technique for the measurement attitudes*. *Archives of Psychology*. New York University.

ภาคผนวก

ภาคผนวกที่ 1

คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามประเมินผลโครงการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบ
จากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ที่ ๖๖๗/๒๕๖๓

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการติดตามประเมินผลโครงการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๖๓ เห็นชอบให้ดำเนินโครงการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ภายใต้พระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหา เยียวยาและฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ พ.ศ. ๒๕๖๓ นั้น

เพื่อสนับสนุนให้การขับเคลื่อนโครงการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ บรรลุตามวัตถุประสงค์อำนวยการตามความในมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จึงแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามประเมินผลโครงการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

องค์ประกอบ

๑. เลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	ประธานกรรมการ
๒. รองเลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ที่ได้รับมอบหมาย	รองประธานกรรมการ
๓. รองอธิบดีกรมประมง	กรรมการ
๔. รองอธิบดีกรมปศุสัตว์	กรรมการ
๕. รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร	กรรมการ
๖. รองอธิบดีกรมหม่อนไหม	กรรมการ
๗. ผู้แทนสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	กรรมการ
๘. ผู้แทนการยางแห่งประเทศไทย	กรรมการ
๙. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย	กรรมการ
๑๐. ผู้แทนกรมสรรพสามิต	กรรมการ
๑๑. ผู้แทนธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	กรรมการ
๑๒. ผู้แทนศูนย์ข้อมูลเกษตรแห่งชาติสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	กรรมการ
๑๓. ผู้อำนวยการศูนย์สารสนเทศการเกษตร
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	กรรมการ
๑๔. เลขาธิการกรมสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	กรรมการ
๑๕. ผู้เชี่ยวชาญด้านประเมินผลการพัฒนาการเกษตร
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	กรรมการและเลขานุการ

๑๖. ผู้อำนวยการ...

๑๖. ผู้อำนวยการส่วนวิชาการและนวัตกรรมการประเมินผล
ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	ผู้ช่วยเลขานุการ
๑๗. นางทริสตรี จันดี๊ะ เศรษฐกรชำนาญการพิเศษ
ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	ผู้ช่วยเลขานุการ

อำนาจหน้าที่

๑. กำหนดกรอบ และวิธีการติดตามประเมินผลโครงการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
 ๒. ติดตามประเมินผลโครงการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
 ๓. รายงานผลการติดตามประเมินผลต่อปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
 ๔. แต่งตั้งคณะกรรมการ คณะทำงาน หรือมอบหมายเจ้าหน้าที่เพื่อดำเนินงานได้ตามความจำเป็นและเหมาะสม
 ๕. ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย
- ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

(นายอนันต์ สุวรรณรัตน์)
ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ภาคผนวกที่ 2

คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาการอุทธรณ์โครงการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบ
จากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ที่ ๖๙๕ /๒๕๖๓

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาการอุทธรณ์โครงการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๖๓ เห็นชอบผลการพิจารณาของคณะกรรมการกลั่นกรองการใช้จ่ายเงินกู้ ซึ่งได้เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติโครงการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ภายใต้พระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหา เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ พ.ศ. ๒๕๖๓ โดยการจ่ายเงินเยียวยาช่วยเหลือเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนไว้แล้วหรือเกษตรกรผู้ขึ้นทะเบียนรายใหม่กับหน่วยงานของรัฐ ตามหลักเกณฑ์วิธีการ ที่คณะกรรมการกำหนด นั้น

ในการนี้ อาจมีเกษตรกรผู้ไม่ได้รับการพิจารณาจ่ายเงินเยียวยาใช้สิทธิอุทธรณ์ ดังนั้น เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมและเพื่อให้การพิจารณาอุทธรณ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย รัดกุม และมีประสิทธิภาพ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จึงแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาการอุทธรณ์โครงการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

องค์ประกอบ

๑. ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	ประธานกรรมการ
๒. รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายสำราญ สาราบรรณ์)	รองประธานกรรมการ
๓. อธิบดีกรมประมง	กรรมการ
๔. อธิบดีกรมปศุสัตว์	กรรมการ
๕. อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร	กรรมการ
๖. อธิบดีกรมหม่อนไหม	กรรมการ
๗. ผู้ว่าการการยางแห่งประเทศไทย	กรรมการ
๘. อธิบดีกรมสรรพสามิต	กรรมการ
๙. เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย	กรรมการ
๑๐. ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	กรรมการ
๑๑. เลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	กรรมการและเลขานุการ
๑๒. รองเลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (นายพลเชษฐ์ ตรีโช)	ผู้ช่วยเลขานุการ
๑๓. ผู้ช่วยปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายวิชัย ไตรสุรัตน์)	ผู้ช่วยเลขานุการ
๑๔. ผู้อำนวยการศูนย์สารสนเทศการเกษตร
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	ผู้ช่วยเลขานุการ

อำนาจหน้าที่...

อำนาจหน้าที่

๑. พิจารณาอุทธรณ์ตามโครงการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ให้เป็นไปด้วยความรวดเร็ว รัดกุม ตามหลักเกณฑ์การขึ้นทะเบียนเกษตรกรในแต่ละหน่วยงานกำหนด และคำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด

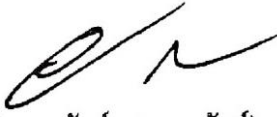
๒. ประกาศผลการพิจารณาอุทธรณ์ให้ผู้อุทธรณ์ทราบโดยเร็ว

๓. แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ คณะทำงาน หรือมอบหมายเจ้าหน้าที่เพื่อดำเนินงานได้ตามความจำเป็นและเหมาะสม

๔. ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

(นายอนันต์ สุวรรณรัตน์)

ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ภาคผนวกที่ 3

การวิเคราะห์ผลกระทบทางเศรษฐกิจของโครงการช่วยเหลือเกษตรกร
ที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

การวิเคราะห์ผลกระทบทางเศรษฐกิจของโครงการช่วยเหลือเกษตรกร ที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

1. ความเป็นมา

ตามคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 28 เมษายน 2563 มีมติเห็นชอบตามที่คณะกรรมการกลั่นกรองการใช้จ่ายเงินกู้ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เสนอผลการพิจารณาของคณะกรรมการกลั่นกรองการใช้จ่ายเงินกู้ ในคราวประชุม ครั้งที่ 2/2563 ตามมติคณะกรรมการกลั่นกรองการใช้จ่ายเงินกู้ที่ได้มีการพิจารณากลั่นกรองข้อเสนอโครงการภายใต้แผนงานหรือโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือ เยียวยา และชดเชยให้กับภาคประชาชน เกษตรกร และผู้ประกอบการ ซึ่งได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของกระทรวงการคลัง เพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาตามมาตรา 8 (1) แห่งพระราชกำหนดฯ ในโครงการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่เกษตรกรตามกลุ่มเป้าหมายของโครงการฯ จำนวนไม่เกิน 10 ล้านราย วงเงินของโครงการฯ ไม่เกิน 150,000 ล้านบาท (โดยใช้เงินกู้ตามพระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหา เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม ที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พ.ศ. 2563 ไม่เกิน 150,000 ล้านบาท)

2. วัตถุประสงค์ของโครงการ

- 2.1 เพื่อช่วยเหลือ เยียวยา ให้กับเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
- 2.2 เพื่อบรรเทาเดือดร้อนของเกษตรกรและครอบครัว

3. เป้าหมายและงบประมาณโครงการ

3.1 เป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายการจ่ายช่วยเหลือในรอบที่ 1 รวม 8.43 ล้านราย ได้แก่ เพาะปลูกพืช ประมาณ 6.19 ล้านราย ปศุสัตว์ ประมาณ 1.60 ล้านราย ทำประมง ประมาณ 0.64 ล้านราย และกลุ่มเป้าหมายการจ่ายช่วยเหลือในรอบที่ 2 ประมาณ 1.57 ล้านราย ที่อยู่ระหว่างการตรวจสอบข้อมูลการขึ้นทะเบียน

3.2 งบประมาณ

รวมวงเงินของโครงการไม่เกิน 150,000 ล้านบาท

3.3 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

เกษตรกรผู้ได้รับผลกระทบที่ขึ้นทะเบียนประมาณ 10 ล้านราย (ไม่ซ้ำซ้อนกับการได้รับความช่วยเหลือภายใต้โครงการเราไม่ทิ้งกัน) ได้รับเงินจ่ายตรงรวม 15,000 บาทต่อราย และมีรายได้เพียงพอต่อการยังชีพในช่วงภาวะวิกฤติ และมีความจำเป็นเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาเพื่อเพิ่มเติมสภาพคล่องทางเศรษฐกิจ และป้องกันการเกิดปัญหาทางสังคมที่อาจจะตามมา

4. ประมาณการโครงสร้างการใช้จ่ายของเกษตรกร

ในช่วงเดือนพฤษภาคม - กรกฎาคม 2563 เกษตรกรนำเงินไปใช้จ่ายในการลงทุนมากที่สุด รองลงมา เกษตรกรนำเงินไปใช้จ่ายในการซื้อสินค้าอุปโภคและบริโภคในครัวเรือน และนำเงินไปชำระหนี้สิน/จ่ายค่าเช่า

ตารางผนวกที่ 3.1 ประมาณการโครงสร้างการใช้จ่ายของเกษตรกร

รายการ	ร้อยละของเงินที่ใช้
1. ลงทุนทางการเกษตร	49.26
2. ลงทุนนอการเกษตร	2.23
3. ซื้อสินค้าอุปโภค บริโภคในครัวเรือน	31.67
4. ชำระหนี้สิน/จ่ายค่าเช่า	7.17
5. ใช้จ่ายเพื่อการศึกษ	5.13
6. เก็บออม	2.52
7. ใช้จ่ายอื่น ๆ	0.94
8. ยังไม่ได้นำไปใช้	1.08
รวม	100.00

ที่มา: จากการสำรวจเบื้องต้นของศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

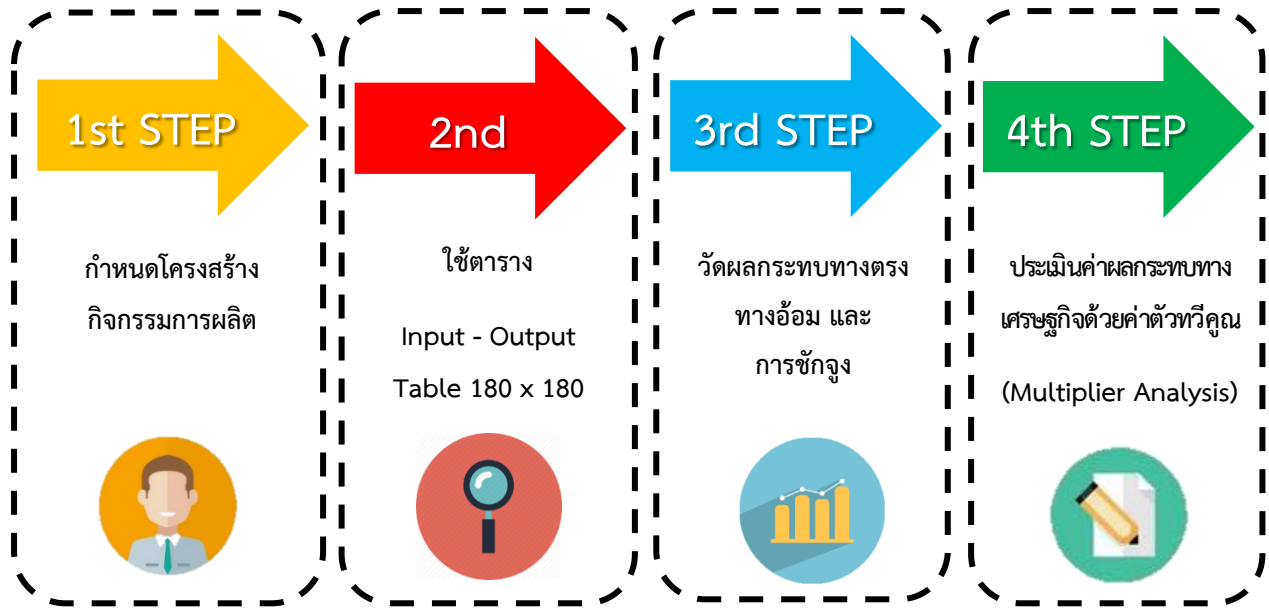
4. วิธีการศึกษา

4.1 กำหนดโครงสร้างกิจกรรมการผลิต และโครงสร้างการบริโภคของครัวเรือน และการลงทุน

4.2 ใช้ตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิต (IO Table) ปี 2558 ขนาด 180x180 สาขาการผลิต โดยแบบจำลองปัจจัยการผลิตและผลผลิต (IO Table) สามารถนำไปประยุกต์ใช้สำหรับการวิเคราะห์ปัญหาเศรษฐกิจได้หลากหลาย เช่น การวิเคราะห์ผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการลงทุนในโครงการพัฒนาเศรษฐกิจด้านต่าง ๆ นอกจากนี้ยังช่วยในการวางนโยบายด้านเศรษฐกิจในระดับประเทศเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับท้องถิ่น และก่อให้เกิดกระแสเงินหมุนเวียนในชุมชน

4.3 วัดผลกระทบทางตรงและผลกระทบทางอ้อมของโครงการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยการจ่ายเงินช่วยเหลือโดยตรงรายละ 5,000 บาทต่อเดือน เป็นระยะเวลา 3 เดือน ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม – กรกฎาคม 2563 โดยมีกลุ่มเป้าหมายเป็นเกษตรกรไม่เกิน 10 ล้านราย รวมวงเงินของโครงการไม่เกิน 150,000 ล้านบาท จากค่าสัมประสิทธิ์ปัจจัยการผลิตทางตรง (Direct coefficients) และทางอ้อม (Indirect coefficients) ซึ่งคำนวณมาจากแมทริกซ์ ค่าสัมประสิทธิ์เทคนิคการผลิต (Technical coefficient matrix) ของค่าสัมประสิทธิ์ปัจจัยการผลิตทางตรงปัจจัยการผลิตทางอ้อมและปัจจัยที่ถูกชักนำ $(I-A)^{-1}$

4.4 ประเมินค่าผลกระทบทางเศรษฐกิจด้วยค่าตัวทวีคูณ (Multiplier Analysis)

ภาพผนวกที่ 3.1 วิธีการศึกษา

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลเกษตรแห่งชาติ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางผนวกที่ 3.2 ผลการวิเคราะห์จากกิจกรรมการใช้จ่ายของเกษตรกรต่อผลกระทบทางเศรษฐกิจ

รายการ	ผลกระทบ(ล้านบาท)
1. ลงทุนทางการเกษตร	198,099
2. ลงทุนนอการเกษตร	10,645
3. การบริโภค	193,068
- ซื้อสินค้าอุปโภค บริโภคในครัวเรือน	126,067
- ชำระหนี้สิน/จ่ายค่าเช่า	24,883
- ใช้จ่ายเพื่อการศึกษา	25,380
- เก็บออม	8,746
- ใช้จ่ายอื่น ๆ	3,719
- ยังไม่ได้นำไปใช้	4,273
รวม	401,813

ที่มา: จากการคำนวณ โดยศูนย์ข้อมูลเกษตรแห่งชาติ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ผลการวิเคราะห์จากกิจกรรมการใช้จ่ายของเกษตรกรต่อผลกระทบทางเศรษฐกิจพบว่าการลงทุนทางการเกษตรจะสร้างการหมุนเวียนทางเศรษฐกิจมากที่สุดเป็นมูลค่า 198,099 ล้านบาท รองลงมาคือ การบริโภคของเกษตรกรสามารถสร้างมูลค่าได้ถึง 193,068 ล้านบาท โดยนำเงินไปซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคมากที่สุด รองลงนำไปใช้ในการใช้จ่ายเพื่อการศึกษา และการชำระหนี้สิน/จ่ายค่าเช่า การเก็บออม ตามลำดับ

5. สรุปผลการวิเคราะห์ผลกระทบสาขาการผลิต

5.1 เกษตร ได้รับผลกระทบ 118,355 ล้านบาท หรือร้อยละ 29.5 จากสาขาการผลิตที่สำคัญ ได้แก่ การเลี้ยงสัตว์ปีก การทำนา การเลี้ยงปศุสัตว์ การทำไร่พืชตระกูลถั่ว (ถั่วเขียว) ประมงน้ำจืด การทำไร่ข้าวโพด การทำไร่ฝัก ประมงทะเล และประมงชายฝั่ง การทำสวนผลไม้ การเลี้ยงสุกร

5.2 อุตสาหกรรม ได้รับผลกระทบ 105,607 ล้านบาท หรือร้อยละ 26.3 จากสาขาการผลิตที่สำคัญ ได้แก่ โรงกลั่นน้ำมันปิโตรเลียม การผลิตเคมีภัณฑ์ การผลิตปุ๋ยและยาปราบศัตรูพืช การผลิตยางสังเคราะห์ และปิโตรเคมี การผลิตยารักษาโรค การผลิตยานยนต์ อุตสาหกรรมเหล็กและเหล็กกล้า การผลิตผลิตภัณฑ์พลาสติก ตามลำดับ

5.3 อาหาร ได้รับผลกระทบ 78,731 ล้านบาท หรือร้อยละ 19.6 จากสาขาการผลิตที่สำคัญ ได้แก่ การผลิตอาหารสัตว์ โรงสีข้าว การผลิตน้ำมันสัตว์ ไชสัตว์ น้ำมันพืช การผลิตเบียร์ อุตสาหกรรมเครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์และน้ำอัดลม การต้ม การกลั่น และการผสมสุรา การผลิตน้ำตาล การผลิตผลิตภัณฑ์ใบยาสูบ การผลิตขนมปัง การผลิตผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง

5.4 ธนาาคารและโรงรับจำนำ ได้รับผลกระทบ 23,163 ล้านบาท หรือร้อยละ 5.8 จากสาขาการผลิตที่สำคัญ ได้แก่ สาขาการธนาคาร โรงรับจำนำ ประกันชีวิต

5.5 บริการและโรงแรม ได้รับผลกระทบ 31,546 ล้านบาท หรือร้อยละ 7.9 จากสาขาการผลิตที่สำคัญ ได้แก่ บริการการศึกษา การบริการทางด้านธุรกิจ บริการด้านอสังหาริมทรัพย์ โรงแรมและภัตตาคาร

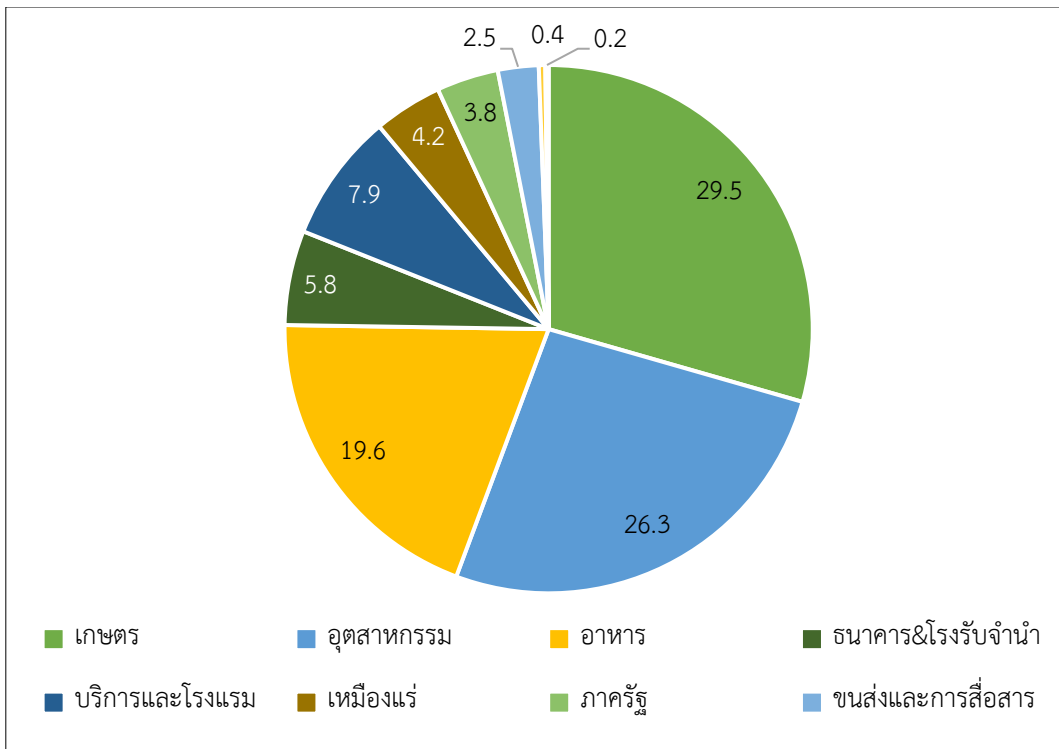
5.6 เหมืองแร่ ได้รับผลกระทบ 16,821 ล้านบาท หรือร้อยละ 4.2 จากสาขาการผลิตที่สำคัญ ได้แก่ การผลิตน้ำมันปิโตรเลียมและก๊าซธรรมชาติ การทำเหมืองหินและการย่อยหิน การทำเหมืองถ่านหิน

5.7 ภาครัฐ ได้รับผลกระทบ 15,131 ล้านบาท หรือร้อยละ 3.8 จากสาขาการผลิตที่สำคัญ ได้แก่ การไฟฟ้า การผลิตก๊าซธรรมชาติ การประปา

5.8 ขนส่งและการสื่อสาร ได้รับผลกระทบ 10,041 ล้านบาท หรือร้อยละ 2.5 จากสาขาการผลิตที่สำคัญ ได้แก่ บริการไปรษณีย์และการสื่อสาร การขนส่งทางบก การขนส่งทางอากาศ และขนส่งสินค้าทางบก

5.9 ก่อสร้าง ได้รับผลกระทบ 1,804 ล้านบาท หรือร้อยละ 0.4 จากสาขาการผลิตที่สำคัญ ได้แก่ การก่อสร้างอาคารที่ไม่ใช่ที่อยู่อาศัย การก่อสร้างที่อยู่อาศัย การก่อสร้างงานบริการสาธารณะที่ไม่เกี่ยวกับงานเกษตร

5.10 การค้า ได้รับผลกระทบ 613 ล้านบาท หรือร้อยละ 0.2 จากสาขาการผลิตที่สำคัญ ได้แก่ การค้าปลีก การค้าส่ง

ภาพผนวกที่ 3.2 สัดส่วนผลกระทบบรายสาขาการผลิตภายในประเทศ

ที่มา : จากการคำนวณ โดยศูนย์ข้อมูลเกษตรแห่งชาติ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางผนวกที่ 3.3 ผลกระทบสาขากิจกรรมการผลิต

สาขากิจกรรมการผลิต	มูลค่าผลกระทบทางด้านผลผลิต (ล้านบาท)	ร้อยละ
เกษตร	118,355	29.5
อุตสาหกรรม	105,607	26.3
อาหาร	78,731	19.6
ธนาคารและโรงรับจำนำ	23,163	5.8
บริการและโรงแรม	31,546	7.9
เหมืองแร่	16,821	4.2
ภาครัฐ	15,131	3.8
ขนส่งและการสื่อสาร	10,041	2.5
ก่อสร้าง	1,804	0.4
การค้า	613	0.2
รวม	401,813 (3.48 เท่า)	

ที่มา: จากการคำนวณ โดยศูนย์ข้อมูลเกษตรแห่งชาติ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ทั้งนี้ งบประมาณที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จ่ายเงินช่วยเหลือโดยตรงรายละ 5,000 บาทต่อเดือน เป็นระยะเวลา 3 เดือน ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม – กรกฎาคม 2563 โดยมีกลุ่มเป้าหมายเป็นเกษตรกรไม่เกิน 10 ล้านราย จากโครงการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้แก่ กลุ่มเป้าหมายที่ให้ความช่วยเหลือ เยียวยา และชดเชย ประกอบด้วยเกษตรกรที่เพาะปลูกพืช ปศุสัตว์ ทำประมง จะก่อให้เกิดเงินหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจจำนวน 401,813 ล้านบาทหรือคิดเป็น 3.48 เท่าของงบประมาณรวม โดยเงินหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจเกิดจากการใช้จ่ายอุปโภคบริโภคและลงทุน ซึ่งจะเกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอกชุมชน ทำให้มีการหมุนเวียนเงินต่อเศรษฐกิจชุมชนต่อชุมชนมากขึ้น ซึ่งจะช่วยให้เกษตรกรมีรายได้เพียงพอต่อการยังชีพในช่วงภาวะวิกฤติ และมีความจำเป็นเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหา เพื่อเพิ่มเติมสภาพคล่องทางเศรษฐกิจ

ส่วนวิเคราะห์เศรษฐกิจการเกษตร

ศูนย์ข้อมูลเกษตรแห่งชาติ

30 กันยายน 2563

ภาคผนวกที่ 4
แบบสอบถามเจ้าหน้าที่
แบบสอบถามเกษตรกร

แบบสอบถามเจ้าหน้าที่หน่วยงาน

โครงการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

1. ท่านสังกัดหน่วยงาน

- (1) กรมส่งเสริมการเกษตร (2) กรมปศุสัตว์ (3) กรมประมง (4) การยางแห่งประเทศไทย
- (5) กรมหม่อนไหม (6) สนง.คณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย (7) กรมสรรพสามิต (8) ธกส.

2. เป็นหน่วยงาน ระดับ (1) จังหวัด/พื้นที่/ศูนย์/เขต (2) อำเภอ/สาขา (2) จังหวัด..... โทรศัพท์.....

3. ท่านรับรู้และมีความเข้าใจในแนวทางการดำเนินงานโครงการฯ ระดับใด

- มีความเข้าใจ ระดับ (5) มากที่สุด (4) มาก (3) ปานกลาง (2) น้อย (1) น้อยที่สุด*

- (0) ไม่เข้าใจ* หากไม่เข้าใจหรือเข้าใจน้อยที่สุด*เนื่องจาก.....

4. ท่านคิดว่าการส่งข้อมูลหรือการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านช่องทาง Social Media หรือสื่อสาธารณะ (อาทิ ไลน์กลุ่ม/ข่าว/facebook) มีผลต่อการปฏิบัติงานโครงการหรือไม่ อย่างไร (*ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- (0) ไม่มีผล

- มีผล* ทำให้การปฏิบัติงาน (1) สะดวก (2) รวดเร็ว/ทันเวลา (3) ถูกต้อง (4) ผิดพลาด* (5) ยุ่งยาก*

- (6) อื่น ๆ ระบุ.....

หากมีผลทำให้การปฏิบัติงานผิดพลาด/ยุ่งยากควรดำเนินการอย่างไร.....

5. ท่านคิดว่าการนำทะเบียนเกษตรกรของแต่ละหน่วยงานมาเป็นกลุ่มเป้าหมายในการช่วยเหลือเกษตรกรตามโครงการเหมาะสมหรือไม่

- (1) เหมาะสม (0) ไม่เหมาะสม* ควรดำเนินการอย่างไร.....

6. หน่วยงานของท่านได้รับงบประมาณสำหรับปฏิบัติงานตามโครงการนี้ หรือไม่

- (1) ได้รับ จำนวน บาท (0) ไม่ได้รับ ท่านได้แก้ไขอย่างไร.....

6.1 หากได้รับ งบประมาณ เพียงพอต่อการปฏิบัติงานหรือไม่

- (1) เพียงพอ (0) ไม่เพียงพอ เนื่องจาก.....

หากไม่เพียงพอท่านได้แก้ไขอย่างไร

6.2 หากได้รับ งบประมาณ ทันเวลาต่อช่วงเวลาการปฏิบัติงานหรือไม่

- (1) ทันเวลา (0) ไม่ทันเวลา เนื่องจาก.....

หากไม่ทันเวลาท่านได้แก้ไขอย่างไร

7. หน่วยงานท่านมีสิ่งอำนวยความสะดวกและเจ้าหน้าที่ **เพียงพอ** ต่อการดำเนินการโครงการ หรือไม่

- 7.1 คอมพิวเตอร์/โน้ตบุ๊ก (1) เพียงพอ (0) ไม่เพียงพอ แก้ไขโดย.....

- 7.2 อินเทอร์เน็ต (1) เพียงพอ (0) ไม่เพียงพอ แก้ไขโดย.....

- 7.3 อุปกรณ์สำนักงานอื่น ๆ ระบุ..... (1) เพียงพอ (0) ไม่เพียงพอ แก้ไขโดย.....

- 7.4 สถานที่รองรับการให้บริการแก่เกษตรกร (1) เพียงพอ (0) ไม่เพียงพอ แก้ไขโดย.....

- 7.5 เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน (1) เพียงพอ (0) ไม่เพียงพอ แก้ไขโดย.....

8. ท่านคิดว่าการช่วยเหลือเกษตรกรโดย **วิธีการจ่ายเงินเข้าบัญชีเกษตรกร** มีความเหมาะสม หรือไม่ ระดับใด

- เหมาะสม ระดับ (5) มากที่สุด (4) มาก (3) ปานกลาง (2) น้อย (1) น้อยที่สุด*

- (0) ไม่เหมาะสม* หากไม่เหมาะสมหรือเหมาะสมน้อยที่สุด เนื่องจาก*.....

9. ท่านเห็นว่า **จำนวนเงินที่ช่วยเหลือเพียงพอต่อการบรรเทาความเดือดร้อนเฉพาะหน้าในช่วงโควิด-19** ได้หรือไม่ ระดับใด

- เพียงพอ ระดับ (5) มากที่สุด (4) มาก (3) ปานกลาง (2) น้อย (1) น้อยที่สุด*

- (0) ไม่เพียงพอ* หากไม่เพียงพอหรือเพียงพอน้อยที่สุด เนื่องจาก*.....

10. ท่านทราบหรือไม่ว่ามีเกษตรกรในพื้นที่ยังไม่ได้แจ้งเลขบัญชีเพื่อรับเงินช่วยเหลือ (0) ไม่ทราบ (1) ทราบ
- 10.1 หากท่านทราบว่าเกษตรกรในพื้นที่ยังไม่ได้แจ้งเลขบัญชีเพื่อรับเงินช่วยเหลือ ท่านดำเนินการอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- (1) ติดประกาศ ณ หน่วยงาน/สถานที่รวมกลุ่มของชุมชน (2) แจ้งผ่านทางผู้ใหญ่บ้าน/ประธานกลุ่ม/ผู้นำชุมชน
- (3) โทรศัพท์แจ้งเกษตรกรโดยตรง (4) อื่น ๆ ระบุ.....
11. ท่านคิดว่าควรช่วยเหลือเกษตรกรในช่วงวิกฤติโควิด - 19 ในรูปแบบใดจึงจะเหมาะสมที่สุด (เรียงลำดับที่ท่านเห็นว่ามีเหมาะสม 1= เหมาะสมมากที่สุด - 6 เหมาะสมน้อยที่สุด)

อันดับ	รูปแบบการช่วยเหลือ					
	(1) สนับสนุนปัจจัยการผลิต	(2) ทขาดลาด/ช่วยกระจายผลผลิต	(3) ทำให้ราคาผลผลิตสูงขึ้น	(4) ให้เงินช่วยเหลือ	(5) อบรมให้ความรู้	(6) อื่น ๆ ระบุ....
อันดับ 1						
อันดับ 2						
อันดับ 3						
อันดับ 4						
อันดับ 5						
อันดับ 6						

12. ปัญหา และข้อเสนอแนะ

ประเด็น	ปัญหา/อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
1) การชี้แจงแนวทางการดำเนินโครงการ		
2) การขึ้นทะเบียน/ปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร		
3) การทำประชาคมหมู่บ้าน		
4) การอุทธรณ์		
5) งบประมาณ		
6) บุคลากร		
7) อื่น ๆ		

** สำหรับเจ้าหน้าที่ สศก. **

รหัสหน่วยงาน

รหัสกลุ่มตัวอย่าง

เลขที่แบบสอบถาม

แบบสอบถามเกษตรกร

โครงการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ชื่อ.....นามสกุล.....

จังหวัด.....อำเภอ..... ตำบล..... โทรศัพท์.....

เลขที่บัตรประจำตัวประชาชน (*จำเป็น) - - -

1. ท่านขึ้นทะเบียนเกษตรกรประเภทใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- (1) ผู้ปลูกพืช (2) ผู้เลี้ยงสัตว์ (3) ประมง (4) ผู้ปลูกยางพารา
- (5) หม่อนไหม (6) ผู้ปลูกอ้อย (7) ยาสูบ

2. ท่านได้รับการโอนเงินช่วยเหลือเยียวยาจากโครงการ หรือไม่

- (1) ได้รับแล้ว จำนวน 1 งวด
- (2) ได้รับแล้ว จำนวน 2 งวด
- (3) ได้รับแล้ว จำนวน 3 งวด
- (0) ไม่ได้รับ* เนื่องจาก.....

3.* กรณียังไม่ได้รับเงินเยียวยา ท่านได้ดำเนินการต่ออย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- (0) ไม่ได้ดำเนินการต่อ เนื่องจาก.....
- (1) ยื่นอุทธรณ์กับหน่วยงานในพื้นที่ /ระยะเวลาตั้งแต่วันยื่นอุทธรณ์ - ปัจจุบัน ระยะเวลา วัน
- (2) ตรวจสอบสถานะอุทธรณ์ผ่านเว็บไซต์ (3) ตรวจสอบผลการโอนเงินผ่านเว็บไซต์

4. ท่านเห็นว่าการจ่ายเงินช่วยเหลือจำนวน 15,000 บาท/ราย สามารถช่วยบรรเทาความเดือดร้อนเฉพาะหน้าของท่าน/ครอบครัว ในช่วงโควิด-19 ได้ หรือไม่ ระดับใด

- ได้ ระดับ (5) มากที่สุด (4) มาก (3) ปานกลาง (2) น้อย (1) น้อยที่สุด*
- 0) ไม่ได้* หากช่วยบรรเทาไม่ได้หรือได้น้อยที่สุด เนื่องจาก.....

5. ท่านเห็นว่าการจ่ายเงินช่วยเหลือเยียวยา ตั้งแต่เดือน พ.ศ. 63 ทันต่อการนำมาบรรเทาความเดือดร้อนเฉพาะหน้าของท่าน/ครอบครัว ในช่วงโควิด-19 ได้ หรือไม่

- (1) ทัน
- ไม่ทัน ควรเริ่มต้นช่วยเหลือในเดือน (2) ก.พ. (3) มี.ค. (4) เม.ย.

ข้อ 6 – 8.1 สอบถามเฉพาะเกษตรกรผู้ที่ได้รับเงินช่วยเหลือแล้ว

6. **หลังจากได้รับเงินเยียวยา (งวดละ 5,000 ไม่เกิน 3 งวด) แล้ว** ท่านนำเงินไปใช้จ่ายอะไรบ้าง เป็นจำนวนเท่าใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
(จำนวนเงินที่ใช้จ่าย ต้องสอดคล้องกับจำนวนงวดในข้อ 2 ซึ่งยอดรวมทุกรายการต้องไม่เกินจำนวนเงินที่ได้รับ)

ที่	รายการ	จำนวนเงิน (บาท)
1	ลงทุนทางการเกษตร	
	1.1 ค่าปัจจัยการผลิต อาทิ เมล็ดพันธุ์พืช/พันธุ์สัตว์/ปุ๋ย/ยา/อาหารสัตว์/สารปรับปรุงบำรุงดิน	
	1.2 ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่นทางการเกษตร	
	1.3 ค่าจ้าง (ค่าแรงงานไถ/หว่าน/ตัดแต่ง/เก็บ/เกี่ยว/ใส่ปุ๋ย/ฉีดยา/เฝ้า/เลี้ยง/ดูแล ค่าจ้างรถไถ/เกี่ยว/นวด/สี)	
	1.4 ค่าปรับปรุงพื้นที่ (ปรับพื้นที่นา/ปรับปรุงคอกสัตว์/บ่อปลา)	
	1.5 ค่าเช่าที่ดินทางการเกษตร	
	1.6 ค่าซ่อมแซมเครื่องจักร/โรงเรือน ทางการเกษตร	
	1.7 ค่าอุปกรณ์การเกษตร (เครื่องพ่นยา/เครื่องตัดหญ้า/เครื่องสูบน้ำ ฯลฯ)	
	1.8 ค่าลงทุน (แปรรูปผลผลิตทางการเกษตร เช่น ไข่เค็ม ผักดอง ขนมไทย ก๋วยเตี๋ยว ปลาเค็ม หมูแดดเดียว)	
	1.9 อื่น ๆ ระบุ.....	
2	ลงทุนนอกการเกษตร	
	2.1 ค่าอุปกรณ์การผลิตสินค้าหัตถกรรม/อุตสาหกรรมในครัวเรือน	
	2.2 การลงทุนค้าขาย	
	2.3 อื่น ๆ ระบุ.....	
3	ซื้อสินค้าอุปโภค บริโภคในครัวเรือน	
4	ชำระหนี้สิน/ค่าเช่า/ค่างวด	
5	ใช้จ่ายเพื่อการศึกษาของบุตร หลาน (เสื้อผ้า หนังสือ อุปกรณ์ ค่าเทอม)	
6	เก็บออม	
7	ยังไม่มีแผนการนำเงินไปใช้	
8	อื่น ๆ ระบุ.....	

7. หากนำเงินเยียวยาไป**ลงทุนทางการเกษตร** ท่านได้รับผลตอบแทนแล้วหรือไม่

- (0) ยังไม่ได้ผลตอบแทน เนื่องจาก.....
- (1) ได้ผลตอบแทนแล้ว รวมมูลค่าบาท (เฉพาะผลตอบแทนจากการนำเงินเยียวยาไปลงทุนเท่านั้น)

7.1 ผลตอบแทนที่ได้เกิดจาก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- (1) จำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร (2) จำหน่ายสินค้าแปรรูปทางการเกษตร (3) อื่น ๆ ระบุ.....

8. หากนำเงินเยียวยาไป**ลงทุนนอกการเกษตร** ท่านได้รับผลตอบแทนแล้วหรือไม่

- (0) ยังไม่ได้ผลตอบแทน เนื่องจาก.....
- (1) ได้ผลตอบแทนแล้ว รวมมูลค่าบาท (เฉพาะผลตอบแทนจากการนำเงินเยียวยาไปลงทุนเท่านั้น)

8.1 ผลตอบแทนที่ได้เกิดจาก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- (1) จำหน่ายสินค้าหัตถกรรม (2) จำหน่ายสินค้าอุตสาหกรรมในครัวเรือน (3) อื่น ๆ ระบุ.....

9. ในกรณีเกิดเหตุการณ์หรือภาวะวิกฤติจากภัยต่าง ๆ ในลักษณะเดียวกับการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ท่านเห็นว่ารัฐบาลควรให้ความช่วยเหลือในรูปแบบใดจึงจะเหมาะสมและเกิดความยั่งยืนมากที่สุด (เรียงลำดับความเหมาะสม) โดยแต่ละรูปแบบต้องไม่ซ้ำกัน

อันดับ	รูปแบบการช่วยเหลือ					
	(1) สนับสนุนปัจจัยการผลิต	(2) หน้ขาดตลาด/ช่วยกระจายผลผลิต	(3) ทำให้ราคาผลผลิตสูงขึ้น	(4) ให้เงินช่วยเหลือ	(5) อบรมให้ความรู้	(6) อื่น ๆ ระบุ....
อันดับ 1						
อันดับ 2						
อันดับ 3						
อันดับ 4						
อันดับ 5						
อันดับ 6						

10. ความเป็นอยู่/คุณภาพชีวิตของท่าน ในช่วงเกิด การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กับปัจจุบัน (ณ วันสำรวจ) มีความแตกต่างหรือไม่เพียงใด

รายการ	ไม่แตกต่าง (0)	มีความแตกต่าง		อธิบายความแตกต่างหากเพิ่มขึ้นหรือลดลง
		เพิ่มขึ้น (1)	ลดลง (2)	
(1) รายได้จากการจำหน่ายสินค้าเกษตร				
(2) แหล่งจำหน่ายสินค้าเกษตร				
(3) ค่าใช้จ่ายในการอุปโภค บริโภคของครัวเรือน				
(4) ความสามารถชำระหนี้สินทางการเกษตร				
(5) ความสามารถชำระหนี้สินนอการเกษตร				
(6) อื่น ๆ (ระบุ).....				

11. ท่านและสมาชิกในครัวเรือน ได้รับ ผลกระทบ/มีปัญหา จากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ด้านใดบ้าง อย่างไร

ที่	ผลกระทบ/ปัญหา	ช่วงเกิดการระบาด ก.พ.- ก.ค.		ปัจจุบัน (ณ วันสำรวจ)		หากได้รับผลกระทบ/ปัญหาให้อธิบายผลกระทบที่เกิดขึ้น
		ไม่มีผลกระทบ/ ปัญหา (0)	มีผลกระทบ/ ปัญหา (1)	ไม่มีผลกระทบ/ ปัญหา (0)	มีผลกระทบ/ ปัญหา (1)	
(1)	ข้อจำกัดเกี่ยวกับการเดินทาง					
(2)	การว่างงาน/เลิกจ้าง					
(3)	รายได้/ถูกลดเงินเดือน					
(4)	ค่าใช้จ่ายในครัวเรือน					
(5)	ความเครียด/สุขภาพจิต					
(6)	การทะเลาะวิวาท					
(7)	อื่น ๆ (ระบุ).....					

12. ท่านมีความพึงพอใจต่อการอำนวยความสะดวก และการให้บริการของเจ้าหน้าที่ เป็นอย่างไร

12.1 สถานที่ให้บริการของหน่วยงาน

พอใจ ระดับ ○ (5) มากที่สุด ○ (4) มาก ○ (3) ปานกลาง ○ (2) น้อย ○ (1) น้อยที่สุด*

(0) ไม่พอใจ* หากไม่พอใจหรือพอใจน้อยที่สุด เนื่องจาก*.....

12.2 การให้บริการ/การอำนวยความสะดวก ของเจ้าหน้าที่

พอใจ ระดับ ○ (5) มากที่สุด ○ (4) มาก ○ (3) ปานกลาง ○ (2) น้อย ○ (1) น้อยที่สุด*

(0) ไม่พอใจ* หากไม่พอใจหรือพอใจน้อยที่สุด เนื่องจาก*.....

13. ท่านมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการช่วยเหลือเยียวยาฯ ในภาพรวม อยู่ในระดับใด

พอใจ ระดับ ○ (5) มากที่สุด ○ (4) มาก ○ (3) ปานกลาง ○ (2) น้อย ○ (1) น้อยที่สุด*

(0) ไม่พอใจ* หากไม่พอใจหรือพอใจน้อยที่สุด เนื่องจาก*.....

14. ปัญหา อุปสรรค ในขั้นตอนการดำเนินงานโครงการ

ประเด็น	รายละเอียด
(1) การขึ้นทะเบียน / ปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร	
(2) ระยะเวลา ดำเนินงานของโครงการ	
(3) การตรวจสอบสิทธิ์/การโอนเงินผ่านเว็บไซต์	
(4) การอุทธรณ์	
5) อื่น ๆ ระบุ	

15. ท่านและสมาชิกในครัวเรือนมีการปรับตัว จากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ด้านใดบ้าง

15.1 รูปแบบหรือวิธีการผลิตทางการเกษตร

1) นำเทคโนโลยีหรือเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตรที่ทันสมัยมาใช้ในการทำการเกษตรมากขึ้น

2) ทำการเกษตรผสมผสาน แทนการผลิตเชิงเดี่ยว

3) ลดการใช้แรงงานภาคการเกษตร

4) ลด/งดการทำการเกษตรในช่วงการระบาด

5) ทำการเกษตรมากขึ้น

15.2 รูปแบบหรือวิธีการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร

1) จำหน่ายผ่านช่องทางเดิม ระบุ.....

2) จำหน่ายผ่านช่องทางออนไลน์

3) ไม่ได้จำหน่าย เพราะ.....

- 15.3 ปรับเปลี่ยนอาชีพ
- 1) รับจ้างนอกภาคการเกษตร
- 2) ออกนอกภาคการเกษตรหรือทำอาชีพอื่น
- 3) หาอาชีพเสริม ระบุ.....

16. การขึ้นทะเบียนเกษตรกรที่ท่านคิดว่าสะดวก รวดเร็ว และเหมาะสมควรทำอย่างไร

- 1) ขึ้นทะเบียนกับหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลเกษตรกรในแต่ละด้าน เหมือนที่ดำเนินการอยู่
- 2) ควรมีหน่วยงานขึ้นทะเบียนหน่วยงานเดียว เช่น สำนักงานเกษตรอำเภอ
- 3) ควรขึ้นทะเบียนผ่านหน่วยงานท้องถิ่น เช่น อบต. เทศบาล
- 4) เกษตรกรเลือกขึ้นทะเบียนได้กับทุกหน่วยงานที่รับขึ้นทะเบียน
- 5) อื่น ๆ ระบุ.....

17. ท่านคิดว่า การส่งเสริมสนับสนุนของภาครัฐในด้านต่าง ๆ มีประโยชน์มากน้อยเพียงใด

- 1) การขึ้นทะเบียน/ปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง
- (5) มากที่สุด (4) มาก (3) ปานกลาง (2) น้อย (1) น้อยที่สุด* (0) ไม่มีประโยชน์
- 2) การมีบัญชีธนาคาร ธ.ก.ส.
- (5) มากที่สุด (4) มาก (3) ปานกลาง (2) น้อย (1) น้อยที่สุด* (0) ไม่มีประโยชน์
- 3) การเข้าร่วมกิจกรรมของภาครัฐ หรือมีปฏิสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่ภาครัฐ มีเครือข่ายส่งต่อข้อมูลข่าวสาร
- (5) มากที่สุด (4) มาก (3) ปานกลาง (2) น้อย (1) น้อยที่สุด* (0) ไม่มีประโยชน์

18. นอกจากปัญหาการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 แล้ว ท่านประสบปัญหาด้านการเกษตรอื่น หรือไม่

- 1) ปัญหาเรื่องภัยแล้ง
- 2) ปัญหาเรื่องโรคระบาด/แมลงศัตรูพืชระบาด
- 3) ปัญหาเรื่องปัจจัยการผลิต
- 4) ปัญหาเรื่องตลาด/แหล่งจำหน่ายสินค้า
- 5) ปัญหาน้ำท่วม/พายุฝน
- 6) อื่น ๆ ระบุ.....

19. ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....